

Déliháb

26
FILLER

VI ÉVFOLYAM . 16 SZÁM
BUDAPEST, 1932. ÁPRILIS 16.
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATO

Fejes Teri
ASTORIA FOTO

et és
Buda

A RAGYOGÓ REGÉNYTÁR

minden kötete a tudás és szórakozás kincsesháza és díszes minden könyvszekrénynek.

A legszebb és egyben a legolcsóbb könyv

Eddig megjelent művek:

LOUIS DE OTEYZA: A FEHÉR ÜRDÖG
melynek színhelye Kína.

A világ legregényesebb tájkán, Korzikán játszódik le

CARIT ETLAR: VENDETTA

című világhírű regénye. A Vendetta a vérbosszú regénye, izgalmas történetek középpontjában egy szerelmes hercegnő áll, akit egy férfi iránt érző szerelme belesodor a korzikaiak véres harcaiba.

Algeria és Marokkó színes világában játszódik le

W. THACKER: IZZÓ, KÉK ÉG ALATT

című regénye. Ennek a műnek a megrázó hőse két angol fiatalember, akik a világ legérdekesebb katonai alakulatában, az idegenlégióban próbálnak és csinálnak szerencsét.

A legszebb mesék hazájában, Indiában és a Perzsa-öböl partjain játszódik a

NORD: VILÁGSZÉP NAFUSHA

című lélekzetállító kétkötetes regénye. Egy arab falucsukából indul el a világszép és gazdag Nafusha, hogy megkeresse a boldogságot s a gyöngyhalászok életének sok izgalmas fejezete kapcsolódik a regényhez, melynek végén Nafusha győztes lesz az élet harcában.

A legendás Cuauhtemoc király kínesei körül fonódik

OTEYZA: A KINCS

című exotikus, kalandos regénye. A conquistadorok és az inkák elrejtett kincse utáni hajszájában beleszövődnek az igaz szerelem finom szálai. Meséje hihetetlenül lekötli az olvasót.

Minden kötet arany kötésben,

256 oldal terjedelemben és egy teljes műmelléklettel jelenik meg, amely pompás rézkarcos képekben mutatja be a történetek színhelyét. A Ragyogó Regénytár itt felsorolt kötetét lapunk minden előfizetője és olvasója megkaphatja. Egy kötet ára 1 pengő 80 fillér, a pótszállítás költsége 32 fillér, összesen 2 pengő 12 fillér. Ha két kötetet rendel egyszerre, úgy bérmentve szállítjuk, ha mind a hat kötetet megrendeli, akkor a hat kötet ára 10 pengő 80 fillér helyett összesen 9 pengő és 60 fillér

Az itt felsorolt művek megrendelhetők a Délibáb kiadóhivatalában,
Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12 szám

V. évfolyam

Budapest, 1932 április 16

16. szám

Délibáb

26
FILLÉR

SZÍNHÁZI HETILAP

Megjelenik minden szombaton

Előfizelési ár: negyedévre 2 P 50 fill., félévre 5.— pengő. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — 26 fillér. Ausztriában 40 Groschen, Csehszlovákiában 2.— cseh korona, Jugoszláviában 4 dinár, Romániában 15 lei, Olaszországban 1 lira 20 centesimo. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Dehény uca 12. Telefon: J. 423—39, J. 423—50.

SAJTOHIBA!

A Délibáb 15-ös számánál sajtóhiba folytán március 9. irunk, április 9. helyett

Szappanbuborék

(Seidner felv.)

Az Ember tragédiája a Burgtheaterben

Írta: Mohácsi Jenő

Beteljesedik a fordító álma. „Az ember tragédiá”-ja színrekerül a bécsi Burgtheaterben. A legelső német színpad még soha nem iktatott műsorába magyar klasszikus remekművet. „Az ember tragédiá”-ja színrekerült a magyar Nemzeti Színházban, a cseh Nemzeti Színházban, a hamburgi Városi Színházban és néhány más helyen is. De a Burgtheater még eddig nem akarta színrehozni soha. Még Dóczy Lajos fordításában sem. Pedig Dóczy Lajos a Burgtheater házi költője volt. „A csók” és talán „Szécsi Mária” is sikert aratott az osztrákok nemzeti színpadán. Madách remekművében nem bíztak. Azért Bécs is látta a magyar klasszikus költeményt, az 1892-iki színházi kiállítás alkalmával, kitűnő előadásban. A tatai Esterházy gróf adta kölcsön a díszleteket.

Két év előtt pedig Bécs hallotta „Az ember tragédiája”-t. A Ravag hangszínpadán került színre, dr. Hans Nüchtern rendezésében, a legkitűnőbb Burgszínpészek közreműködésével. Raoul Aslan volt Ádám, Leopoldine Konstantin Éva, Franz Herterich, a Burgszínház akkori igazgatója szavalta Lucifert. Ennek az előadásnak jelentősége elvitatathatlan.

Addig is sok mindenféle történt új fordításokkal, mely a német fordítások sorában a kilencedik. Két esztendeig dolgoztam rajta, aki tudta, hogy miben fáradozom, azt mondotta, megőrültem. Róbert Jenő berlini színgazgató biztatására fejeztem be

munkámat, ki is vittem hozzá, de akkor azt mondotta a kitűnő rendező, hogy nincsen pénze, hogy „Az ember tragédiája”-t előadja. Egy nagy magyar kiadó azt ajánlotta nekem, hogy keressek a fordításra társszerzőnek valami neves német költőt. Klubunddal tárgyaltam, aki szívesen vállalkozott volna a munkára, de csak nagy előleg árán. Az előleget én neki meg nem szerezhettem, magam is két esztendeig ingyen dolgoztam, minden reménység nélkül. Amikor Klubund aztán, a „Kréta” nagy sikere idején Budapestre jött, megintervjuváltatta magát és azt mondotta, legközelebbi földata az lesz, hogy lefordítja „Az ember tragédiája”-t. Rólam szót sem szólt. Amikor neki ezért szemrehányást tettem, a szegény kitűnő

költő
től p
azl
hel
csa
„Az
erre
egy
Fo
1930
zenet
fordí
vagy
rádió
rádió
19
bécsi
mind
Radi
az é
hatb
mébe
Költ
Az el
kábél
alatt
megk
millió
Ta
tam
oktől
elő
Hans
Aslan
Néhá
megj
Galle
Theo
hogy
siker
szính
gédiá
A l
Madá
hatob
hallot
ternel
vítter
Kárpá
csosn
tásüg
adója
zak ü
lűnő,
Goldn
átayu
bellig
német
lűnő
alatt
pedig
ciklus
akarja
reprez
hama

költő, aki rajta elhatalmasodott tüdőbajától piros volt, még jobban elvörösödött és azt mondta, félreértés az egész. Majd helyreigazítja. Lehet, hogy Klubund mégis csak eljött volna mellém társszerzőnek „Az ember tragédiája” fordításához, de erre már nem került a sor. A zseniális költő egy esztendőre rá meghalt.

Fordításom újabb két esztendeig pihent. 1930 februárjában Hubay Jenő egyik zenedélutánján elszavalta Bécsi Blanka fordításom Kepler-jelenetét. Igazán hálás vagyok Hubay Jenőnek, mert ezt a jelenetet rádión igen sok ember hallgatta és a magyar rádiósajltó is fölfigyelt.

1930 április 6-án volt az az emlékezetes bécsi rádióelőadás. Hogy ez létrejött, az mindenekelőtt Bolgár Imrénének, a bécsi Radiowelt helyettes főszerkesztőjének volt az érdeme, aki Madách remekművét igen hathatósan ajánlotta Nüchtern tanár figyelmébe. A bécsi rádió pedig kitett magáért. Költséget és fáradságot nem kíméltek. Az előadás estéjén, a phalanster-jelenet alatt kábeltörés volt a leadóban. Néhány perc alatt ezer ember telefonált a Studióba, megkérdezni, hogy mi a baj. Talán egymillió hallgatója volt a bécsi előadásnak.

Tavaly nyáron a prágai rádióban olvastam fel „Az ember tragédiájá”-ról németül, októberben pedig a müncheni rádió adta elő egyszerűen Madách remekművét, ismét Hans Nüchtern rendezésében és Raoul Aslannak Ádám szerepében. Néhány héttel ezelőtt pedig megjelent Nüchternnél a St. Galleni Színház intendánsa, Theo Modes és azt közölte velem, hogy a bécsi és müncheni rádiósiker alapján elő fogja adni színházában „Az ember tragédiájá”-t.

A Burgtheater azonban más. Madách álmában sem gondolható szobrot. Amikor azt hallottam, hogy a Burgtheaternek új igazgatója van, elvittem fordításomat Bécsbe Kárpáth Lajos udvari tanácsosnak, az osztrák közoktatásügyi minisztérium tanácsadójának, az állami színházak ügyei részére. Ez a kitűnő, magyarszármaszú férfiú, Goldmark Károly unokaöccse, átvitette fordításomat Röbbeling igazgatónak. Ez a lelkes német színházi ember és kitűnő rendező huszonnégy óra alatt elolvasta a művet. Mivel pedig nagy nemzetközi drámaciklust tervez, melyben színre akarja hozni tizenkét nemzet reprezentáló színpadi művét, hamarosan elhatározta, hogy

a magyar drámairodalmat „Az ember tragédiája” fogja képviselni.

Mult héten fenn voltam a Burgtheater igazgatójánál, aki közvetlen, kedves ember. Régtől fogva érdeklődik a magyar színirodalom iránt, sok magyar darabot adott elő hamburgi színigazgatókorában. Legközelebb Budapestre jön, hogy megnézzék „Az ember tragédiája” itteni előadását. Remélem, annyi ihletet fog kapni, hogy aztán annál nagyobb lelkesedéssel fog a bécsi burgszínházi előadás előkészületeibe.

„Az ember tragédiájá”-nak éppen az utolsó pár esztendőben készült el néhány remek fordítása. Meltzer és Vajda angolra fordították, félig-meddig hivatalos megbízásból. Goga Oktávián románra ültette át a magyar remekművet. A cseheknek már régen van kitűnő Madách-fordításuk, Frantisek Brabek és Jaroslav Vrchlicky tollából. (Ez a fordítás 1892-ben több mint huszonöt-ször került színre a prágai cseh nemzeti színházban, telt házakal, csak azért kellett levenni a műsorról, mert az osztrák rendőrség betiltotta, mivel a Mar-seillais-enél túlságosan tapsolt a közönség.) A szlovák ragyogó fordítás Hviestoslav műve. Új francia fordítás is jelent meg a minap, de prózában.

Madách-renezánsz van indulóban. Szaporodnak a jelek, az Alsó-Stregovai kriptá fölött fényesen ragyog a világhír csillaga.

Mohácsi Jenő

A magánosan utazó nő és a férfiak

A magánosan utazó nő, akiről szó van, bejárta Európát, Afrikát, magas, karesú, szóke, fiatal, újságró, tehát a legautentikusabb forrás arra nézve, hogy milyen tapasztalatai lehetnek egy utazó nőnek a férfiakról és a szerelemről.

Zia Peli — magyar lány, tíz éve került Párizsba és ma 3 nagy koloniális lap riportere.

A szíve hazahozta, most indul Senegál-Afrikába.

A pesti szobája olyan, mint egy arab hárem, alacsony ülőkéek, rengeteg keleti kézimunka, szőnyeg. Keletiesen ül, maga alá húzza a lábait és elgondolkozva cigarettázik.

— Milyenek a férfiak a vonaton?

— Minden náció egyforma, ha meglát egy magánosan utazó fiatal nőt, rögtön ismerkedik, rögtön kalandot sejt, rögtön attakol és a végállomásonál... elfelejti az útítársnőjét.

Utközben állandó ostrom alatt vagyok, állandóan nyitva kell tartani a körmeimet. A legendesebb férfi is szemtelenebb a vonaton, talán mert a mozgó vonat exterritoriális terület, messze van családtól, kötelezettségektől és a mozgás, a rohanás felszabadít sok olyan alól, ami a megszokott környezet-

ben köti az embereket. A vonaton csak a „nőt” látják és könnyen akarnak szórakozni. A hideg angol, az elegáns francia, a kedélyes magyar egyforma trükkal akar ismerkedni és bizony nehéz megértetni, hogy nem kalandvágy, hanem a munka viszi az embert országból-országba.

Európaival szemben még lehet védekezni, de Afrikában az arabok között szomorú tapasztalatokat szereztem. Az európai férfi

Zia Peli

legalább a hasonló társadalmi osztálybeli nőhöz közeledik, de az araboknál a kocsi-vezető, az idegenvezető is bizalmaskodott.

Igaz, hogy az arab törvény szerint semmi sem bűn vagy büntetendő, ami nő ellen történik, még az utóbbi időkben vérszemet is kaptak. Az arab férfiak nagyon szépek és az a sok szabadon utazó amerikai nő, akik unalomból, kalandvágyból járják a világot, nem törődnek morállal, sőt még a higiéniaival sem, sok arabot tüntettek ki kegyeikkel.

Az amerikai nőknek köszönhető, hogy az utazó nő helyzete igen kényes lett — Afrikában egyenesen veszélyes.

Karthagóban történt velem, hogy a vezető, amikor homokbuckák között jártunk, segítség

közben átölelt. Nagyon csodálkozott, hogy megbotránkoztam és kijelentette, hogy az amerikai misszek nem haragusznak, sőt, sőt — jutalmazták az ilyen barbárságot.

Szeretem a férfitársaságot, de amióta sokat utazom, nagyon ismerem a férfiakat és kiábrándultam. Az udvarias francia a vonaton érzéki lesz, a magyar fölényes, az olasz a legveszedelmesebb, forr, gesztikulál és erőszakos.

A regényem mottójául a Koránból vettem Mohamed egyik mondását, mit most is idézhetek:

„A magánosan utazó mindig ördög, kettő már két ördög, három már karaván.”

Ez igaz, ördögök és jó a harmadik, hogy a gyakori pokolból csendes karavánt alkosson.

Utazási élményeim után magam is vallom, ami most divat, hogy sokkal kedvesebb és kellemesebb a negyvenes, komoly férfi, mint a fiatalok.

Az egyedülutazásnak van azonban egy nagy előnye: határokon, vizsgálatoknál nagyon udvariasak és a hivatalos akadályokat egy fiatal nő hamar ledönti.

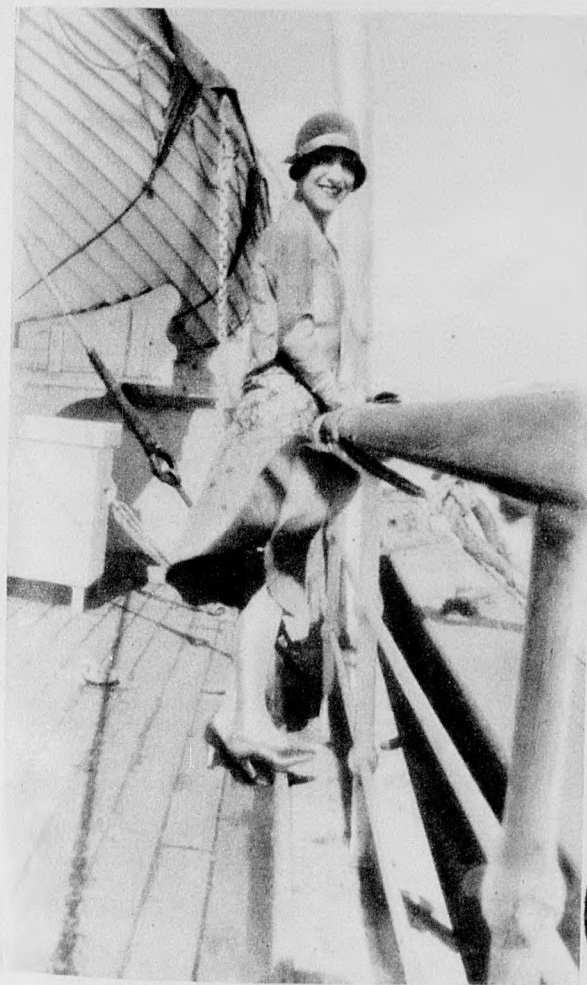
— Mi ragadta meg legjobban az európai és arab férfi közötti különbségben?

— Az európai inkább flörtöl, az arab rögtön inkább feleségül akar venni.

Tuniszban rajzoltam egy kis kávéházban egy arabot. A másik asztalnál ült, nem ismertem, leskicélttem vázlatkönyvembe. Egyszer csak láttam, hogy virágot küld. Elmentem. Este színházban voltam, ki nem vár rám, mint az arabom és feleségül kért. Nem tudtam előle menekülni, üldözött. Rettenetesen erőszakosak és fárasztóak az arabok. Azt hiszik, ha egy nőt megcsókolnak, az már örökre az ő tulajdonuk.

Sok előkelő arab Európában járt egyetemen, az estélyeken, bálokon kifogástalan gentlemanek, de ha egy nő megtetszik, lehull a kultúrmáz és még ölni is képesek.

Mulatságos az udvarlásuk, a hajamat az aranyhoz, az

Magánosan nő a tengeren

ember minden részét virághoz, istenekhez hasonlítják, édes, émélygős ez a stílus.

Az európai férfi ragaszkodik a nőhöz ha elérte, az arabot abban a percben már nem érdekli. Az elérhetetlen nő istenség, az elért nő rab, semmi háremtöltelék. Így van az, hogy minden arab európai házasság eddig tragédiával végződött.

Az arabok modernizálódnak azért, ha a fiórtól nem is ismerik, de férjes asszonnyal már viszonyuk van. Egyik francia tisztviselő felesége és egy igen gazdag sejk európai értelemben jóban vannak. Az arab együtt feketézik a férjfel és nem úti le, holott általában még ránézni sem szabad arra a nőre, aki az övék. Viszont a sejk nem nősül meg, beéri 23 szolgálányával.

A szerelem? Komoly dolog, de a sokat utazó nő megundorodik és állandó láthatatlan kordont kell hogy útipoggyásza mellett magával vigyen.

Sok nő utazik egyedül és sajnos, sok szereti az „utazást” — ennek következménye, hogy pl. Monte-Carlóban este egyedül sétálni lehetetlen egy nőnek, rögtön nincs egyedül.

— Az afrikai nő?

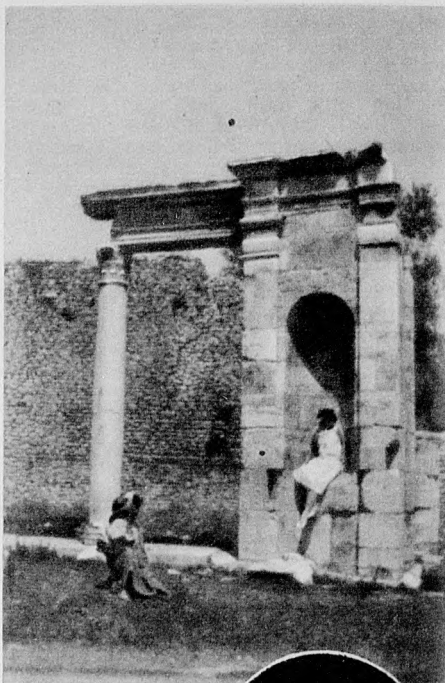
— Háremben él, alázatos rabszolga, míg a férje európaiak estélyére jár, ő otthon ül, eszik és pletykázik.

Mulatságos probléma, hogy az arab nő is ondoláltat és manikűröztet már — viszont fátylát férfi előtt nem veheti le, fátylóban nem lehet ondolálni — végre megoldódott, hogy a fodrász nem számít és a kozmetikai szalónban lehullnak a fátylak. Az arab nő nem jár egészen európai ruhában. A burnusz kötelező, de már nem veszik fel alá a bő bugyogót, hanem térdig érő csipkés selyemkombinét. Így aztán, ha egy kis szél jön, a könnyű burnusz fellebben és olyan sokat látni és éppen annyit látni, mint hasonló helyzetben Európában.

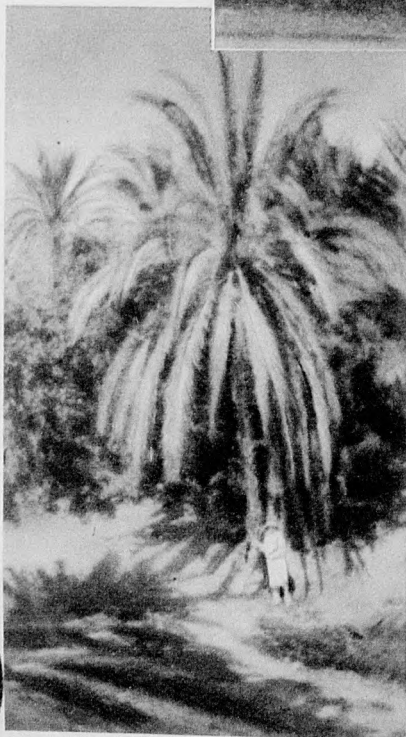
Az asszonyokat veszik, büszkén mesélhetem, hogy egy arab oázis kormányzója a maximumon felül 3000 frankkal akart értem többet adni.

Ezek nem romantikus

A
pálmafák
országában

Az
ókori romok
között

dolgok, a romantika inkább Európában van meg, az afrikai színes romantika csak szóvirágok halmaza, ami szadisztikus, bizzar vágyat leplez.

Az utazó nő nyugodtan mondhatja minden nemzet és minden színű férfiről, hogy a túlságosan éreztetett maskulin fölény — szép és érdekes annál az egyénél, akit szeretünk, de a vonaton — komikus.

Indulok most Senegálba, vajjon a fekete négerék között mi lesz?

— Már önt is akarta arab férfi megölni?

— Nem, aki megölni akart, az — magyar volt.

Gyenes Rózsa dr.

Vagy négyezer esztendővel ezelőtt Odysseus idejében a szirének még csak magányos szigeteken, szirtfokokon tanyáztak, onnan csalogatták magukhoz a gyanutlan hajósokat csábító ének-szóval és még csábítóbb leplezetlen szépségükkel. De a férfinép már akkor is tudta, hogy óvakodni kell veszedelmes csókjaitól és Odysseus kötelekkel kötözte magát az árbochoz, viaszt dugott a fülébe, hogy ellenálljon a csábításuknak, még sem sikerült megmenekülnie előlük és mint az Odysseában meg van írva, el is érte a büntetése, mert bizony disznó lett belőle a csábító Circe gonosz mesterkedése folytán.

Később változtak az idők. A szirének úgy látszik biztató híreket kaptak a hajósoktól a városi élet felől és bizonyára hosszas töprengés után elhagyták magányos szigeteiket és belopóztak a vidám életű városokba, Athénbe

és Rómába, ahol hamarosan megbolondították az összes költőket, politikusokat és bölceket, mert hiszen fel van jegyezve, hogy még az öreg Sokrates is évekig kuporgatta a talentumokat, hogy végül is egész vagyonát egy Lais nevű szirén lábai elé rakja. Nem csoda, ha a tisztas asszonyok fellázdáltak a csábító szépségek ellen és perbe fogták a veszedelmes sziréneket a férfiak elcsábítása és a közerköles megrontása miatt. Így került a bíróság elé valamennyiük közül a legszebb Phryne is. Phryne nagy bajban volt, az asszonyok által megfélemlített bírák halálra akarták ítélni. De Phrynének az utolsó pillanatban mentő ötlete támadt. Ledobta magáról köpenyét és úgy mutatkozott meg diadalmas szépségében a bírák előtt, akik elbűvölve Phryne varázsától, felmentő ítéletet hoztak.

Ekkor még hatott a meztelenség, hiszen a régi görögök képzetében az

Phryne a bírói előtt

ideális nők a nimfák voltak, akik szintén nem viseltek ruhát. Az erdei és a vízi nimfák akkoriban még arról voltak híresek, hogy csak a szép fiatal isteneket és földi halandókat ajándékozták meg szerelmükkel, de Pánt és a szatirokat nem. Ezek a szép földi halandók már abban az időben is szegények

*A rokokó-korban
(Seidner felv.)*

nyel
a X
teh
igen
Pán
fűjn
A
meg
korl
mód
jobb
keve
Az
időh
már
paró
lege
lette

A bártünder
(Seidner felv.)

voltak, lévén leginkább pásztorlegények. A „szép fiúknak” különösképpen a XX. században sincs pénzük, ők tehát nem változtak, de a mai nimfák igen, mert előnyben részesítik a modern Pánokat és szatirokat, akik nem sípol fújnak, hanem pénzt olvasnak.

A meztelenség mint női fegyver tehát megszűnt az ókorral együtt. A középkorban és később pontosan az ellenkező módszer válik divatosá. A nő mindjobban beburkolózik ruhájába és mind kevesebbet enged láttatni magából. Az öltözködés raffinériája ebben az időben éri el tetőfokát. A rokokó-kor már a nő haját is eltünteti, amelyre paróka kerül. Ez a kor volt talán a legerkölcstelenebb, amely megint Collette igazát bizonyítja.

A nők csakhamar belátták, hogy ez sem elegendő a férfiak meghódítására. Még egy ideig a ruhákkal próbálkoztak, amelynek divatja úgyszólván öt évenként teljesen átváltozott. Avilágháborútáni nő rövid idő alatt tisztába jött azzal, hogy új fegyver után kell nézni. Ekkor született meg a vízi tündér utóda, a bártünder, akinek legfőbb fegyvere az alkohol volt. A bártünder hosszú szipkából szívta cigarettáját és rövid szalmaszálból a flipjét, simmit táncolt és fiúra nyiratta a haját. A férfi, aki a vérzivataros háborúban elszokott a nőtől és kissé eltávolodott az erkölcsi törvényektől, valóban behódolt egy ideig, mert a nőben csak pajtást látott minden egyéb kötelezettség nélkül.

A pajtásházasság lett az új jelszó és ez kifejezi a háborútáni esztendő

ízlését és gondolkodásmódját. Ez volt egyébként a háborúutáni nők legghatásosabb csapdája, amelybe beleesett a hiszékeny áldozat és csak akkor jött rá, hogy a pajtás elveszett, de a házasság megmaradt.

Új eszközt kellett tehát kitalálni a mindinkább óvatos és gyanakvó férfiak ellen. Ma, amikor az egész világon kevés a férfi és sok a nő, már nem számít a szépség, csak az ékszer. Az ékszer az, amely várázssal bír a férfiak szemében. Szépség, fiatalság, kor nem számít, mindez muló dolog, a briliáns és társai azonban maradandók. Ekkor jöttek divatba az amerikai hölgyek, akiket eddig háttérbe szorítottak az európaiak, mert szebbek, finomabbak és okosabban voltak. A vagyonnal ellenben

nem lehet konkurálni és az Óvilág hölgyei most fegyvereiktől megfosztottan állnak, de egész bizonyosra vesszük, hogy rövidesen újból újult erővel fogják megindítani az ostromot a férfiszívek ellen.

Aki az éksze-
reivel hat a
férfiakra
(Seidner felv.)

Veszélyes szellemek
(Myrna Loy)

(Fotó Fox)

A primadonna ruhái

Nemrégiben játszottak egy húszképes revüt, amelyben a primadonna tizenhatszor öltözködött, egy másik revüben pedig a színpad jobb és baloldalára külön öltözöket kellett felállítani, mert a primadonnának olyan sokszor és olyan gyorsan kellett öltözködnie, hogy a rendelkezésére álló kis idő alatt már nem érhetne volna el az öltözőjét... Egy francia vígjátékban legutóbb pedig nyolcszor öltözködött át a színdarab hősnője, a drámai primadonna.

Szóval úgy az operett-, mint a drámai primadonna sokkal többet öltözködik ma is, mint valaha s tegyük hozzá mingyárt, jobban is öltözködik, mint valaha. A primadonna ruhája — úgy látszik — fordított arányban van a gazdasági viszonyokkal, mert tíz évvel ezelőtt, — amikor sokkal jobbak voltak a gazdasági viszonyok, nem volt olyan tűndöklő, olyan káprázatos, olyan változatos, mint ma. A publikumnak illúzió kell a színpadon s minél súlyosabbak a napi gondok, annál nagyobb illúzióra van szüksége az embernek. Nem véletlen, hogy ma elsősorban azok a színdarabok tetszenek, amelyek fényes miliót és gyönyörű toaletteket is hoznak.

A primadonnák tehát elegánsabbak, pazarabban öltözködnek, mint valaha. De vajjon

Egy drága kepp
(Angelo foto)

hogy lehetséges ez, a szanalások és többszörös redukciónak világában? A sztárgázsit — amint tudjuk — alaposan lecsökkentették. Az elmúlt szezonban még háromszázhatvan pengőt kapott a primadonna esti fellépti díj, ma a sztárgázsai maximuma százhatvan pengő fellépésenként. De ezt is csak egyesek tudják kiverekedni maguknak. A legtöbb primadonna ebben a szezonban napi nyolevan, száz pengőt kapott fellépésenként.

Hogyan öltözködhetnek mégis? A legelegánsabb drámai primadonnához, Titkos Ilonához fordultunk felvilágosításért. Titkos a legszebben öltözködő primadonna.

Egy drága
kepp
(Angelo foto)

Ezt nem mi állapítjuk meg, ezt már régen megállapította a publikum. Tifkos Bona öltözködése fogalom a színházi világban. A kitünő művésznő a következőket mondotta nekünk a mai öltözködésre vonatkozólag.

— Annak, hogy a primadonna ma is úgy öltözködhetik a színpadon, mint azelőtt, vagy talán még jobban öltözködhetik, annak nagyon egyszerű magyarázata van. A primadonna ruháját ma is a színházak fizetik. A színházak a primadonna ruháját is belekalkulálták a színre kerülő darab költségeibe s így tehát, ha a primadonna öltözködése mégsem volna megfelelő, azért elsősorban a színház felelős. Más elbírálás alá esik aztán az, hogy az öltözködni tudás — a színpadra öltözködni tudás — külön művészet, amelyet megtanulni nem lehet.

Az elegancia s egyáltalán a ruha viselése az egyéni természetben rejlik, százszor elcsépeelt mondás, de mégis csak igaz, hogy ha két színésznő ugyanazt a színi és szabású ruhát fölveszi, ez még nem jelenti azt, hogy ugyanolyan csinosak és elegánsak is lesznek.

Mivel, mint említettem, a színház fizeti a ruhaszámlát, anyagilag tehát a helyzet ma sem változott. Más szempontból azonban nagyon fontos, hogy a ruha tervezője és sza-

bója megértése az ember intelligenciáját s aszerint készítsék el a ruhát. Én nem is tudok csak olyan szalonnal dolgoztatni, ahol jól ismernek, ahol abszolút megértésre talállok.

Nagyon fontosnak tartom az egész ruha-érdést a színpadon. A színésznő ebben egy kissé a darab társszerzőjévé válik. Az is gyakran megtörténik, hogy magam tervezem a ruháimat és azt is mondhatom, hogy amennyire csak lehetséges is, igyekszem takarékoskodni a színháznak. Vannak darabok, amelyekhez nem kell mindig új ruhát csináltatni, ilyenkor nagy megtakarítást lehet elérni az átalakításokkal. Viszont amikor kimondottan mondainruhákról van szó — sajnos — nem nagyon lehet takarékoskodni, mert itt a takarékoskodásra alaposan ráfizethet az ember. A ruhá-

Saját tervezésű
pizsama

Elegán-
sított ruha

Egy
toilette,
amely min-
den este
nyílászáró
tapsot kap

Egy bájos ruha

Hogy pedig ez mit jelenthet, arravonatkozólag elmondhatom, hogy például a Csodabárban a ruháim, kabátjaim, szőrméim, kalapjaim mintegy kétezer pengőbe kerültek — a színháznak. Ilyen áldozatot kell ma hozniok a színháznak egy sikeres darab érdekében. De ha nagy probléma is az öltözködés, sőt súlyos teher is, a siker mindenért kárpótol. Nagyon boldog vagyok, ha ruháimnak is sikere van. Most például igen nagy sikere van annak az égővörös ruhámnak, amelyet Molnár Ferenc „Valaki” című vígjátékának harmadik felvonásában viselek. Tapsot kapott egy ruhám a „Kényes válópör”-ben, amikor mint „ügyvédnö” jelentem meg a színen. Ezt a ruhát saját magam terveztem. Igen nagy „sikere” volt a „Meddig fogsz szeretni” első felvonásában viselt estélyi ruhámnak s hogy az egyszerű ruhának is lehet nagy sikere, erre vonatkozólag a „Szabó Juci” és „Külváros” karakterisztikus ruháira utalok, mint amelyek nagyon tetszettek. Természetesen magam is a szép, a kápráztató ruhákat szeretem leginkább a színpadon. Bizonyos, hogy a publikum is ezekért lelkesedik.

Illúzió kell, minél több illúzió.

Szóval minden megváltozott. *Laval* sem miniszterelnök már és *Belhen* sem. A francia színházak terheit mérsékeltek. Tardieu javaslatait kezdik komolyan venni. A köztisztviselőknél redukáltak. Minden megváltozott, csak a primadonna ruhája nem.

Vége valami stabil ebben az ingadozó világban.
Barna Jenő.

nak mindig tökéletesnek kell lenni. A jó ruha külön siker úgy a színháznak, mint a primadonnának. Azt sem felejtjük el, hogy Pesten pompásan öltözködnek az asszonyok, nagyszerű „kritikusok” is, nem könnyű dolog megnyerni az ő tetszésüket.

A primadonna színpadi ruházkodása annak ellenére, hogy a színház viseli a költségeket, mégis súlyos terhet ró a színésznőre. Néha az embernek mégis csak magának is kell bizonyos ruhákat készíttetni, ilyenkor aztán előlép a házivarrónő. Kesztyűket, harisnyákat a sajátjából vesz a primadonna s csak a jó isten tudná megmondani, hány pár harisnyát és hány tucat kesztyűt kell eldobni egy nagyszerű színdarab kapcsán. A vidéki primadonnának még nehezebb a helyzete, mert ott nincs ruhapénz. A primadonna fixet kap s abból kell fedeznie ruhaköltségeit is.

Egy drága estélyi ruha

Japán költője

1. Kérés a kutyához (Nukuda hercegnő verse)

Kutyám,
Ha éjszaka török a nád
És szerelmem lopva
Drága ajkát hozza:
Tartsd a szád!
Ajánlom, el ne áruld,
Hogy a kapu kitárult,
Mert kikapsz, csúnyán,
Csöndben maradsz, ugy-e,
Kutyám...

2.

(Shunshie verse)

Ruhát szeretnék!
A színe?
Cseresznyevirág.
Ha kint szürke az élet
És szomorú a világ,
Akkor felveszem
A cseresznyeruhát.

3.

Egyedül

(Arimoto verse)

Vártam rád,
Mert vágytam, hogy láss,
Már hallom a neszt,
Hogy közeledsz,
Hogy közeledsz...
Ver, dobog szívem örülten!
Jaj, korán örültem.
Csak a szél,
Mely a bambuszfüggönnyel beszél...

(Kristóf Károly műfordításai)

Szegedi Színház és egy vígszínházi szerződés története

Szeged eddig a paprika, tarhonya, szalámi, szappan és papucs exportjáról volt nevezetes. Ezekhez a speciálitásokhoz az utóbbi időben egy újabb kivitel csatlakozott. Mostanában a jómárkájú szegedi színészeknek nagy a kelendősége. A szegediek ugyan nem örülnek annak, hogy kedvenceik közül a legjobbakat elhódítja a főváros, habár enyhén megvigasztalja őket a büszkeség, hogy a szegedi színészek Pesten is sztárok lettek. Példának csak a legutóbbi időkben Pestre szerződött szegedi művészeket említjük meg: *Dayka Margitot*, *Páger Anitát*, *Jávor Pált* és rögtön megállapíthatjuk, hogy Szeged olyan kitűnő minőséget szállított Budapest részére, mintha csak édesnemes paprikáról lenne szó.

A szegedi színház a színészek körében is úgy van elkönyvelve, mint a legjobb ugródeszka a fővárosi színpadokra. Ha a pesti direktoroknak utánpótlásra van szükségük, első dolguk Szegeden körülnézni és hogy nem csalódtak egyszer sem, azt a pesti közönség is elismerheti.

A jövő szezonban ismét búcsút mond a szegedi színpadnak a közönség egyik ked-

vence, *Ajtay K. Andor*, akit a *Vígszínház* szerződtetett. (A *K. betű Kovács rövidítése*.) Fess, magas, barna, huszonnyolc éves fiatalember a legújabb pesti színész.

Kicsit elfogódott, amikor felszólítjuk, hogy mondjon el magáról mindent, mutatkozzon be a budapesti közönségnek.

— Félék, hogy ez a bemutatkozás korai lesz — mondja elgondolkodva. — A szegedi szerződésem miatt csak szeptemberben léphetek fel először Budapesten és most akármit mondhatok, akármit írhatnak rólam, az igazi bemutatkozás az lesz, ha játszani látnak. Akkor fog eldőlni, hogy odaválok vagyok-e.

— Ez igaz — válaszoljuk, — de a pesti közönség már előre kíváncsi arra, hogy ki az a szegedi színész, aki az ország legelőkelőbb magánszínházának színpadán kezdi fővárosi pályafutását.

— Akkor hát a legelején kezdem a mondanivalómat — jelenti ki nekibátorodva. — Erdélyi származású vagyok. Édesapám, aki állami erdőtanácsos volt, a szó legszorosabb értelmében kiverte belőlem azt a gyerekkori álmomat, hogy színésznék megyek. Amíg ő élt, nem is gondolhattam arra, hogy színész lehessék. Érettségim után tisztviselő lettem a Hangyánál, majd a konjunktúra idején egy bankban dolgoztam. Jött a krach és én bélistára kerültem. Akkor hazulról kaptam harmincmillió koronát, hogy azzal kezdjek valamihez.

— Kimentem Bécsbe. Egy apróhirdetést olvastam ott valamelyik napilapban, hogy egy akkumulátorépítő és köleszőző vállalat tőkés társat keres. Társultam a vállalathoz és pár hónap múlva bukott akkumulátor-köleszőző voltam. Bécsi tartózkodásom alatt édesapám meghalt. Minthogy az akkumulátorgyártás terén levitéztem, hazajöttem és beiratkoztam a *Rákosi színiiskolába*.

Mint növendék a *Belvárosi Színházban* státsziláltam, sőt másodéves időmben a *Király Színházban* kisebb szerepeket is kaptam. Prózai színésznék készültem, de ott az operettlégkörben éltem s így odaragadtam.

— Vizsgaelőadásom 1929-ben az *Obsitos* volt, amelynek címszerepét játszottam. Ezen az előadáson látott játszani *Tolnay Andor*, a szegedi színház volt bonvivánja, akinek ajánlására *Tarnay Ernő* szegedi direktor leszerződtelett másodikbonvivánnak.

— *Tolnay* abban az időben gyakran vendégszerepelt Budapesten, úgyhogy engem Szegeden elég szépen foglalkoztattak. Idővel már prózai szerepeket is kaptam.

— *Tarnay* után *Kürthy György*, majd *Görög Sándor* jelenlegi direktor is szerződ-

a Vígsház
s rövidtése.)
nyolc éves
vész.

gítjuk, hogy
mutakozzon

kozás korai
— A szegedi
berben lép-
most akár-
nak rólam,
ha játszaní
gy odaváló

de a pesti
hogy ki az
egyelőkelőbb
di fővárosi

m a mon-
rodva. —
apám, aki
szorosabb
gyerekkori
k. Amíg ő
gy színész
elő lettem
ára idején
ach és én
l kaptam
l kezdjek

phirdetést
an, hogy
vállalat
állalathoz
mulátor-
som alatt
akkumun-
hazajöt-
iskolába.
inházban
mben a
is kap-
e ott az
gadtam.
Obsitos
m. Ezen
Andor, a
akinek
direktor

an ven-
engem
Idővel

majd
szerződ-

— A múlt hónapban Szegeden járt az egyik nagy színházi ügynökség vezetője s több előadáson megnézett. Pár napra rá — hogy elutazott, értesítést kaptam tőle, hogy menjek fel Pestre, mert a Vígsházban ki akarnak próbálni.

— A legnagyobb titokban tartottam pesti utazásomat és annak célját. Csak Kiss Manynak, a Pesten is jólismert kolleganómnak mondtam el mindent. Neki is csak azért, mert olyan belsőséges testvéri szeretetben töltöttük együtt Szegeden az éveket, mintha tényleg testvérek lettünk volna. Egyszerre kerülünk Szegedre és az együtt töltött évek testvéri barátságot fejlesztettek közöttünk.

— Elutaztam Pestre. A Vígsházban a *Puszta szélből* és a *Fekete-szárú cseresznyéből* játszottam el egy-egy jelenetet. Az előbbiből a pandur szerepét, ennél *Ladomerszky Margit* volt a partnernőm. Az utóbbiból *Dusán* szerepét *Gombaszógi Fridával*. Nagy hatással volt rám, hogy *Gombaszógi* művész nő a partnerem és igyekeztem kitenni magamért. A jelenet után a művész nő is tapsolt és ezzel el volt döntve a szerződés.

— Én voltam a világ legholdogabb embere. Rohantam a Nyugat felé és sürgönyöztem haza az anyámnak, hogy a Vígsház leszerződött. *Kiss Manynak* személyesen hoztam el a jó hírt és mind a ketten sírtunk az örömtől. Nagyon meghatótt, amikor bevallotta, hogy imádkozott a sikeremért.

— Nem sajnálja ilthagyni Szegedet? — szólnak közbe.
— Nagyon sajnálom, hiszen itt startoltam. Három év alatt jóformán az egész város személyes ismerősöm lett, de azt hiszem ők is velem együtt örülnek, hogy ilyen jelentős állomáshoz értem el. Érdekes, hogy a jövő szezomban *Kiss Manyi* sem lesz már Szegeden. Nemsokára érte jön a vőlegénye, *Ujjerininek*, a világhírnű bűvésznek a fia és megtartják az esküvőt. Mányi azért színésznő marad, mert a fiatal *Ujjerini*, aki átveszi apja társulatát, egy olyan revüt iratott, amelyben *Manyi* fogja a főszerepet játszani. Egyszerre kerülünk ide és egyszerre megyünk el innen.

— Igaz az a híresztelés, hogy ön a világ legszerényebb és legszolidabb bonvivánja?
— kérdeztük *Ajlaytól* — Itt Szegeden így hallottuk.

— Ennek egyszerű magyarázata van. Amikor Szegedre kerültem, százhatvan pengő

Ajlay K. Andor (Fotó Rónai)

gázsit kaptam. A második évben százszázalékos fizetést kaptam. A második évben százszázalékos fizetése van. Az első időkben oly szerényen kellett élnem, hogy lakáson és kosztón kívül semmire nem költöttem, de nem is jutott volna. Ha nem játszottam, akkor este kilenckor már lefeküdtem. Azután pedig komoly hivatásnak tartom a pályámat, amelyen sokat kell tanulni, tehát arra fordítottam az időmet, mert színészi ideálmot el akarom érní?
— Mi az, illetve ki az?

— Ne vegye nagyképűségnek, sem szerénytelenségnek, hiszen egyelőre csak akarát, de azt a magasságot akarom megközelíteni, amelyet *Hegedűs Gyula* ért el. Ez az ideálom és ez ad erőt. *Hegedűs Gyulában* láttam megtestesülve a százszázalékos színészt, embert és urat együtt. Ha csak megközelíteni is sikerül az ő nagyságát, akkor édesapám a túlvilágon meg fogja bocsátani, hogy a fia színésznek ment, pedig ő nem egyszer kijelentette, hogy inkább lásson engem akasztófán, mint színpadon.
Vig György.

A Világrekorder a „Világrekorderről”

Fenn, a Nemzeti Színház színpadán Boross Elemér nagyszerű vígjátékának, a „Világrekorder”-nak előadása folyik. Hármán vannak a színen. Az óceánrepülés finanszírozója, a vállalkozás sajtófőnöke és Müller Konrád, az új rakétarepülőgép feltalálója. Müller Konrád most vallja be, hogy bár tíz évig dolgozott a gépen, még sohasem repült. Nem mer. Nem tud. Tériszonya van.

A jobb kettes páholyban is hármán ülnek. Ketten az előadást figyelik, a harmadik két szomszédját nézi. És van is mit néznie, mert az a magashomlokú, szélesvállú, mosolygó férfi ott mellette nem más, mint Endresz György, a diadalmas magyar óceánrepülés hőse, a világrekorder, aki eljött megnézni a világrekordert és az az elegáns fiatal hölgy a felesége. A harmadik a „Déli-báb” munkatársa Egyszerre kinyílik a páholy ajtaja és belép a szerző, Boross Elemér. Halk bemutatkozás után leül. Izgalmas percek. A darab ugyanis nem a legjobb színen tünteti fel az óceánrepülőket és kérdés, hogy mit fog szólni ehhez a világhírű magyar pilóta?

A színpadon egymást kergetik az események. Biala Péter, az ötszörös öngyilkos már átrepült Berlinből Amerikába. A nézőtérén minduntalan végigfut a derűtlenség moraja és ahányszor elhangzik egy vice, ahányszor nevetésre kényszeríti a közönséget egy szellemes ötlet, mindannyiszor Endresz György is felnevet. Az óceánrepülő nevet a kifigurázott óceánrepülőn.

Kissé hátrahúzódba ül. Nem akarja, hogy felismerjék. A szemközti páholyokból azonban mégis felfedezik és villámgyorsan terjed el a nézőtérén a hír: itt van Endresz György! A szünetek alatt a látesövek valóságos ostroma irányul felénk. A szomszéd páholyból áthajol egy harsabajuszos úr, aztán hirtelen visszakapja a fejét. Hallani, amint izgatottan meséli feleségének az újságot. A feleség is átnéz, hangosan vizsgál bennünket, majd visszavonul megtárgyalni a nagy eseményt. Minden szó áthallatszik a páholy falán. Azon vitatkoznak, hogy kik vagyunk mi. Abban, hogy Endresz György és felesége vannak itt, egyetértenek. Boross Elemérről

először azt mondják, hogy ő Magyar Sándor, aztán az asszonyoknak eszébe jut, hogy Magyar régen Amerikában van. Végül is meg egyeznek abban, hogy Boross nem lehet más, mint Endresz György új társa, aki a jövőben óceánrepüléseken navigálni fog Magyar Sándor helyett. Navigálni. Ezt olyan komolyan, fontoskodva mondják, mintha természetesen tudnák, hogy mit jelent. Szeretnék át-szólni hozzájuk, hogy Boross Elemér nem is tud navigálni, nincs is szüksége rá, mert anélkül is ki tud jutni Amerikába.

A második felvonás után felkeressük Kiss Ferenc s Uray Tivadar öltözőjét. A valódi világrekorder meglátogatja a színpadi világrekordereket. A három híres óceánrepülő (Kiss Ferenc és Uray Tivadar is óceánrepülő... a darabban) mingyárt barátságot köt. Rögtön per tu szóltják egymást. Alig pár perc múlva megszólal a csengő. Jön a harmadik felvonás. Már sietni kell vissza.

Utközben még találkozunk Harasztos Gusztávvál.

— Szervusz, Gyuszi — kiáltja Endresz felé, aki régi jó barátja, — mit csinálsz te itt? — Kezel akarok szorítani az új kollégákkal — hangzik a jókedvű válasz.

A páholy ellen megint nagy látésöffenziva indul, de a műsorlap bástyái mögül sikerül elhárítani a támadást.

Előadás után megkérdeztük Endresz Györgyöt, hogy mi a véleménye a darabról. A világrekorder a következőket mondta a „Világrekorder”-ről:

— Nem vagyok színházi kritikus és így nem is akarok mély, analízis kritikát gyakorolni. A „Világrekorder” mindenesetre nagyon tetszett. Szellemes vígjáték. Sokat nevettem rajta. Két dolog van azonban, amiről meg akarok emlékezni. Az egyik az óceánrepülő típusa. Biala egy életűt és korlátot alak, aki soha életében nem ült repülőgépen és csak véletlenül repült át az óceánt, mivel senki más nem mer beülni a gépbe. Hát kérem, itt egy kis tévedés van. Az óceánrepülőket egyáltalán nem életűntek. Sőt ellenkezőleg, nagyon szeretnek élni. A legtöbbnek már előzőleg is szép

pozíciója, családja volt. Esze ágába se jutott meghalni. Igaz, hogy amikor az óceánrepülő elindul a nagy útra, tisztában van azzal, hogy esetleg szerencsétlenül is járhat. Ez azonban egyáltalán nem célja, legfeljebb szebbé, értékesebbé teszi eredményét. Ahhoz, hogy valaki pilóta lehessen, egy komoly szellemi és testi vizsgán kell keresztül esnie és rengeteget kell tanulnia. Egy pilóta tehát nem lehet olyan korlátolt, mint Biala, mert csak intelligens, kiegyensúlyozott szellemi életet élő ember képes megállni helyét úgy ezen a vizsgán, mint később a gépen. Mikor Biala, aki előbb mindenáron meg akart halni, már átrepült Amerikába, népszerű lett, szobrot kapott, már nem meri visszafelé megkockáztatni a veszélyes utat. Ezt igazán nem lehet rámondani a valódi óceánrepülőkre. Ott van például Kingford Smith, vagy akár Lindbergh is, akik még ma is állandóan hatalmas légi utakat tesznek meg, még ma is újabb és újabb rekordokat állítanak fel. Aki egyszer belekóstolt az óceánrepülésbe, az önmagát sarkalja egyre nagyobb teljesítményekre. Lehet, hogy esetleg becsúszott az óceánrepülők közé egy-két korlátolt és újabb repüléstől visszariadó ember is, de akkor ezek minden eddigi eredményük dacára is örökké csak potyautasai maradnak az óceánrepülésnek.

A másik dolog, amire ki akarok térni az, hogy a darab kissé kigúnyolja a Lindbergh-kultuszt. A felületes szemlélő, aki nem lát a dolgok mélyére, valóban azt hibéti, hogy az a kultusz, amit más államokban az óceánrepülő-

kel csinálnak, valami üres blöff. Ez azonban nem így van, mert az óceánrepülő-kultusznak meg van a maga komoly célja. Amikor Lindbergh az óceán átrepülésére készült, alig volt Amerikában ötszáz pilóta. Ma több, mint tizenhatezer amerikai pilóta van. Ez volt a Lindbergh-kultusz célja. Az óceánrepülő-kultusz tehát nem blöff, nem oktalan tömegőrület, hanem hatalmas nemzeti érdekből csinált propaganda. És amint Amerikában láthatjuk, ez a propaganda sikerrel is jár.

Tudom azt, hogy Biala Péter egy teljesen köllött alak és éppen ezért egy pillanatig sem gondoltam arra, hogy mint óceánrepülő megnehezteljek a gúnyért. Én nem mint óceánrepülő, hanem mint egyszerű néző mentem el a színházba. Szórakozni akartam és ezt el is értem. Nagyon jól mulattam. Sokat nevettem a darabon és örömmel láttam, hogy nemcsak nekem, hanem a közönségnek is tetszik. Örültem, annál is inkább, mivel Boross Elemért igen kiváló, tehetséges írónak tartom. **Fenyő Pál.**

**VILÁGREKOR-
DEREK HATALAL-
KOZNAK**

(Boross Elemér, Kiss
Ferenc, Endresz
György és Uray
Tivadár
(Seidner felv.)

Valami amerikai rendező találhatta ki először.

Azzal kezdődött, hogy a háborúutáni közönség megunta az operettet, megunta a drámát és megunta a vígjátékot. A háborúban az emberek megszokták a tömegfelvonulásokat, tömegesen éltek a lövészárokban, tömegesen álltak sorban és tömegesen haltak meg. Az emberek rájöttek arra, hogy mit jelent a tömeg.

Igy vesztette el egy két ezredéves fikció a hitét, így detronizálta a tömeg elemibb erejű szuggesztívója az élet és a színjátszás eddig volt királyát: az egyéniséget. A tömeg diadalmasan és királyként vonult be életünkbe s a tömeg birtokába vette a színpadot is. Fordított világot élünk. Azelőtt a színpadon ágalt az egyéniség és a széksorokban áhítatosan hallgatott a tömeg, ma a színpadon dübörögnek tömegek és a nézőtérben lézeng egy-két „fizető egyéniség” — magyarul közönség.

Reinhardtól Meyerholdon keresztül az amerikai revűrendezőig mindenki rájött

arra, hogy a mai színpad divatos és korszerű megszólaltatója csak a tömeg lehet. A salzburgi Festspieleek tömegstatisztériája, az orosz „Kézzubonyosok” tömegfelvonulása s az amerikai revűk „görleji vagon-tételekben” mind csak ezt illusztrálják.

Van egy másik oka is ennek. Ma nincsen külön egyéni tragédia és egyéni vígjátéki helyzet, ma mindnyájan együtt, tömegben egy kissé Ödipuszok vagyunk s a felszarvazott férj nem egyén, hanem külön és népes társadalmi osztály.

A földnek hétmillió városai vannak, az emberdzsungel lerombolja az egyéniség hitét, Einstein ugyanannyi vitéldíjat fizet a berlini Untergrundbahnban, mint bárki más. Duse és Sarah Bernhard letűnt idők színpadának hősei. Akárhogyan is van, akármennyit is beszélnek sztárról, az egyéniség hitelét vesztelte a színpadon. Akármennyire is paradoxonnak tetszik, a modern revű többé-kevésbé visszatérés az antik tragédia kórusához, amint hogy a mai kóruszínpad is az. Az antik színész arcát koturnus takarta, hogy az egyéniség még kevésbé érvényesülhessen. Az antik kórus a közvéleményt jelentette. A különbség a kórus és a mai revűgörlök közt mindössze annyi, hogy a kórus hangjával érvényesült, a modern görlök pedig lábukkal is.

Igy lett a nőből a színpadon kiállítási tárgy angróban s így lett eleven kulissza is. Igaza van annak az amerikai rendezőnek, aki először rájött arra, hogy a nő szépség a színpadon ma csak vagon-tételekben érvényesülhet, pokolba az olyan egyéniségekkel, mint Mona Lisa. A nő annál szebb, minél több. Ebben a revűben ötszáz Vénusz lép fel, amabban 697 Diana, Ennyi szép nő. 1200 kifogástalan láb, ugyanannyi kebel, fül, szem, kar, feleannyi ajak, a lélekről pedig ne beszéljünk, az vontatottá teszi az előadást.

A revűszínpad három a férfiközönség számára. Kétpengős jegyért török szultán lehet bármilyen férfi, de csak a szemével.

Mert a nő uniformist kapott a színpadon, sok-sok egyforma baba gépszerűen ágál, a nő a színpadon megszűnt egyéniség lenni, a nő a színpadon: „Jelleg még 600 gyönyörű görle”. Egyforma ruhák, egyforma lábak, mindennek a crème-je. Jellegzetes arcú nők eleve alkamatlanok.

Igaz, a másik oldalon viszont sztárkultusz-

ról hallunk, ez azonban nem tévesztendő össze az egyéniség kultuszával, aminthogy Oscar Wildet nem lehet összetéveszteni egy gyalogsági tábornokkal, aki ugyanúgy alá van vetve a diszciplinának, mint a közlegény. A revüprimadonna ma a színpad tábornoka, jólfizetett tábornok, aki a ranglista felső fokán áll, akinek harc képessége azonban hadserege nélkül pontosan annyit ér, mint egy ágyú löpor nélkül.

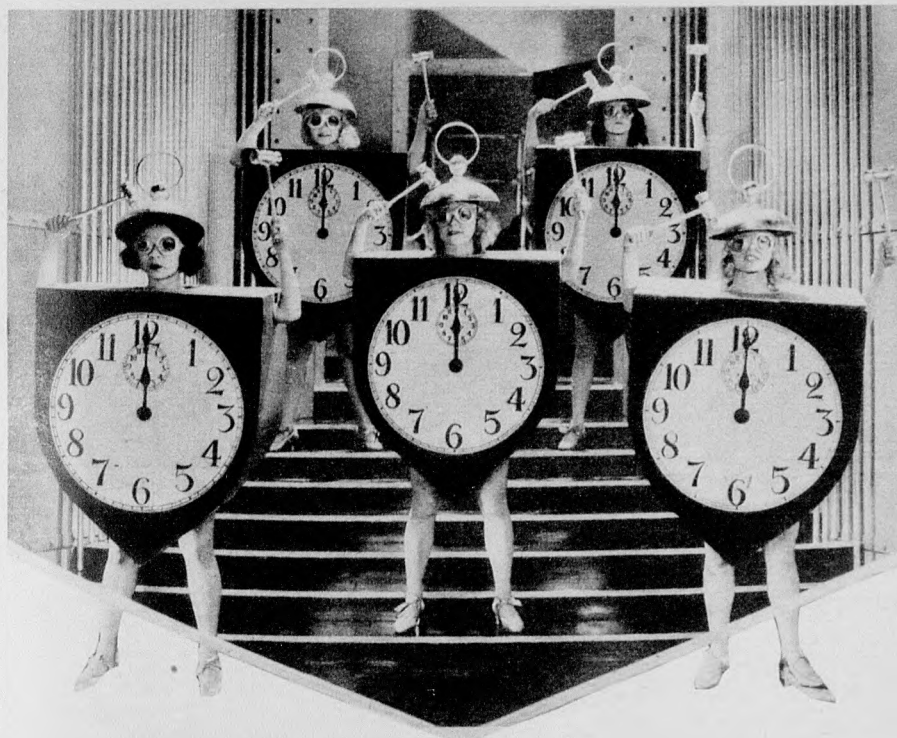
A görklüssza, háttér és keret. Csodálatos gépezet a görklök hadserege, melynek tömegszerűségét nemcsak az adja meg, hogy mindegyikük egyforma csinos, hanem az is, hogy a rendező egyforma köntösöket ad rájuk.

Heringkorszakot élünk vagy még inkább szardíniakorszakot. Az emberi élet ugyanolyan csoportos törvényeknek van alávetve, mint a szardíniák vándorlása. Végül úgyis egy dobozba kerülünk mindnyájan, a szardíniákra ezenkívül legfeljebb még olajjal is öntenek. A tempó egyre fokozódik, a rendezők versenyeznek egymás tulleltalálásában. A heringkorszak azonban nemcsak a nő színpadi érvényesülésében, de szerelmi életében is nyomot hagy. A szerelem is elveszti egyéni jellegét. Egy vasárnap a Coney Islandon ezer meg ezer hasonló szerelmespárt jelent. Az ember egyre na-

gyobb tömegekben lézeng a nagyvárosokban, mindannyian görklök vagyunk az életben, férfiak és nők. Mindannyian uniformist hordunk, ruhánk szöveteiből legkevesebb százezer métert gyártottak, százezer ember visel ugyanolyan kalapot és cipőt, mint mi. Az egész város ugyanazt az élel eszi, ugyanazt a slágerl fújja. Nézeteink is uniformisban járnak, mint a görklök. Köz-katonák vagyunk békében ugyanúgy, mint háborúban. Közlekedésünket a rendőr — az ucca színpadának rendezője irányítja, ugyanúgy, mint a színpadi görklökét.

A munkás, aki futószalag előtt dolgozik, ugyanúgy gépies és betanult mozdulatokat végez, egytömegben, mint a görkl, aki a tömegzés láthatatlan futószalagja előtt dolgozik. Egyforma marionettek. Az ilyen revűszínház tartós és mély hatást, meghatódást, „komoly derűt”, drámai élményt nem produkálhat. Igaza volt a jobb sorsra érdemes bökversírónak.

„A színpadra bejönnek a görklök, Szemeimből limonádét törlek.” Szomorú szardíniák vagyunk mindannyian. Szépen együtt vagyunk a dobozban. Sokan vagyunk együtt, de minél többen leszünk — annál magányosabban érezzük magunkat.

Kézsókomat!

Kedves Barátom,
ma dében, amikor elváltunk a villamos-
megállónál, megszorítottad kezemet és így
búcsúztál: Kézsókomat a nagyságos asz-
szonynak. Ekkor már a villamos lépcsőjén
álltál és én holmi furcsa szégyent, meghatá-
rozhatatlan lefőzöttséget éreztem, meghatá-
mezeltél. Igen, megelőztél, én pedig erkölcsi
variátságban legyőztél, én pedig erkölcsi
hullának éreztem magam ott a megállónál.
Emlékszem, a villamos megindult, te fél-
lábbal már tenn voltál, én megeredtem a
villamos után, hogy bekiáltshassam a
— Kézsókomat! ...

Nézd, ne haragudj, hogy őszinteséggel
terhellek. Be kell vallanom neked: roppant
komikus figurának éreztem magamat. Brrr...
ahogy futottam a villamos után, csak azért,
hogy feléd röptthessem a „kézsókomat!”
üzenetet.

Tudniillik, éppen erről van szó. Erről a
„kézsókomatról”. Hagyjuk abba. Elég volt.
Nincs rá szükség. Becsületszavamra eskü-
szöm, hogy még nem mondtam oda-
haza bájos hitvesemnek a meghitt otthonban:
— Hja, igaz, edesem, a vörös Deutsch-
komikus figurának éreztem magamat. Brrr...
ahogy futottam a villamos után, csak azért,
hogy feléd röptthessem a „kézsókomat!”
üzenetet.

— Hja, igaz, edesem, a vörös Deutsch-
komikus figurának éreztem magamat. Brrr...
ahogy futottam a villamos után, csak azért,
hogy feléd röptthessem a „kézsókomat!”
üzenetet.

Nincs értelme. Az idő rohan, ne álljunk
meg az ilyen közhelyes sablonoknál. Nem
kell kézsókot küldeni. Egy-egy forgalmi
sabb kézsókot küldeni. Irjam fel papírlapra
ezt tőlem kívánni? Irjam fel papírlapra
budapesti vezérképviselőit, akik valameny-
nyien kézsókjukkal áldoznak hitvesem-
iránti csöpögő tiszteletükben. Nem. Nem
vagyok hajlandó előbb: Kézsókomat.
Ne versenyezzünk. Ne legyen érdem az.
Mellőzzük ezt a kínos udvariasságot, ami
gyűnk ki mondja. Segítsük egymást, ami
ellen. Vagyis állj fel a villamoson, engedj át
ezt ne mondjuk, nem az udvariasság ellen
harcolok, csak e szörnyű bornírt szokás
ellen. Vagyis állj fel a villamoson, engedj át
a helyedet, ha egy 84 esztendő anyóka
lép be és fürkészöd néz körül a hölgynek,
ne küld kézsókot annak a hölgynek,
akiről tegnap bizalmas körben elmesélted,
hogy... izé... hagyjuk a dolgot.
Szóval, értsük meg egymást. Hagyjuk
abba.

Egyébként baráti szeretettel üdvözöl
Kellér Andor.
Kézsókomat a nagyságos
asszonynak.

I. I. Igaz! Kézsókomat a nagyságos
asszonynak.

Tóva 1952

MILY SOKÁIG MARAD MEG SZÉPEN A HAJA
AZ A MOSÁS KÉRDÉSE.

Az élőhaj
erősen nagyitva.

A HAJ ÉL

és szép is marad — de csak, ha helyesen mossák... Elida Shampoo-val. Mert a haj érzékeny közönséges szappanokkal szemben. Elida Shampoo, enyhe és szódamentes, elősegíti a növést és a haját szépen és egészségben tartja

MINDENHETI FEJMOSÁSHOZ
ELIDA SHAMPOO

inkább én látalom ki etsőnek a kellemetlen hírt.

— Csak nem?

— De igen! Az előkelő zenés színház szintén... Vagy tudja mit? Sokkal egyszerűbb, ha a szomorú tényállás helyett leírom azt a jelenetet a színház társalgójában. A mindig nevelő arcú komikus az egyik felvonásközben odaállt a többiek elé és ezúttal fanyarul mondta:

— No gyerekek, akár zsidók vagytok, akár nem, hamarosan cionisták lesztek valamennyien.

— De kérlek! — pattantak fel a többiek.

— Pedig azok lesztek. Konzorcionisták!

— Látom édesem, hogy új műfajt talált ki: tragédia vicében elbeszélve.

— Higgje el, ez még nem a legrosszabb. Látja, a Városi Színházban a konzorcium olyan láblás házak előtt játszik, hogy minden ügynevezett konzolidált színház megirigyelhetné. Szlatinay Sándor, a „Völegényem a gazember” kitűnő zeneszerzője, aki civilben

fogorvos, különösen annak örül, hogy elsőnek mégis az ő darabjával sikerült Dobos Anniebő igazit operettprimadonnát csinálni. Ami különben nem is olyan nagy kunszt, ha a színésznő olyan kedves és tehetséges, mint Dobos Annie. Egyébként a primadonnafronton minden eszen-des. Vaály Ionát nem engedem bántani, mert hiszen mindössze csak egyellen új szerepet játszott ebben a szezonban, azt is jól. Nem, nem vele, hanem egy másik primadonnával történt az a bizonyos Lindbergh-eset. Valami elhibázott táncelépés miatt összeveszett a partnerével. A színpatok mögött odamondtak egymásnak néhány finoman csiszolt gorombaságot, végül is a rendező rábeszélésére kibékültek. A békeesők után a partner még egy bókot duruzsolt a jülébe:

— Aranyom, hiszen ha téged elrabolnának, én is szívesen fizetnék ötvenezer dollárt.

— Igazán? Annyira szerelsz? Fizetnél?

— Fizetnék bizony. Hogy minél tovább ott tarthatok.

— Erre újból összevesztetek.

— Dehogy. Eljegyezték egymást.

— Ugyan kérem, hagyjon már fel ezekkel az eljegyzésekkel. Egyik sem tart tovább három hónapnál. Látja, Zilahy Irén is cásolja. Azt mondja, nem igaz, hogy eljegyezte magát a remek magyar táncoskomikkussal.

— Most hol lép fel?

— Bécsben. Még pedig egyszerre két helyen. Egy Lehar-operettben és előadás után a Feminában. Latabár Kálmánnak is nagy sikere van Bécsben. Latabár Árpádnak is, az ifjabbnak. Már megkapták a berlini szerződésüket is. A Grosses Schauspielhausban fog-nak fellépni Offenbach „Szép Heléná”-jában. A két Ajaxot fogják játszani. Egyébként Bécsben magyar invázió van. Láttam Dénes Gyurit a Komödie-ben, ahol egy mulatságos vígjátékban játszik.

— És a berlini magyarok?

— Ott már nem olyan rózsás a helyzet. Ott a politika, az elnökválasztás egy kis pangást hozott színházi, sőt filmtéren is. A berliniek közül Huszár Pufi is hazajött. És érdekes viszontálatásban lesz része a pesti közönségnek. Huszár Pufi az Andrássy úti Színházhoz

szerződött a legközelebbi műsorra, oda, ahol a híres Pufi-tréfákban első sikereit aratta. Most Török Rezső egy kis egyfelvonásosában fog fellépni. Most egy pikáns kis hírt:

— Es pedig?

— A sportbarát kultuszminiszter megnézte a sport hősről szóló színdarabot és nem osztotta a közönség nézetét. Nem tapsolt. Nem tetszett neki, hogy a szerző alaposan megcsipkedti a sportbajnokokot.

— És az eredmény?

— Beanaloltak szerint a darabot egyelőre... szünetelőbe tették.

— No de térjünk csak vissza a magyarokhoz. Igaz, hogy Csontos Gyula és a színpadi szerzők között egy kis affér volt?

— Nem kérem, a szerzők és Csontos között változatosan a barátság, Csontos mindössze kilépett a szerzők egyesületéből.

— Hát tagja volt?

— Csontos körülbelül társszerzője volt a „Sylvio kapitány” és „Rasputin” című darabnak, tehát tagja a szerzők egyesületének. De nemcsak innen lépett ki Csontos, hanem már kijelentette a Nemzeti Színházban is, hogy felelőtlenül a gázsiredukeciókra, jövőre magán-színházban fog játszani.

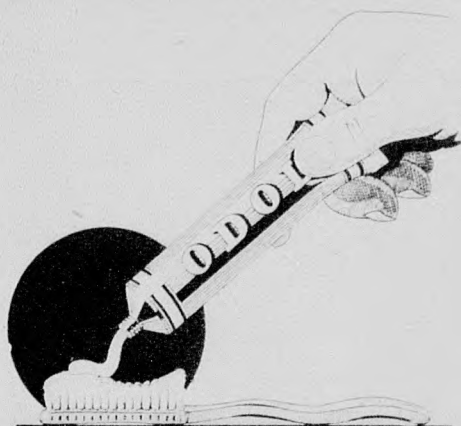
— És melyikben?

— Két magánszínház vetekszik Csontosért, ezek közül majdnem bizonyos, hogy a Vígszínház lesz a győztes. A Vígszínházban egyébként most Jób Dánielnek egy pompás mondatán mulatnak. A próbán történt, hogy Jób Dániel rendezés közben bizony egy kissé kifárasztotta az egyik szereplő hölgyet. Tízszer is újra kezdte vele a jelenést. Akár durban, akár mollban kezdte is fuvolázni a mondatot, sehogy se volt jó. A színésznő végül is elkésredve szólt le a színpadról:

— Ha én a maga felesége volnék, hát megmérgezném.

— Azt igen helyesen tenné — pátaszolta az igazgató. — Mert ha én magát feleségül venném, akkor megérdemelném, hogy megmérgezzenek.

— Ilyen kedélyesen évődnek egymással mostanában. Viszont a Nemzeti Színházban a tagok nemrég elhatározták, hogy legközelebb

A fogpép

Érzékeny fogak számára csak a finom szemcséjű ODOL-fogpép alkalmas. Alaposan tisztít anélkül, hogy megsértené a fogak zománcát.

Jze pompásan üdítő.

es csoportosan meglátogatják vidéken a legújabb kisgazdát, Somogyi Gyulát.

— Hiszen az nem kisgazda, hanem író.

— Hogyne. Többek közt ő írta a „Hableány-penzió” című vígjátékot is.

— És miért mondja, hogy kisgazda?

— Azért, drágám, mert Somogyi Gyula Amerikából kapott igen tekintélyes tantiémet, abból a darabból, amelyet Anita Looszal, a „Szókek előnyben” című regény szerzőjével együtt írt. És ebből a pénzből egy kis tehenészetet vásárolt vidéken. Somogyi Gyula mindössze azt panaszolja, hogy a tehének rengeteget esznek. Eddig már a darab két felvonását meglátogatták. Az egyik meg is betegedett, mert véletlenül az a jelenet jutott neki, amelyben a hős szerelmes vall a hős nőnek. A tehének ugyanis

Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bé-
l-izgalmat, gyomorégést, mellszorulást vagy
szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi
„Ferenc József“ keserűvizet. Gyomor- és
bélszakorvosok bizonyítják, hogy a **Ferenc
József** víz remek természetalkotta hashajtó.
A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárak-
ban, drogériákban és fűszerüzletekben kap-
ható.

nem szeretik a lírát. A vicceket jobban szeretik.
Attól híznak. Mindezt Somogyi Gyula Petheő
Attilóéknál mesélte el, azon a vacsorán,
amelyen csupa jókedvű bohém volt együtt.

Az egyik művész nő, akinek a férje ismert író,
a férje nélkül érkezett meg a vacsorára.

— Hol hagytad a férjedet — kérdezte
Füzess Anna, a háziasszony.

— Képzeld, hívtam, hogy jöjjön velem,
mire ezt válaszolta: Fiacskám, én ma este
olyan hülyének érzem magam, hogy nem mehe-
tek emberek közé. De fel fogom használni az
alkalmat és megírom a darabom hiányzó
harmadik felvonását.

— A darabot azóta már be is fejezte. Mikor
átnyújtotta az igazgatónak, az kijelentette,
hogy ilyen színpadra teremtett, kitűnő harma-
dik felvonást még életében nem olvasott.

Szombaton volt a premierje a bécsi „Bürger Theater“-ben a „Jolly Joker“ című Herz—Neumann-
revünek, amelynek primadonnaszerepét Zilahy Irén, szubrettszerepét Balla Lizzi játszotta.
A premier az osztatlan siker jegyében folyt le

(Fotó Willinger)

t író,
dezele
elem,
este
nehe-
ni az
nyzó

likor
telle,
rma-

n-
la.
er)

Catherina Moylanról
ezen a képen is látható, hogy
„oszlopos tagja” filmgyárának

(Foto M—G—M.)

Lábak, melyek királyok szívében fanostak

Királyok, hercegek, fény, pompa, udvar... mind olyan szavak, amelyek meg ebben a tülekedő, rideg üzleti világban is izgatják a polgárembert mert még ma is sejtelmes, misztikummal gondolunk ezekre. Talán azért, mert a legtöbb ember sohasem juthat be oda, talán azért, mert ott, legalább látszólag, könnyebb az élet, vagy talán azért, mert ezek a külvilágtól mindig elzárt helyek ebben a században mind rohamosabban tűnnek el, semmisülnek meg, magukkal víve egy romantikus kor minden emlékét. A királyság ma már csak a mesékben szép, a valóságban keserves küzdelem és ezt a küzdelmet a királyok maguk adják föl mind főbben, vagy ha nem, úgy a nép fosztja meg őket a tróntól. Szomorú valóság, olyan, mint az élet...

Igy a költők is szegényebbek lesznek

lassan egy kedvenc témával, mert a királyok és a szegény lányok szerelme, kezdve a népmesétől egészen az operettek százáig, mindenütt megtalálhatna. Ki ne emlékezne a *Bob herceg*, a *Varázskeringő*, *Mézeskalács* és az *Alexandra* bájos melódiáira, no meg elsősorban a *János vitéz* derűs epizódjára a francia király udvarában? És ezt a hálás témát legújabbban a film is kihasználja. Egymásután születtek meg a *Mosolygó hadnagy*, a *hercegnő adjutánsa*, a *Táncol a kongresszus* és most legutóbb a *Ronny*, ahol mindenütt egymásba szeretett az egyszerű masanód és a királyfi, a gárdahadnagy és a királylány, ledöntve minden válaszfalat egymás között. De nézzük most azt,

hogyan ezek a költött, kigondolt históriák hogyan valósultak meg az életben?

Ki ne tudna Pompadour marquiséról vagy *Dubarry* asszonyról, *XV. Lajos* kedveséről, aki egy finác törvénytelen lánya volt, vagy *La Vallier* Luizára, a Napkirály

A Sasfiók és Elssler Fanny

kedvesé
lábai o
XIV. I
ellenér
egyik
bicege
ról, aki
raszthá
az orosz
és *Sor*
VII. Kó
jéről, m
ról, aki
vel ez
dal bet
Most
utóbbi
híres
relmeir
azokról
akiket n
csodáltu
színesen
valóban
uralkod
jenek.

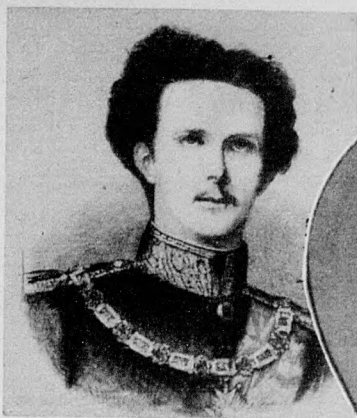
A név
táncosn
kedvese
dött és
többet
más as
egyike
férjhez
miatt h
cosnó h

kedveséről, akinek lábai előtt hevert XIV. Lajos, annak ellenére, hogy az egyik lábára bizony bicegett és Katalinról, aki litván parasztházból került az orosz cári trónra és Sorel Ágnesről, VII. Károly kegyeltjéről, meg a többiekéről, akiknek nevével ez az egész oldal betelne.

Most csak az utóbbi száz év híres királyi szerelméről szólnak, azokról a nőkről, akiket még részint magunk is láttunk és — csodáltunk! Igen, csodáltunk, mert kizárólag színésznőkről és láncosnőkről lesz szó, akik valóban a lábaikkal hódították meg az uralkodókat, hogy előttük azok térdepeljenek.

A névsort Lola de Montez, a híres spanyol láncosnő nyitja meg, J. Lajos bajor király kedvese. Élete 1820 és 1861 között préselődött össze. Ez alatt a negyven év alatt többet élt, szeretett és szenvedett, mint hat más asszony! A legviharosabb életek egyike volt az övé. Már 17 éves korában férjhez ment és amikor férje ledér élete miatt három év után otthagyta, mint láncosnő barangolta be a világot. 1845-ben

Lola de Montez és I. Lajos bajor király

vetődött Münchenbe és itt hódította meg a bajor királyt. Tomboló szenvedélyével csakhamar magához láncolta és nemesak szerelmi, hanem politikai ügyeibe is beleszólt. Szerelmese grófnői mellősságra emelte, de amikor a királyt elűzték a trónról, neki is menekülnie kellett. A két szerelmes elszakadt egymástól örökre és Lola ismét megkezdte szomorú vándorlását. Életében még ugyan háromszor férjhez ment, de megalátni önmagát többé sohasem tudta!

Nyomorúságában szerelmi botrányait és kalandjait a bajor királlyal emlékiratokban adta ki, de nem bírt boldogulni így sem. A világ hamar elfelejtette szerelmüket, mert szenzációsabb, érdekesebb dolgok jöttek. És így nagy nyomorban halt meg New-Yorkban. Láncosnősors...

Ugyancsak a ninestelen-ség homályából bukkant föl a nyolcvanas évek elején az

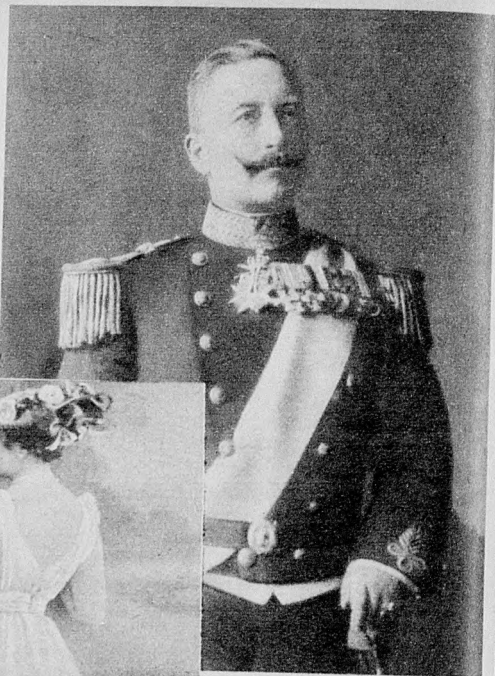

VII. Edward és a Barrison lányok
Balról az első; Lona

öt **Barrison-lány** neve. Dániából jöttek, apjuk elefántesontfigurákat faragott, míg azután valahogy átkerültek Amerikába. Itt annyira rosszabbodott a helyzetük, hogy a lányokat revükben statisztáltatták a szüleik. Az öt, egészen egyformán járó és öltözködő lányra valahogy felgyeltek és alig 18 éves korukban, amikor először léptek föl varietészínpadokon, *világgraszoló sikert arattak*. Hamarosan kapkodtak értük a direktorok, fényképek ezrei kerültek forgalomba és a kilencvenes évek elején már mind az öt világrész visszhangzott ünneplésüktől. Ők voltak az *első görtek* a világon. Közülük négyen hamvas szókék voltak, míg *Inger*, Tizián-vörös. A legnagyobb

karriért közülük a *legidősebb Barrison-lány*, **Lona** aratta, aki intím viszonyba került az akkori walesi herceggel, a *mai angol király* apjával. Lona még 18 éves korában ment férjhez és a lányok férjének köszönhetően elsősorban világhírneket, mert az az agilis ember menedzselte őket pályájuk elején. Legnagyobb sikerük egy macskaszámmal volt, amikor mind az ötén, hónap alatt egy-egy kis fekete macskával énekeltek és táncoltak egyszerre. A Casino de Paris hat hónapig tartotta egyfolytában műsorán ezt a számot, ami abban az időben *unikumszámba ment*. **VII. Edward és Lona** szerelme azonban csak *hat éven át tartott*. A királyok, úgy látszik, szeretik a változatosságot...

Ők is csak gyarló emberek és most, amikor mindjobban kezd lekopni róluk az az isteni, mindenható nimbusz, ami körülvette eddig őket évszázadokon át, most kezdjük csak valóban megérteni gondolkodásukat, jellemüket. Az udvari intrikák és etikettek eltakarták emberi mivoltukat előlünk, de a mai kor iránydrámái és történelmi filmjei mindjobban eloszlatják körülünk a homályt, a ködöt és mivel *emberekké váltak*, mi is jobban becsüljük majd őket. A királyok és császárok mindig vonzódtak a színház varázslatos levegője felé. Tanácsokat kértek

II. Vilmos császár és Mata Hari, a világhírű táncosnő

kezdve *Nérótól, Napoleontól, Nagy Katalintól egészen Vilmos császárig* mindig a színesektől és a színházi íróktól. És pénzüket is bőven pazarolták az udvari színházakra, no meg a balettokra. De ellenszolgáltatásképpen *ki is vették onnan mindig a részüket*.

Gaby Destys viszonya **III. Emánuel portugál királlyal**, **Elssler Fanny** szerelme a **Sasfőkkel** és **Mata Hari**, a világhírű egzotikus táncosnő barátsága **II. Vilmostal** már nem olyan romantikus, mint az előbbi táncosnőké, mert például Fannynak 20.000 frank fizetése volt már 1834-ben a párizsi Nagyoperában, Amerikában pedig *egy év alatt 700.000 koronát keresett*, amely összeg abban az időben horribilis pénz volt. És **Maria Labunszkaja** szerelme sem volt különösebb **II. Miklóssal**, az utolsó orosz cárral, aki ezt a másodrangú táncosnőt végig szerepel-

II. Miklós

tette a ropólisó házaiba fellépett „Piros a „Ba de fe nem bo mivel a ben mé mezben szerekel Weidt, koloratu szerepelt császár é jó volt. család a udvari le és nye világban vetlenül

II. Miklós cár és Maria
Labunskája

tette az európai metropólisok összes operaházaiban. Nálunk is fellépett 1900-ban a „Piros cipő”-ben és a „Babalünder”-ben, de fellépése majdnem botrányba fulladt, mivel az akkori időkben még szokatlan jellemben táncolt. *Ugyanis ruha helyett csak ékszereket hordott a színpadon.* Csekélység! *Lucie Weidt*, a berlini Opera csodaszép, szőke koloratur énekesnője pedig 1908-ban vendégszerepelt nálunk az „Aidá”-ban, *II. Vilmos császár* egyenes kívánságára. De ő legalább jó volt. Ezek a szerelmek és ezek a szerelmi csaták a kegyeltek hálósobáiban és az udvari lakosztályok intím mélyén folytak le és nyomot a történelemben vagy a nagyvilágban alig hagytak. Diszkrétén, észrevétlenül lobbantak föl és botrány nélkül

hamvadtak el. De *József császár* már törvénnyel tiltotta meg az udvar és az arisztokraták látogatását a Burgtheater öltözőiben 1776-ban, csak azért, hogy maga annál több időt tölthessen ott zavartalanul fiatal primadonnája, *Margarethe Schuster* mellett, aki nemcsak a színházban, hanem a császár magánéletében is jelentős szerepet játszott és nem egy elhamarkodott rendeletnek volt a szülőanyja. Néhány évtizeddel később pedig *Ferenc császár* vetette ki szemét ugyancsak a Burgtheater egyik művésznőjére, *Schröder Sophie*-re, aki feltűnően csúnya volt és mégis bolondult utána az akkori Bécs aranyifjúsága. Igaz, hogy korának egyik legnagyobb színésznője volt, minden mozdulata festőien szép és hangja olyan, mint az orgonabugás. 1825-ben, mikor harmadszor is házasságra akart lépni, *Ferenc császár* mindenáron meg okarta ezt akadályozni és felajánlotta neki barátságát. De *Schröder* asszony ezt a kegyet visszautasította. A bécsi udvari titkos levéltár aktái kimerítően emlékeznek meg arról a szenvedélyes szócsatáról, amely a császár és a színésznő között folyt le az audiencián . . .

A bécsi Burgtheaterhez még igen érdekes emlékek fűződnek *I. Ferenc Józseffel* kapcsolatban is. Egy alkalommal megjelent páholyában az uralkodó és az együttesben szereplő *Wildauer Matild* egyénisége annyira megfogta őt, hogy ettől kezdve sorozatosan

látogatta az előadásokat. Ennek következménye természetesen az elmaradhatatlan viszony lett, egy hitzingsi pazar berendezésű villa, no meg ezer egyéb figyelmesség, úgyhogy az alig nyolc évig tartó viszonyt felváltó *Schratt Katalin* miatt a művésznő nem is nagyon méltatlankodott.

Igazi és komoly szerelme az uralkodónak csak *Schratt Katalinnal* volt. Ez a disztिंगvált, szerény és okos asszony évtizedeken át élt csendben *I. Ferenc József* mellett

Dr. MIKES LAJOS
Angol nyelviana,

az anyanyelvnek az angol nyelvvel való összehasonlítás alapulvétele mellett biztosan és öntudatosan tanítja meg mester nélkül az angol nyelvre. Ára bérmentve az összeg előzetes beküldése ellenében 70 fillér, utánvéttel nem szállítjuk. Megrendelhető a Délibáb kiadóhivatalában Budapest, VII, Dohány uca 12. szám.

és nem zsarnokoskodott, mint előde, *Wil-dauer Matild*, aki nemesak a Burgtheater, hanem a Hofoper műsorát és szereposztását is kezében tartotta fénykora idején és maga is fellépett mind a két színházban, természetesen kettős fizetésért.

Schratt Katalin megbecsülte a császárt és meg is becsülte magát viselkedésével. Hű kísérője lett *I. Ferenc József*nek még akkorában is és osztozott vele jóban, rossz-

ban. Itt Pesten, a hangulatos kis Váralja uca 20. számú házban lakott az első emeleten, ha királyunkat elkísérte és a folyosóra vezető kis vashídon sokszor sietett át alkonykor a várkeritből az *öreg király*, kezében *kis virágcsokrot szorongatva*. A sikátor itt olyan szűk, hogy a kis híd csak pár lépés és így ezeket a kedves, megható légyottokat teljes zavartalanságban élvezhették. És ha elgondoljuk, hogy alig pár méternyire, a boldog békeidőben, az alkonyatban úgy randevuztak a szerelmespárok, mint egy emelettel feljebb maga a király... Istenem, ha ezt tudnánk minden királyról, talán meg is bocsátanánk nekik azt a rengeteg bűnt, világháborút és rabszolgaságot, amit önkényességükben ellenünk elkövettek. Mert éppen úgy leborultak ők is a kis női lábaeskák előtt, mint mi, ha igaz szerelemmel térdeltek asszonyuk előtt.

Mert ebben nem különbözik egymástól férfi és férfi, ha király, ha polgár, ha proletár...

Tiszay Andor.

I. Ferenc József és
Schratt Katalin

PEREC A FILM

ZERKESZTI:

PÁN IMRE

Madge Evanset bátran nevezhetjük virágzó szépségnek
(Fotó M-G-M.)

áralja
eme-
rosóra
alko-
ezében
or itt
lépés
tokat
és ha
nyire,
úgy
egy
mem,
talán
teleg
amit
Mert
acs-
mmel

stól
pro-

dor.

Akik jegyet kapnak a Délibáb harmadik filmmatinéjára...

Hatalmas csomagokban hozta a leveleket a posta a „Délibáb” harmadik ingyenes filmmatinéjának pályázatára. A verseny állása e héten a következő:

**Nagy Kató és Hans Albers filmje, a „Diadalmas férfi” vezet 518 szavazattal,
rögtön utána következik Dolly Haas új filmje 468 szavazattal.**

Tehát e két film egyikét fogjuk legközelebbi ingyenes filmmatinékon bemutatni. Az előadás május elsején délelőtt tizenegy órakor lesz, ismét az Uránia márvány-palotában.

A jegyek átvételének időpontját és a nyertesek névsorának folytatását jövőheti számunkban közöljük. A jegyek kiosztását 25.-én kezdjük meg.

A zsüri a következőknek ítélte jegyet:

Abrahám Aranka, Adler Boriska, Arany Béla, Almoslino Mária, Adler Izidor, Adler Boriska, Adler Klári, Apli Matild, Auspitz Erzsébet.

Bartos Erzsébet, Baumgarten László, Bayer György, Berger Miksa, Blitz Sándor, Bólyai Erzsébet, Brachfeld Ilus, Braunsteiner Alajosné, ifj. Brendl József, Breznayk Árpád, Brüll Livia, Buchmann Ottmár, Bárány Ilona, Békefi István, Ballmann Olga, Breuer Mária, Baranszky Rózsi, Barófi Bede Árpád, Berényi Nuszi, Benedek Mária és Manuela, Binda Mányi, Bolemányi Manci, ifj. Beringer István, Brichta Cézár, Burczik Károly, Bornemissza Aurél, Benedek Miklós és István, Balázs Margit, Balsay Olga, Berkes Frigyes, Benkő Júlia, Baldauf Jánosné, Böhm Lya, Bácsu Mihály, Braun Miklós és Imre, Biermann Magda, Bruckenstein Leó, Berger Anna, Bródy Edith, Blum György, Bársony György, dr. Bovánkovics Auréliné, Berger Gizella, Bognár Márta.

Csángó Tibor, Chmelár Ilona, Csizmazik Marika, ifj. Czabay József, Csikány József, Csóri Judit, Csillag Márton, Csery István, Csévassy István.

Davidovics Pál, Deák Mária, Denkstein Béla, Dezső József, ifj. Dobos Józsefné, Denés Klára, Dusenszky Jenőné, Deutsch

E. Klári, Diamant Laura, Demeter Tibor, Deutsch Ferenc, dr. Deutsch Jenő.

Ehrenfeld Ilonka, Elek Angyalka, Elkán Éva, Élő Irénke, dr. Ernyei Pál, Egry Kálmánné, Éliás Hermán, Érsek Mária, Égh Andorné, Eri Lajosné.

Fantl Erzsébet, Farkas Ferenc, Farkas Ibolya és Anna, Farkas László, Ferencsik Imre, ifj. Fest Ottó, dr. Fodor Sándor, Friedlander Lajos, Feldmann Dezsőné, Fürst Jenő, Fekete Muci, Fenyő Magda, Farkas Anna, Fehér Mici, Farkas Irén, Fried Margit, Fried Vilma, Fleischmann Piri, Fülöp Ilona, Firkala Jánosné, Felber István, Fekete István, Ferenczy Tibor, Fehér István, Flórencz Elza.

Gartner Ilonka, Gerliczy Lujza, Giskán Andor, Goldstein Irén, Grohmann Katalin, Grosz Etus, Grotta Lajos, Grünmandel Irénke, Gyurgyik Ferenc, Gyuszu Irén, Gansel Irén, Grosz János, Glauzina Zsuzsanna, Gágel Éva, Göllöncsér Piroksa, Guttinig László, Gerő István, Góga Ilona, Gombai Zoltán, Gonda Jenő, Goldberger Erzsébet, Gerhardt Ibolya, Gruits Ferenc, Gyenge Vilma, Grosz Sándor.

(A nyertesek névsorát a 46. oldalon folytatjuk.)

Levél amerikából

IRTA: KUKUCZ JÁNOS

Nem tudom, tudják-e otthon, kedves „Délibáb“, mi történik idekűnn *Hatvany Lili bárónő* filmjével? A *To night or never* (Ma este vagy soha) filmváltozata nagy siker. *Gloria Swanson*, aki *Gombaszögi Frida* szerepét játssza, jobb mint valaha, *de Hatvany Lili neve sehol sem szerepel*. A szerző helyett egyedül *Belasco* nevét hirdetik, aki a darabot Amerika számára „*producal*“-ta. Mit szól ehhez a bárónő?

Nagyon nehéz valakinek Budapestről védenie californiai és newyorki érdekeit. A „*To night or never*“ filmváltozata a magyar sikerből amerikai siker lett.

Amerika könyvpiacának szenzációja — amint erről a magyar lapok is írnak most már — *Heltai Jenő* „*Csárdás*“-a. A világlapok hasábjára méltatják, dicsérik. A napokban vendége voltam *Col. Robert MacCormick-nak*, a *Chicago Tribune* tulajdonosának, akinek előadást tartottam *Heltai Jenő*ről. Büszkén muzsikáltam el neki két *Heltai-versre* komponált zenémet. *MacCormick Dollinger* professzorékkal való régi barátsága révén nagyon szereti a magyarokat, ami nagyon sokat jelent, mert a *Chicago Tribune* tényleg a

világ legnagyobb lapja. Naponként 850.000, vasárnaponként 1 millió 750.000 példányban jelenik meg. *MacCormick*nél találkoztam *Halmágyi János* budapesti barátommal is, aki a newyorki és chicagói milliomos familiák kedvence.

Jómagam is szorgalmasan propagálom a magyar muzsikát. Hangversenyeken, előadásokon. Egész csomó új dalom jelent meg. Hónapok óta Chicagóban élek,

azonban már nem sokaig. Májusban Californiába utazom és onnan — a világ körül — haza. Azt, hogy közben hol állok meg és hol meddig maradok — persze nem tudom. Így aztán egészen bizonytalan, hogy mikor jutok végre a magyar határig.

Szeretettel üdvözlöm a „*Délibáb*“ olvasóit, szerkesztőit és munkatársait. Legközelebbi leveletem már Los Angelesből küldöm.

Gloria Swanson, *Hatvany Lili* bárónő filmjének főszereplője *Vincent Youmansal*, a *Ma este vagy soha* zeneszerzőjével

Az igazi Fejős Pál

Eletéről, multjáról, karrierjéről, sőt autójáról, amin jött: már mindent megírtak. Az igazi Fejős Pál azonban mintha kimaradt volna az interjúkból.

Most már nagyon nehéz vele másról beszélni, mint készülő filmjéről. Munkába kezdett. Még pedig amerikai méretű munkába, hollywoodi tempóban. Nincs más szabad ideje, mint az a huszonöt perc, amit ebédnél tölthet. Mikor beülünk az autóba:

(Itt meg kell állni egy pillanatra. Nem az autóval, hanem a cikkel. Láthatóan nem szereli, ha autójával foglalkoznak az újságírók.)

— Ill Pesten nem érzik az emberek, hogy ez csak közönséges közlekedési eszköz, semmi más — jegyzi meg. És bekapcsolja a rövid útra a rádiót, talán azért, hogy ne halljam a motor halk berregését. Kifejezetten örül, amikor megtudja, hogy egészen más dolgok iránt fogok érdeklődni.)

Fölteszem az első kérdést: mi a különbség a között a Fejős Pál között, aki kiment Amerikába

és aközött, aki visszajött? Láthatóan ki akar térni az őszinte felelet előtt:

— Mennyi ideje van? Egy órája, két órája, három órája? Eltartana hat napig, amíg felelni tudnék. A legnehezebb ilyen kérdésre intervjún belül választ adni. Az ember nem mondja meg az igazat, mert az helytelen volna. Hazudni pedig: banális. Megmondani azt, hogy fímet rendezni éppen olyan foglalkozás, mint bármi más, egyáltalán nem olyan, mint a publikum képzeli... nos, ez illuziótrontó dolog. Mégis felelek a kérdésre.

Most szinte vártatlanul, egészen meglepő fordulattal, őszintén kezd beszélni:

— Az a Fejős Pál, aki kiment Amerikába, barna volt. Ez a Fejős pedig úgy fésüli a haját, hogy ne lehessen látni az ősz hajszálakat.

— Az a Fejős Pál, azt képzelte, hogy mindenki, aki harmincéves elmúlt, öreg marha. Három évvel ezelőtt pedig rájött arra, hogy

a fiatalok már róla hitték, hogy konzervatív. Ez a legnagyobb tragédia az életben.

(Most Angyal Lászlóhoz fordul, a kar-mesterhez, aki velünk jött: Amit mond, azt zárójelben kell itt elmondani.)

— Adva van egy asszony. Egy húszéves fiút látsz körülötte — akinek több chancea van, mert fiatal! *Férfikora derekán, férfikora teljében*: ezek mesebeli kifejezések, ezeket csak kitalálták. Bizony — *fordul most vissza* — Fejős Pali kicsit megöregedett. Kicsit nagyon. Somlyó Zoltán megírta ezt az érzést, egy chansonban, a harmincévesekről, amihez talán Nádor vagy Reinitz szerzett zenét. Az volt benne, hogy nekünk már nem illik szekfút tűzni a kabát gomblyukába, nem illik kiülni vidáman a kávéházablakba. Ez az érzés úgy lepi meg egy reggel az embert, váratlanul, mint a hideg zuhany. Azon a napon mult el harmincéves.)

Gyorsan új kérdéseket teszek fel. Az igazi filmről, régi, művészi terveiről, arról a filmről, amelyet nem a business diktál...

— Nem hiszem, hogy olyan filmet lehetne csinálni, amit akkor képzeltem, amikor kimentem Amerikába. Egyáltalán nem hiszem, hogy tökéletesen művészi, minden külső szemponttól mentes, igazi filmet lehetne csinálni. Semmiesetre sem lenne közönségsikere.

Valamikor csináltam itthon egy magyar filmet, azt hittem a világ legjobb filmje — és úgy megbukott, de úgy megbukott! A film mellett egyetlen bizonyíték a siker.

— Valamikor azt hittem, hogy az a jó, ami nekem tetszik. Ez is tipikus harminc éven aluli tünet.

(Ma is sokan vannak, akik ugyanezt hiszik, velem közbe.)

— Azok nem dolgoztak tíz évet Amerikában.

(Mit jelent ez: tíz évet Amerikában dolgozni?)

— Száz évet jelent Magyarországon.

(Olyan bizottsággal felel, beszél, nyilatkozik, mint aki már minden kérdést ismer és mindegyikre adott választ, talán Párizsban, talán Hollywoodban, talán New-Yorkban, talán Londonban, talán Alaskában vagy Ausztráliában. Minden szavában van valami retgnált.)

— Inkább valami pesszimiztikus — javítja ki. Igen sok helyen voltam már. Voltam Ausztráliában, bejártam egész Amerikát, a Haway szigeteken éppen úgy megfordultam, mint Alaskában — és minden pesszimizmust adott nekem. Amerikától valami indián romantikát vártam. Ha nem is olyat, mint ami May Károly regényeiben van, mégis romantikus indiánokat szerettem volna látni.

Fejős Pál

Ilyet nem találtam. Az indiánok olyanok, mint a mi cigányaink. Nem viselnek tollat. Sőt: piszkosak és lopnak. Sheriffekről, cowboyokról, revolverekről álmódttam: az első sheriffjel, amit láttam, az enyém volt.

(Megmulatja: hatesillagos, szép jelvény. Megemlékezésül kapta. Ez áll rajta: Los Angeles country, A 69, Deputy Sheriff.)

— A Niagara is kiábrándító. Nagy csomó víz, amelyik jön le. Körülötte turisták, százszámra, eldobált zsíros papírok, amibe az uzsonnát csomagolták, ízléstelenül sok elektromos fény: reklám. Minden csalódás. Úgy érzem, hogy a német bölesnek, Schopenhauernek van igaza, aki azt mondta, hogy semmi sem jó az életben.

(Bejárta a világot, karriert csinált, szabadon élhet munkájának: ez nem elégíti ki?)

— Nem csináltam karriert. Magyar viszonylatban igen, de odakünn? Lindbergh karrier, Hoover karrier, Paul Whiteman karrier — de egy szegény, nyavalyás filmrendező?

(Filmjei világsikert aratnak: ez csak öröm?)

— Nagyon nehéz mindig jót csinálni; mindig olyat, ami tessék.

Ilyen tehát az igazi Fejős Pál. Gondoljanak filozófikus szavaira azok, akik álomszerű karrierekről álmódznak, azok, akik csak a csillogó filmet látják, ragyogó nőkkel, dolláresővel, happy-enddel és azt nem, ami mögötte van.

PÁN IMRE.

Akiről legtöbbet suttoznak

Az a színésznő, aki ezt a sokatmondó címet kapta, a színpalack mögött csinált karriert. Ezt úgy kell érteni, hogy mindenki ismerte, mindenki suttozott róla,

mielőtt eljátszotta volna első szerepét.

*

Amerikában ez szinte mindennapi dolog: amikor valakit fölfedeznek, a reklámfőnök akcióba lép és világgá indít néhány olyan titkot, amely sohasem volt titok.

Joan Marsh esetében nem erről van szó. Vele tényleg megtörténtek azok a dolgok, amelyekről egész Amerika suttozott.

A lapok természetesen hangszóróval fölerősítve adják tovább mindazt, ami Californiában halkán sügnak a kedves, jó barátnők a világ fülébe.

*

Azt mondják, hogy ártatlan, bájos, leányos megjelenésével hódította meg Joan Marsh a filmvilágot. Azonban csak addig marad ilyen szelíd és leányos, amíg a hódítás be nem fejeződik. Azután egyszerre vámpír lesz belőle. Kívül-belül, egészen megváltozik. A kedves kislány-

A vámpírbébi vámpír fényképe

ból k
Ézért
woodh

Leg
Mac
meg
Dawie
merte
nős ip
szemé
varlás
mek
már
pénzer
összeg
a sz
karrier
tegye.
látszik
és vár
démon
szerite
váljon
Azután
hozzá.
hagyt

ak

pét.
do-
ek-
né-
volt
van
a
og.
fől-
ami
res.

os,
teg
ak
nig
ty-
ül,
y-

ból kegyetlen királynő lesz.
Ezért nevezték el Holly-
woodban *vámpír-bébinek*.

*

Legutóbb a dúsgazdag
Mac Stewartnek mutatta
meg méregfogait. *Marion
Davies* egyik estélyén is-
merte meg a hatalmas,
nős iparfejedelem és Joan
szemérmesen fogadta ud-
varlását. Az elragadó gyer-
mek egészen elbűvölte a
már nem egészen fiatal
pénzembert, aki hatalmas
összeget ajánlott fel, hogy
a szép Joan útját a
karrier felé könnyebbé
tegye. Miss Marshot úgy
látszik sértette a pénz —
és váratlanul kitört belőle
démon természete. Kény-
szerítette pártfogóját, hogy
váljon el feleségétől.
Azután pedig: nem ment
hozzá. Egyszerűen faképnél
hagyta.

*

A vámpírbébi mindig új
dolgokkal lepi meg a világot.
Nem titkolja, hogy szereti a
népszerűséget.

Április elején ragyogó álarc-
cosbált rendezett beverly-
hillsi villájának kertjében. (A
villát egy newyorki újságki-
rály építtette részére.) Az éj-
szakán át nyolc különböző
jelmez volt rajta és ezekben
nyolc különböző embert hódí-
tott meg.

Elég szép eredmény egy
bébitől. Még ha vámpírbébi
is!

A nyolc férfi közül másnap
négy — megkérte a kezét. Ne-
met mondott. Tudniillik a
házasságra mondott nemet.

*

Csak az fáj ueki, hogy a
filmen nem kap olyan nagy
szerepet, mint az életben.

... és a vámpírbébi bébi-
fényképe

A magyar Moholy Nagy László filmjei

A szezon két legmodernebb filmjét *Moholy Nagy László*, Németországban élő magyar professor pergette. Az egyik: *Régi kikötők Marseilleben*, a másik: *Fényjáték*. A komoly kritika a legjobbakat írja a berlini premierről.

NAGY KATÓ SVÉDORSZÁGBA UTAZOTT!

TURNÉRA INDULT AZ ÉSZAKI ÁLLAMOKBA. SZEMÉLYESEN LÉP FEL. FILMPREMIERJEI ELŐTT. A NYÁR ELŐTT MÁR NEM JÖHET PESTRE.

EISENSTEIN HÁROM HÓNAPOT KAPOTT HOLLYWOODBAN

Ne tessék megijedni, nem büntetésről van szó. A híres orosz rendező újabb háromhónapos tartózkodási engedélyt kapott, hogy mexikói filmjét befejezhesse. Amint elkészült, el kell utaznia. Néhány hét óta nagyon szigorúan veszik a külföldiek tartózkodási engedélyét. egész sereg külföldi sztárt fognak kiutasítani.

EGY ÉJSZAKA A PARADICSOMBAN

Anny Ondrával — így írják a német lapok — a legkellemesebb szórakozások közé tartozik. Az új Anny Ondra-filmről van szó. A férfi *Hermann Thimig*.

Weygand Tibor nem a esodálkozásról felejtette nyitva a száját: egy új magyar hangosfilm számára énekel

Cecil de Mille érdekes meglepetéssel szolgált új filmjében: bemutatja Dickie Mooret, a legfiatalabb gyermeksztrárt

Óriási feltűnést kelt most Hollywoodban egy görög jósnő: Sidney Foxnak éppen szerelmet jósol

Egy percelt happy-end előtt: Ben Lyon és Rose Hobart a *Compromised* című film utolsó méterének felvételében

EL
BANKY
FILM
Miu
mozi va
ték fő
állandó
folyik
Bánky
perget.
gyakran
nagy m
ság mű

SZINTI
de így
Délbáh
matinéj
egyszer
ziban f
rem: e
játssza

ÁPRILIS
POK
Tizenh
Holt. Na
talmas v
gazdától
dóba.
16-án:
tudják, h
pelni. M
ledikén:
ünnepele
geket. U
diken:
Londonba
Korda Sz
szélesre.

A TOBIS
ÉS TALÁ
IS FOG
FANL.

Kezdődik
Leila Hyar
új

FILMUJSÁG

BÁNKY VILMA NEMA FILMET PERGET

Miután még igen sok olyan mozi van, ahol nem szerelték föl a hangosgépeket, állandó némafilmgyártás folyik Amerikában. Most *Bánky Vilma* is némafilmet perget. Férje: *Rod la Rocque*, gyakran szerepel az egyik nagy newyorki rádiótársaság műsorán.

*

SZINTE HIHETETLEN,

de így van: a *Ronny*, a Délbáb első ingyenes film-matinéjának slágere most egyszerre hatvan párizsi moziban fut. Nem tévedés kérem: egyszerre hatvan mozi játssza Párizsban a filmet.

*

ÁPRILISI SZÜLETÉSNAPOK

Tizenharmadikán: *Jack Holt*. Nagy multság, hatalmas vendégsereg. A házigazdától egyenesen a stúdióba, munkára. *Április 16-án: Chaplin*. Nem is tudják, hol fogja megünnepelni. *Másnap, tizenhetedikén: Greta Garbo*. Nem ünnepel, nem fogad vendégeket. *Ugyancsak tizenhetedikén: Elisabeth Bergner*. Londonba utazik, az új Korda Sándor-film megbeszéléseire.

*

A TOBIS BÉCSBEN
ÉS TALÁN BUDAPESTEN
IS FOG FILMET GYÁRTANI.

*

Kezdődik a trikódivatrevú!
Lolla Hyams már beöltözött
új kreációjába

FILM UJSÁG

ASTA NIELSEN

nyilatkozott és a következőket jelentette ki: csodálkozni kell azon, hogy Németországban még nincs egyetlen állami filmvállalat.

EURÓPA TÖBBET DOLGOZIK

Amerika számára, mint fordítva. Legújabbán a londoni *British International* vette kézbe a newyorki Vitograph műtermet, hogy filmeket gyártson az Ujvilág részére.

BRIGITTE HELM: A SZAHARA URNŐJE

Pabst, a híres rendező pergeti Brigitte Helm új filmjét. Címe: „A szahara urnője”. Az izgalmas kalandfilm egyik jelenete: egy gepárd lopózik Brigitte háta mögé, teljesen hangtalanul. Nem szabad észrevennie az állatot, amíg hozzá nem ér. *Brigitte Helm*

tökéletes nyugalommal játszolta végig a veszedelmes jelenetet.

HÁZASSÁGI JELENTÉS A MAGYAR HANGOS-STUDIÓBÓL

Házassági hír érkezett hozzánk a Hunniából: Vence Márton, a tehetséges és szimpatikus díszlettervező a napokban köt házasságot Pus-kás Anikó rajzolóművésznővel.

CARL LAEMMLE ISMÉT EURÓPÁBA JÖN!

ÁPRILIS VÉGE FELÉ SZÁLL HAJÓRA. ARRÓL, HOGY BUDAPESTRE IS ELJÖN-E, MÉG NEM ÉRKEZETT JELENTÉS PESTI IRODÁJÁBA.

MÁR KÉT WILLY FORST-FILM VAN KÉSZEN

és még egyiket sem mutatták be nálunk. Az egyik a „Peter Voss, a millió tolvaj”, a másik az „Árkádia hercege”, amelyben Liane Haid a partnere. Willy Forst néhány hónapon át a legnépszerűbb szlár volt Magyarországon — két új filmjének premierje mégis úgy látszik, hogy a jövő szezonra marad.

Hollywoodban gyakran tűnnek el és gyakran szünetnek újjá sztarok. Az utóbbiak közé tartozik Mona Maris, aki most váratlanul az elsőik közé lépett (Fotó M-G-M.)

Igy lát a Dal rikatur Pan ba a fényl

GRETA
Piran
Geors
Olyan
Greta

EMMA
a világ
Jászai
filmel
keltt
váltotat

A CIPŐ
Thom
megépit
ját. Neg
venkét
férőhely
megnyit

AZ UFA
Leo L
tulajdon
zője átv
Államok
rikai el

Igy látja olasz laptársunk, a Dal Cinematografico karikaturistája a mi Stan és Pan barátunkat. És, mint a fénykép bizonyítja — Igaza van

GRETA GARBO ÚJ FILMJE :

Pirandello egyik darabjából készül. George Fitzmaurice rendezi. Címe: *Olyan vagyok, amilyennek akarsz.* Greta tényleg olyan...

EMMA GRAMMATICA,

a világ legnagyobb tragikája (az olasz Jászai Mari) „Egy öreg asszony” címmel filmel fejezett be. A premiert azonban el kellett halasztani, mert magasabb helyről változtatásokat kívánnak a filmen.

A CIPŐGYÁROS MOZIT ÉPIT

Thomas Bala, a híres cseh cipőgyáros megépítteti Csehszlovákia legnagyobb moziját. Negyvennyolc méter hosszú és negyvenkét méter széles nézőterén háromezer férőhely lesz. Két hónap múlva lesz a megnyitás.

AZ UFA AMERIKÁBAN

Leo Brecher, a Little Carnegie Playhouse tulajdonosa és az Osso amerikai kölcsönzője átvette az Ufa képviselét az Egyesült Államokra. Ez a szerződés az Ufa amerikai előretörését jelenti.

FILM ÚJSÁG

JAPÁN ÉS AMERIKA FILMHÁBORUJA

A Japán és Amerika között fennálló politikai feszültségnek a filmvilágban is megvan a következménye. A *Nikkatse* japán filmvállalat, amelynek háromszáz mozija van, negyven német filmet kötött le Japán részére. Nem hajlandók amerikai filmet hallgatni.

„FRANKENSTEIN”

az Universal grand-guignol filmje nagy siker egész Európában. Nálunk nem engedélyezték. Legizgalmasabb jelenete: egy halottat föltámasztanak benne. A felvétel mesteri.

ÁLLAMI FILMISKOLÁT

állítanak fel Rómában, ötszáz növendék részére. Eddig csak Oroszországban volt hivatalos, komoly állami filmiskola.

Édes és Décsynél lehet kapni a legjobb és legolcsóbb **írógépeket** (Már negyven pengőtől)
VII, Akácfu uca 13. szám

Herrer Iluska, Herez Zsuzsi, Hacker Margit, H. Elza, Hoffmann Pálné, Horváth Imre, Horváth László, Halász János, Herrmann Irén, Horváth Klári, Hellscheinné, Horovitz Margit és Andor, Hackel Margit, Horváth Jolán, Heckl Margit, Herrmann István, Huibert Rózsika.

Illés Erzsébet, Jónás Imre, Imre Erzsébet, Jokischki Aliz, Járvas Ilonka, Izsák Magda.

Kató Karolin, Katona Dezsóné, Kelemen Károly, Kemény Gyula, Klein Béla és Imre, Klein Ilona, Klein Murci, Klein Rózi, Knecht Irén, Kohl Margit, Konta Frigyesné, Komlóssy Péter, Kovács Ica, Kozma István, Körössy Gyula, Kőszegi Clea, Krausz Tibor, Kupferstein Mária, Kemény Lili, Koppel Lászlóné, Kenoszt Vilmos, Káposztássy Géza, ifj. Kozerád János, Klein Tibor, Koller István, Kéri Istvánné, Kádár Anna, Kallmann Miklós, Körössy József, Kovács Jucika, Karbach Mária, Kiss Vilma, Kovács Karolin, Königsberg Klára, Kovács Rózi, Kioler Ibolya, Kalmár Alfréd, Karsai Vera, Krauss György, Kovács Rózi, Kemény Miklósné, Kovács István, Klein Janka, Keszei Etus, Klementz Frigyes, Kovács Böske, Kiss Béla, Krausz Gábor, Kohn László, Klein László, ifj. Konrád János, Kollek István, Král Tácia, Kádrunger Ilonka, Krigl Ervin.

Léderer Lili, Lengyel Árpád, Lenk Frida, Lenzner Istvánné, Lichtenstein Jenőné, Lichtwitz Ferenc, Liebesnyi Erich, Ligeti Zoltán, Lövinger Alfréd, Lusztig György, Losonczy László és Jolán, Liczko Tihamér, Lencz Erzsébet, Läger László, Lubszky György, László Ilonka, Lengyel Edith, László István, Láng Éva, Lakatos Józsefné, ifj. Laschober János.

Márkus István, Mechner Lajosné, Mészáros Mária, Mihalik Gizella, Mikus Ilona, Mezei Lajos, Mirovics Imre, Mohacssek, Anna, Mózer Imre, dr. Medvezky V. né, Mezei Sándor, makói Makay Edith, Markovits Rózi, Markovits Gézané, Marbach László, Matulay Gyula, Mérey György, Materny Gusztávné, Madar Ilona, Masszi Lajos, Molnár Zsuzsanna, Molnár Rózsa és Balogh Juliánna, Müller Andorné, Münce Miklósné.

Nagy Imre, Nagy Gyula Tibor, Németh Rózi, Nagy Béla, Nagy György, Neumann György.

Olty Magda, Országh Erzsébet, Orbán Imre, Otott Ilona.

Ifj. Panka Károly, Parraghy László, Perényi Tibor, Pfannenstiel Grete és Erna, Pócza Jenő, Polakovics Erzi, Pomayer Gyula, Prichystal József, Papp Bálint, Páll Zoltán, Pásztor Erzsébet, Panczer Klárka, Palkovits Mária, ifj. Palkovits

Ferenc, Pártos László, Pákor János, Per Dániel, Pillikán Ferenc, Pintér Sándor, Pukovich Mancsi, Plech Viktória, Polgár Teréz, dr. Polgár György, Popper István, Pompér Margit.

Rác Terézia, Révész Tibor, Rosenkranz Margit, Róth Éva és Jolán, Révész Sándor, Róbert Lajos, Rajkó Gyula, Réthy Győző, Rieck Lívia, Réti Sándorné, Rissányi Antalné, Rosenberg Rózsika és Ilonka, Rosenberg Béláné, Roth Ilonka, Ruzsenszky Erzsébet, Rokszin Ferenc.

Sági László, Salzmann Mária, Sebestyén Sándor, Simon Róbert, Simon Mária, Simanovich Endréné, Sipos Erzsébet, Sipos István, Solt Endre, Sosterics Józsefné, Spiegel Adolfné, Sütő Mária, Scherfer Kata, Schmiedt Mária, Schossberger Piroška, Schöpflin László, Schuhmann Anna, Schwarz Jenőné, Schwarz Károly, Schwarz László, Schwelbl Artur, Stauder Gyula, Stein Andor, Steyer Károly, ifj. Szabó János, Szakács János, Székely Magda, Szemere Jenőné, Szervey Lina, Szidon Rózi, Szmann Kató, Szekszik Zoltán, Steinbach Gábor, Szeszler Ada, Szentgyörgyi Maudi, Steinitz Hedvig, Szalay János, Sallay Lajos, Sallay János, Spiegel Boriska, Sztricha Vince, Schichtanz Ervin, Szűcs Béla és László, Szabadi Karolin, Steiner Lenke és György, Szerető Ilona, Szicher Mária, Steiner József, Sebestyén Terka, Szabó Gyula, Steiner Irén, Sipos János, Somogyi István, Sumits Dénes és Taligás Pál, Stern Frigyesné, Szép Ilonka, Steiner Olga, Schwarz Miklós, Stágel Rózi, Singer László, Sági László, Saeger Ágota, Székely Imre, Schweiger Gyuláné, Stern Imre, Schaubert Poldi, Stróbl Jenő, Spitzer Béla, Szilágyi Dezső, Schwarz Marcel, Székely Tibor, Schoha Endre.

Tausek György, Tennen Dezső, Tóth Juci, Tóth Pál, Thausz Guidó, özv. Tiszay Lajosné, Tahin Tibor, Török Eugénia, Turkievicz László, Tóth Antal.

Uray Gizella, Urigner Márton, Ujváry Sándor, Usetty Cecília.

Valasek Erzi, Varga Ilona, Vékony István, Viczeny Tihamérné, Wagner Erzsébet, Walter Margit, Weisz Magda, Weisz Vilma, Wesszely Ferenc, Winkler Helén, Wittuve Margit, Wirth Annuska, Vaszi Rózsa, Vágó Erzsébet és György, Wolfart Lajos, Vizsai Erzsébet, Vojtek Lászlóné, Vidéky Istvánné, Varga Irén, Várnay Tibor, Varga Margit, Willits Mária, Vig Erzsébet, Weisz Irma, Weisz Erzsébet.

Zigies József, Zimány Margit, Zimmermann Gyula, Zsedely László, ifj. Zombory Béla, id. Zombory Béla, Zachary Vilmos, Zachoray Miklós, Zweckán Ibolya, Zoltán Ödön, Zsidákovics Irma.

A Modern Színház Metzenzéfjy Miklós báró színdarabját, a „Jockey Club”-ot hirdeti következő újdonságául. A báró és Jánoki, az epizódista színész között már az első próbán affér támad. A színészek — első sorban Szécsi Attila, a színház szlárja — a direktorral szemben kollégájuk pártját fogják. Az affér elsimult és tovább folynak a próbák. A báró vacsorára hívja meg Irént, a primadonnát, az édesanyját és Szécsi Attilát. Közben közeledett a premier dátuma. A városban elterjedt a hír, hogy a darab szenzációs lesz. A premier valóban be is váltja a hozzáírózt reményeket. A banketten meleg ünneplésben résztök a báról, akiról már mindenki tudja, hogy halálosan szerelmes Irénbe.

— Eridj le a trafikba és hozd fel az újságokat. De mind, a legkisebbet, a legszemtelenebbet is.

És odaadott három pengőt az urának.

— Most vedd ezt, majd aztán elszámolunk.

Leányának megmagyarázta, hogy miért van erre szüksége.

— Ha a völegényed jön, kívülről kell tudnunk mind a dícséreteket.

Majd hozzátette.

— És azt is akarom tudni, mit írnak a lapok rólad, szentem. Talán utoljára írnak rólad kritikát. Bár ahogyan Miklós most behabarovott a színpadba, talán még kívánni fogja, hogy mint a felesége is játsszál.

Azután megrázta fejét, el akarta hessegetni ezt a neki gyötrelmes gondolatot. Továbbra is színház! Nem! Hiszen, ha Irén ezt akarta volna, régen férjhez mehetett volna Szécsihez is. És Jankovicsné megkérdezte, hogy viselkedett tegnap este Attila. Irén megmondta, hogy nem ment el a többiekkel arra a vacsorára, amire a báró mindnyájukat hívta.

— Ahá, érzi, hogy neki már vége —

mondta a mama és nevetett, diadalmasan, de azért egy kicsit gonoszul is.

Megreggeliztek, ezt is együtt. Az anya ugyan már talpon volt reggel hétkor, de falatot se tudott volna enni a leánya nélkül. Várta őt. Most már végén voltak a kis reggelinek, amikor jött a papa. Letette az újságokat az asztalra, melléjük negyvennégy fillért.

— Ez visszajár — mondta és eltűnt.

A két nő olvasni kezdte a lapokat. Egy székre ültek, egymás vállán átfogózva, együtt, egyszerre olvastak mindent. Azokat a szavakat, meg felmondásokat, amelyek különösen tetszettek, félhangosan mondták:

— Látod... ez kedves... no ennek igazán örülök... hogyan is írja... „amit Jankovics Irén az Evelyne szerepében produkált, a magyar színjátszás ékes tükéletessége volt”.

Mentől zavarosabb volt egy dícsérő jelző, annál jobban tetszett, mentől értelmetlenebb, annál inkább újjongtak neki. Tinódi Armand írta a „Magyar Beesület” tárcáját. Gavallérosan dícsért. És minden lap tárcát írt és mindegyik dícsért. Utoljára maradt a „Tisztességes Ujság”. Kétszer is megforgatták a lapot. Ez nem lehet. No de ilyett! Hogy arra a kis piszkos Csokonaira bízzák a „Modern Színház”-ról való referációt is. De legalább ez is tárcá volt. Igen. Az volt, tárcá. Csokonai összevisszadicsérte a darabot, no lám, kedves ez is a kis kócos, most hízelkedéssel akar az urakhoz dörögölni, aztán...

— Mi ez?!

... És most őszintén bocsánatot kérek a közönségtől, hogy ennyi leplezetlen dícséretet írtam az én darabomról. Mert a „Jockey Club” szerzője én vagyok. Én találtam ki, én írtam elejétől végig, én az

első jelenet instrukciójától a harmadik felvonás függönygördüléséig...“

A tárcsa, amelyet elmésen tarkított a „Jockey Club“ kéziratának eredeti facsimiléje, ezután keserves őszinteséggel elmondta, hogy ez a darab eredetileg, de más címen („Úri kaszinó“ — ez volt az első cím) és a Csokonai neve alatt végigjárta az összes színházi irodákat. Mindenütt visszautasították, a különbség csak éppen az volt, hogy az egyik helyről olvasatlanul adták vissza, a másik helyről olvasás után. Tehetségtelen, ostoba, lehetetlen munkának mondták a darabot és különösen az előkelő körök ábrázolását benne lehetetlennek.

„A Modern Színház igazgatója például azzal refúzált, hogy az ilyen darab előadása csak súlyos botránnyal járhatna. A Modern Színház igazgatója végre elő is adta a darabot, nos, hát itt a botránny. Hogy igaza legyen, megteszem nekj azt a szívességet, hogy leleplezem magamat, de előbb köszönje meg nekem öméltósága új címét, mert azt csak nem fogja tagadhatni, hogy azért lett főtanácsos, mert végre

A Dorothy-Sisters, Dohrovits Márta és Anna, akik nagy sikerrel vendégszerepelnek külföldön

mégis előadta a „Jockey Club“-ot, alant önmagát büszkén megnevező tehetségtelen, rongyos kis zsurnaliszta művét...“

Csokonai ezután megírta, hogy először úgy akarta kijátszani a direktorokat, hogy darabját, mint franciából való fordítást, mint egy új Flers és Caillavet-t akarta újra benyújtani. De ez lehetetlen volt, nem mintha a francia darabokon meggazdagodott színgazgatók valóban tudnának franciául és így tudták volna őt ellenőrizni, hanem azért, mert ezek a korrupt seftsemberek csak olyan külföldi darabot fogadnak el, amit egy ismert ügynöki iroda, egy akkreditált színházi menedzser hoz forgalomba. Ekkor jutott eszébe báró Metzenzéffy Miklós, az ismert sportsman, kinek korlátoltsága és hiúsága méltán vetélkednek egymással. A turfon fogta őt el és addig beszélt vele, amíg végre elhitette vele, hogy ez a darab csakugyan az övé, a báróé, csakugyan ő írta, a báró. A többi már ismeretes. A báró beadta a színházhoz a darabot és azt ott olvasatlanul fogadták el, duplán olvasatlanul, mert nemcsak maga a direktor, de maga az állítólagos szerző, a báró sem olvasta a „Jockey Club“-ot. Sőt próbák után akárhányszor fölkereste őt, Csokonait, hogy megkérdezze, a darabnak ez vagy az a mondata mit jelent. Ő mindig lelkiismeretesen meg is magyarázta.

Még azt is elmondta, hogy micsoda szenvedéseken esett át a próbák alatt. Az egész világ el volt ragadtatva a „Jockey Club“ finom, előkelő szerzőjétől, de ugyanakkor őt mindenünnen kinezték. „Moskovitzné kibékül az urával, de az nem baj“ című tréfájáért, amit a kabarében játszottak. Pedig a két darab egy-ő, Csokonai Oszkár. Nem pénzt akart, csak azt kívánta, hogy észrevegyék, levegőhöz akart jutni, szóhoz, szabadsághoz. Be akarta bizonyítani, hogy nálunk miféle korrupció és tudatlanság, milyen klikk- és panamarendszer uralkodik a színházak tájékán.

„Be akartam ugratni a hivatalos magyar irodalmi világot és most elvárom, hogy a Kisfaludy-Társaság és az Akadémia a kegyelmes báró helyett engem, a „Jockey Club“ igazi szerzőjét választgajjai közé. Vagy ez a tisztség csak plagizátort érhet, engem, az ellenplagizátort nem.

Hogy miért csináltam, amit csináltam? Bosszúból is, Abból is. Aztán mert élni akartam, mutatkozni, lélekzethez jutni. Pénzért...? Van bennem annyi apacsbecsület, hogy megmondjam, nyíltan mindenki előtt bevalljam, a kegyelmes báró adott nekem a darabért ezer pengőt. Pa-

első jelenet instrukciójától a harmadik felvonás függönygördüléskéig...“

A tárca, amelyet elmésen tarkított a „Jockey Club“ kéziratának eredeti facsimiléje, ezután keserves őszinteséggel elmondta, hogy ez a darab eredetileg, de más címen („Úri kaszinó“ — ez volt az első cím) és a Csokonai neve alatt végigjárta az összes színházi irodákat. Mindenütt visszautasították, a különbség csak éppen az volt, hogy az egyik helyről olvasatlanul adták vissza, a másik helyről olvasás után. Tehetségtelen, ostoba, lehetetlen munkának mondták a darabot és különösen az előkelő körök ábrázolását benne lehetetlennek.

„A Modern Színház igazgatója például azzal refuzált, hogy az ilyen darab előadása csak súlyos bojtárral járhatna. A Modern Színház igazgatója végre elő is adta a darabot, nos, hát itt a bojtárny. Hogy igaza legyen, megteszem neki azt a szívességet, hogy teleplezem magamat, de előbb köszönje meg nekem önméltósága új címét, mert azt csak nem fogja tagadhatni, hogy azért lett főtanácsos, mert végre

A Dorothy-Sisters, Dobrovits Márta és Anna, akik nagy sikerrel vendégszerepelnek külföldön

mégis előadta a „Jockey Club“-ot, alant önmagát büszkén megnevező tehetségtelen, rongyos kis zsurnaliszta művét...“

Csokonai ezután megírta, hogy először úgy akarta kijátszani a direktorokat, hogy darabját, mint franciából való fordítást, mint egy új Flers és Caillavet-t akarta újra benyújtani. De ez lehetetlen volt, nem mintha a francia darabokon meggazdagodott színigazgatók valóban tudnának franciául és így tudták volna őt ellenőrizni, hanem azért, mert ezek a korrupt seftsemberek csak olyan külföldi darabot fogadnak el, amit egy ismert ügynöki iroda, egy akkreditált színházi menedzser hoz forgalomba. Ekkor jutott eszébe báró Metzenzék Miklós, az ismert sportsman, kinek korlátoltsága és hiúsága méltán vetélkednek egymással. A turfán fogta őt el és addig beszélt vele, amíg végre elhítette vele, hogy ez a darab csakugyan az övé, a báróé, csakugyan ő írta, a báró. A többi már ismeretes. A báró beadta a színházhoz a darabot és azt ott olvasatlanul fogadták el, duplán olvasatlanul, mert nemcsak maga a direktor, de maga az állítólagos szerző, a báró sem olvasta a „Jockey Club“-ot. Sőt próbák után akárhányszor fölkereste őt, Csokonait, hogy megkérdezze, a darabnak ez vagy az a mondata mit jelent. Ő mindig lelkiismeretesen meg is magyarázta.

Még azt is elmondta, hogy micsoda szenvedéseken esett át a próbák alatt. Az egész világ el volt ragadtatva a „Jockey Club“ finom, előkelő szerzőjétől, de ugyanakkor őt mindenünnen kinézték. „Moskovitzné kibékül az urával, de az nem baj“ című tréfájáért, amit a kabaréban játszottak. Pedig a két darab egy-ő, Csokonai Oszkár. Nem pénzt akart, csak azt kívánta, hogy észrevegyék, levegőhöz akart jutni, szóhoz, szabadsághoz. Be akarta bizonyítani, hogy nálunk miféle korrupció és tudatlanság, milyen klikk- és panamarendszer uralkodik a színházak tájékán.

„Be akartam ugratni a hivatalos magyar irodalmi világot és most elvárom, hogy a Kisaludgy-Társaság és az Akadémia a kegyelmes báró helyett engem, a „Jockey Club“ igazi szerzőjét választ tagjai közé. Vagy ez a tisztség csak plagizátort érhet, engem, az ellenplagizátort nem.

Hogy miért csináltam, amit csináltam? Bosszúból is, Abból is. Azután mert élni akartam, mutatkozni, lélekzethez jutni. Pénzért...? Van bennem annyi apachesület, hogy megmondjam, nyíltan mindenki előtt bevalljam, a kegyelmes báró adott nekem a darabért ezer pengőt. Pa-

raesolja vissza? Tessék. Kiutalok neki a „Jockey Club” című darabomnak, a Modern Színház kasszájánál elheverő első esti tiszteletdíjából ezer pengőt. Futja belőle ez az összeg, mert nagyszerű művem első esti tiszteletdíja 1243 pengő 40 fillért tesz ki. Akarja a báró a hátralékos 243 pengő 40 fillért is? Sajnálatomra, nem adhatom oda, mert nagy szükségem van rá, olyan szegény vagyok, hogy remekművem tegnapesti diadalmas fogadtatását is csak lyukas cipőben nézhettem végig. És én nem szeretek lyukas cipőt hordani. Báró úr. Vagy ön talán igen? Kell a pénz és többet úgy sem fogok vele keresni, mert — mibe fogadunk? — Jemanek direktor öméltósága ez után a tárca után még ma este leveszi a műsorról. Pedig kár érte. Hígyje el, báró úr. Ön még csak nem is sejtí, hogy a „Jockey Club” milyen tehetséges egy munka.

Még egyet. Hogy akkor is lelepleztem volna magam, ha a „Jockey Club” megbukott volna? Nem tudom. Talán nem. Nem szépítem magam, nem vagyok angyal, a báró se ördög, csak hiú és nem okos. Mindenesetre azon igyekeztem, hogy olyan darabot írjak, ami nem bukik meg. Ez úgy látom, sikerült is.

A többi? ... Hogy ezzel a cikkel csúnya munkát végzek? Adjatok levegőt, juttassatok egy kis megbecsüléshez, engedjétek olykor asztalotokhoz, vegyetek ember-számba és akkor én is olyan leszek, mint ti, kik most elfélték engem. Idővel talán egészen olyan leszek, mint ti, igazságtalan, hazug, elégedett. De egyelőre vagyok, nem büszkén, nem is restelkedve, csak vagyok

Csokonai Oszkár

irodalmi szegénylegény, az előkelő „Jockey Club” szerzője.

Talán csak tizedik olvasásra értették, hogy mit jelent ez a tárcsa. Előbb érteite meg az anya, csak azután a leánya. Végre Irén is annyira értette, hogy kutyakorhácsról beszélt és arról, hogy szót sem hisz az egész zsarolási manőverből. Mindazonáltal jónak látta ágyának dőlni, a színháznál pedig bétótot jelenteni.

A mama nem dőlt ágyának. Ő gondolkozott. És végül megállapította magában.

— Azért a báró még sem csalt, nem is lopott, legföljebb, ha egy kicsit neveltséges lett. De ha neveltséges is, azért mégis báró marad, Metzenzéffy báró.

És ebben az egyben igaza is volt a mamának.

Hogyan szabadul meg 5.000.000 nő a tyúkszemektől

Ne vágja vagy kaparja ki a tyúkszeméit, mert ez veszélyes és egyben felesleges. Minden nő gyorsan megszabadulhat most a legkínzóbb tyúkszemektől is és pedig úgy, hogy a vízbe Saltrat Rodell-t tesz, amelynek feloldott oxigéntartalma a víznek zsíros tej színét adja.

Ha ilyen fürdőbe teszi a lábait, azonnal könnyebbülést érez a szűrő, égő és maró tyúkszemek és fáradt, dagadt lábak okozta fájdalmaknál. A megkeményedett bőrt és a tyúkszemeket a behatoló oxigén felpuhítja, úgyhogy azokat gyökerestől és fájdalom nélkül egyszerűen leveheti. Sose újulnak meg többé, ha időnként Saltrat Rodell-lábfürdőt vesz.

Gyógyszertárak, drogériák és illatszertárak mindenütt árúsítják és ajánlják a Saltrat Rodell-t.

Fontos közlemény: Aki lábajokban szenved, olvassa el dr. Catrin új könyvét. Ebből megismeri a módját annak, hogyan szabadulhat meg mindenkorra a tyúkszemektől, a lábsebek-től, lábfájdalmaktól és a fáradtságtól. — Ára P 2. — Mindenkinek, aki a címét közli, 10 napon belül egy ingyenpéldányt küldünk. Irjon e címre: Mihály Ottó Oszk. 3 B. Budapest, VI, Podmaniczky u. 43. Pénzt ezért ne tessék küldeni.

X.

A színháznál Csokonai Oszkár tárcája körülbelül akkora kedélyhullámzást okozott, mintha maga a színház épülete égett volna le. A direktor első percben öngyil-

kosságra gondolt, de az utolsó pillanatban mégis eszébe jutott, hogy szerencsére a főtanácsosságot még kellő időben — premier előtt — megkapta. Ezt már nem vehetik el tőle. Egy méltóságos úr nem halhat meg ilyen csekélység miatt és a direktor elhatározta, hogy egyelőre tovább fog élni, mindössze a műsort változtatja meg. A „Jockey Club“-ot ma este semmiesetre sem adja, bár az összes jegyek elővételben keltek el. Menjen helyette a „Fösvény“, vagy a „Kaméliás hölgy“. Jó lesz a „Lear király“ is, egye fene.

Szécsi viszont nem tudta, hogy miért ugorjon a Dunába, a fájdalomtól, hogy ilyesmi egy nagy történelmi név méltó hordozójával megesik vagy a boldogságtól, hogy Jankovicsné terveit így törte derékon a Tisztességes Ujság leleplezése. De azután eszébe jutott, hogy Irén talán éppen most, a szűgyenben és a szerencsétlenségben nem hagyja el a bárót, karjába veti magát és most már talán azt sem kéri tőle, hogy feleségül vegye. Ez is meglehet, jutott a hősszerelmes eszébe és mindenesetre kétségbeesett.

Nem volt nagyon vidám Gara sűgő sem, akinek egyáltalán nem tetszett, hogy holmi kétes hírlapíró existenciák örökre elveszik a színpadtól kedvét egy olyan nagylelkű tehetségnek, mint Metzenzэфy Miklós.

Zádor mulatott és azt a cinikus javaslatot tette, hogy vissza kellene szerződtenni a színházhoz Jánokit, akit az eset fényesen igazolt.

— Jánokit soha! Még azt csak elfelejteném neki, hogy tiszteletlen volt velem szemben; de a kabaréban föllépett egy ilyen piszok ember darabjában, mint ez a Csokonai. Soha! — mondta a direktor és fel volt háborodva.

Királydaróczi Asztalos Aladár ny. százados

„A tót honvéd“ a címe királydaróczi Asztalos Aladár, ny. százados színművének, amely most jelent meg könyv alakban. *Harsányi Zsoltnak*, a Színpadi Szerzők Egyesülete elnökének levele díszíti az első oldalt, amelyben azt írja, hogy a színmű megérdemli a figyelmet és hamarosan ország-szerzte népszerűvé válik.

Általában mindenki Csokonai ellen volt. Bár senki sem kételkedett benne, hogy a piszok leleplező az igazságot írta meg. Csak dr. Nemere. Szerinte a „Jockey Club“-ot a báró írta, semmiesetre sem Csokonai. Egy ilyen kis tehetségtelen senki képtelen olyan darabot megírni, mint a tegnapesti újdonság. Most már aztán a direktor is kifakadt.

— Hallja maga tanár, még maga beszél. Magának csak kellene tudnia, hogy a darab szerzője Csokonai, hisz magának adtam elolvasásra, amikor azt Csokonai még a saját neve alatt nyújtotta be. Persze, ha lelkiismeretesen elolvasta volna, akkor a próbák alatt ráismerünk és megkíméltük volna magunkat ettől a skandalumtól.

Nemere most kezdett visszaemlékezni. Csakugyan, ő olvasta ezt a darabot első benyújtáskor is. Hogy nem emlékezett rá vissza. Rémes! Elsápadt, reszketett, azután, hogy a vér lassankint visszaszökött agyába, imígyen kezdett dadogni:

— Igen... persze... hogyne... de én megmaradok véleményem mellett... a „Jockey Club“ egy piszok, akárki írta... egy fürtelem... jaj!

Most már ő is levette kezét a báróról. Nem védte többé. Irénről kezdtek beszélni sügva, halkan, hogy Szécsi meg ne hallja.

— No az a mágnáskisasszony is alaposan megjárta. Most aztán hiába kompromittálta magát az a pulyka.

A direktornak eszébe jutott, hogy kellene beszélni a báróval. Nagyon kínos volna, ha ő most itt megjé lenne. Valakinek ki kellene mennie a lakására. Tompay rendező vállalkozott erre.

Elindult, de már az úton megbánta, hogy vállalta ezt a kínos küldetést.

— Eh, úgy sem fognak bebocsátani hozzá — vigasztalódott azután magában és végül is becsöngetett a báró házába, amely az Andrassy úti villasoron volt.

Akadálytalanul jutott az előszobába, onnan is minden nehézség nélkül az ebédlőbe. Tompay az utolsó percben, a esőndes ház folyosóján áthaladva, megjéjdt, azt hitte, hogy valami tragédia történt. A báró talán túlságosan szívére vette a dolgot. Az ilyen finom uraknál sosem lehetesen tudni. És az öreg rendező novendékszínész korában érezte utoljára azt a lámpalázt, amit most, amikor a báró szobájába benyitott. Ott valóban hatalmas látvány tárult elé.

Egy régimódi óriási kerek asztalon, amelynek egyetlen hatalmas lába volt középpütt, mindenféle ezüst- és porcellán-

tákon szendvicsek, hideg sülték, halak, saj- és vajneműek tornyosultak. Jobbra és balra két kis tálalóasztalon szamovár és mindenféle likőröspalackok tették még fantasztikusabbá a látványt. A két kis asztal között pedig, a nagy asztalfőn ült a nap szenvedő hőse, a báró, reggeli pongyola öltönyben, lakkbőr papucsban és sportingben. Jobbszemén monokli, kezében a Tisztességes Ujság, Csokonai tárcája. Mihelyt meglátta a rendezőt, barátságosan közelebb intette magához.

— Tudom, miért jön. Parancsoljon helyet.

Tompay elég szabadszajú ember volt, amikor pedig a báró a színházhoz jött, egyenesen gyűlölte őt. De később megszokta, utóbb megkedvelte, ma már egyenesen sajnálta. Nem tudta egyenesen megmondani, hogy mi hozta őt ide.

— Én... kegyelmes uram, a miatt a bizonyos rágalom miatt jövök.

A báró kissé meglepett arcot mutatott. — Rágalom? ... Miért rágalom? ... Az a rágalom az utolsó betűig igaz.

— Úgy? — álmélkodott Tompay azon, amit ő is tudott.

— A Csokonai úr szerencséjére igaz az, amit írt. Szerencséjére, mondom, mert ha nem írt volna igazat, akkor ugyancsak csúnyán becsukattam volna a Csokonai urat.

A báró két vizespohárba valami aranyvörös színű italt töltött.

— Szintén vizespohárból issza a Cordial Médocot? Hígyje el, kedves Tompay bácsi, ez a snapsz olyan jó, hogy nem is volna szabad másba tölteni, csak vizespohárba.

Majd kiegyenesedve, hévvel:

— Gyűlölöm azokat az embereket, akik kis stamperlikből isszák a Médocot.

A báró megkínálta a rendezőt pástétommal, sonkával és hallal. A langouste-ot különösen dicsérte.

— Olyan gyenge a húsa, mint egy fiatal leányé és amellet olyan zamatosan hideg. Úgy csúszik az ember szájában, mint a parfait.

Tábornok mint kém

BADEN POWEL KÉMKEDÉSEI

Ezen könyvben nemcsak érdekesítő olvasmányok találhatók, hanem érdekes rajzok is, melyek jellemzik egy angol tábornok turlangosságát. Ara bérmentve 1 pengő 20 fillér. Megrendelhető a „Délibáb” kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány uca 12

Azután meglehetősen rapszódikus elméjével a hollandi kőményes pálinkára tért át Metzenzékly. És míg a megilletődött rendezővel sorra kóstoltatta a különböző Bolsokat és Fockinkokat, lelkesedve szólt:

— Vallja be, uram, nagyszerű italok. Egy olyan nemzet, amely így tudja ezeket, sosem veszhet el. Én a magam részéről bírom a holland nép jövőjében.

És Tompay — szegény, mit tehetett volna egyebet, — szintén bízni kezdett a holland nép jövőjében. Ivott, azután hirtelen szomorú és nyomott lett. Bántotta, hogy még nem esett át a dolog nehezén, még nem mondhatta meg a bárónak, hogy a „Jockey Club”-ot irgalmatlanul leveszik a műorról. Metzenzéklynek nyomban feltűnt, hogy illusztris vendégét valami bántja.

— Miért szomorkodik, kedves Tompay mester? Bosszantja az az ostobaság? Eh, mit, oda se neki. Maguk fel se vegyék, reám tartozik az egész.

— Igen, de éppen mert kegyelmes uramra tartozik, sajnálattal vagyok kénytelen értesíteni kegyelmes uramat, mint a „Jockey Club” szerzőjét...

— Pardon, pardon: volt szerzőjét. Már nem vagyok az.

— ...hogy a darabot többé nem játszhatjuk.

— Nagyon helyesen. Minek is játszának. Aki akarta, megnézhetné már tegnap is, aki pedig nem sietett az első előadásra, az egyáltalán nem érdemli meg, hogy lássa — szólt a báró és változatosság kedvéért egy meleg, nehéz, sötét színű spanyol borral kezdett foglalatalkodni.

Tompay látta, hogy itt nincs nagy szükség vigasztalásra. Azontúl ő is hát inkább csak evett és az evésnél is inkább ivott. Nagy szivarokra gyűjtöttek és elbeszélgettek mindenféle kedves, könnyű dolgokról, színházi pletykákról, lovakról, olesó nőkről. Kívülről drága szép márciusi eleji napsugár szakadt be az ablakon és a nap sugara megtört a pálinkásüvegeken, zöld, piros, sárga prizmákban, már észlelt, hogy milyen márkájú palackok estek boldog tavaszi útjába. A báró figyelmét ez sem kerülte el. És a nagy spektrálanalitikus, ahol egy széptörésű prizmat fölfedezett, nyomban megragadta a palackot és pohárba töltötte, kiitta a prizmat. A nap ádázul, dühödt hévvel sütött, el lehet gondolni, mennyi dolga akadt a bárónak. Két pohár Martel közt valami szelíd mélabúval megjegyezte:

(Folytatjuk)

Fodor Pál levelei

Sokat gondolkodtam.

Levél: 24 éves lány vagyok. Szerelmes vagyok egy húszéves fiúba. A fiú szülei halálni sem akarnak erről a szerelemtől, viszont a fiú rajong értem és megígérte, hogy nagykorúsága után azonnal feleségül vesz. Mit legyek?

Válasz: Megdöbbentő, hogy 24 éves lány ilyeneket írhat. Hogy a húszéves gyereke ember beleszeret az első szép, okos nőbe, akit az élet eléje sodor, abban semmi esodálatos ninesen. De hogy Ön komolyan veszi ezt a szerelmet és házasságról álmodzik ezzel kapcsolatban, ez már igen helytelen és komolytalan dolog. Ha a férfi harmincesztendő lenne és Ön harminenéggy, akkor ez a házasság elképzelhető lenne, mert érett emberek között, akik nem érzékeik, hanem sokkal mélyebb, etikai okok alapján kötnek házasságot, a korkülönbség nem nagyon fontos. De ebben az esetben a fiú még tapasztalatlan gyerek, aki rövidesen ki fog ábrándulni mostani rajongásából. Erre nem gondolt? Több komolyságot, kedves kisasszony! Az élet nem játékszer és ha nem akar keserves kései bánatot, siessen minél előbb más ideált keresni.

C. H.

Levél: 26 éves vagyok, férjemmel egyidős. Vidéki otthonomból jöttünk Pestre, három év előtt. Én hazavágyódom és férjemmel ezért gyakran van összetűzésem, azt mondja, hogy váljunk el és utazzam vissza szüleimhez. Egyébként is teljesen elhidegült tőlem, nem tart el, mind a ketten hibátlanul vagyunk és szükségleteimet a magamból fedezem. Elváljak valóban? Kezdek új életet?

Válasz: Hogy a dolgok ennyire fajultak, abban kétségtelenül mind a ketten hibásak. Hiszen Ön honvágyát kielégíthette volna úgy, hogy minden évben hazautazik néhány napra és a sűrű levelezés is fenntartja a kapcsolatot. A baj az, hogy, úgy látszik, sohasem volt meg kettőjük között a mély szerelmi kapcsolat. Mert a valódi szerelem sokkal erősebb, mint a honvágy és mindenért kárpótol. Hogy a férje ideges, rideg, ezt is érttem. Hiszen csak huszonhárom éves volt, mikor Önt feleségül vette. Ebben a korban

a férfi még teljesen kiforratlan és az ilyen gyermekiövel kötött házasságok kilencven százaléka előbb-utóbb felborul. Hogy kezdehet-e új életet? Lehet-e még boldog? Ezt egyedül és kizárólag csak Ön tudhatja, mert Önnek kell éreznie, hogy van-e elég ereje és önállósága ahhoz, hogy felvegye az élettel a küzdelmet. Ha bizonyos az ereje felől, úgy győzni is fog, mert a siker kizárólag a kitartáson, következetes, szívós akaraton múlik.

Gazsimari.

Levél: Egy 31 éves fiatalember jár már évek óta házukhoz, hozzám igen kedves, azt mondja, én vagyok lányfestoércim közül neki a legkedvesebb, mások jelentéében — de sohasem négysem között — kedveskedve meg is ölt. Vajjon lehet-e ebből házasság?

Válasz: Én az ügyet kissé pesszimistikusan nézem. Nem szeretem az olyan fiatal urakat, akik magukat a fölényes, öreg, tapasztalt bácsinak juttassák ki és e címen a ház ifjú kisasszonyát atyáskodva megerőgátják és felelősség nélkül bókákat mondanak. Általában 31 éves fiatalember, ha ninesen komoly nősülési szándéka, ne járjon évekig ugyanazon lányos házhoz, mert ezzel más komoly kérék jelentkezésének állja az útját, különösen kívárosban. És méltóztassék azt is megjegyezni, hogy a legritkább esetben lesz házasság az olyan barátságból, amely leveken keresztül izgalommentes megszokássá szürkül.

Viktória. Kérem, hogy levelét ismétlje meg, mert a rossz címzés miatt az elveszett.

Tartozik és követel.

Levél: Édesatyám vállalatában állandóan együtt dolgozom egyik alkalmazottunkkal, akibe szerelmes vagyok. Korom: tizenhetedik esztendőben járok. Az illető azonban fölényes, úgy bánik velem, mint egy kis gyermekkel. Ez engem annyira bosszant, hogy már kértem apust, mondjon fel neki, de apa nagyon meg van elégedve vele. Én most már gyűlölöm a fiút, de mit legyek?

Válasz: Nagyon kedves, napsugaras história ez. Maga is jót fog mulatni rajta néhány év múlva. Annak a fiatalembernek

főkéletesen igaz van, hogy nem veszi magát komolyan. Önnek, kedves kisasszony, még iskolába kell járnia, nagyon sokat kell tanulnia, azután egy kicsit utazni is jó lenne, hogy némi fogalma legyen a világról és az életről és csak ezután szabad foglalkoznia a szerelemmel. Az pedig a világ legtermészetesebb dolga, hogy a maga korabeli kislány beleszeret az első férfiba, akit a véletlen éppen melléje állít és hogy elkeseredésében és sértett hiúságában meggyűlöli, ha az illető nem viszonyozza érzéseit. Szóval: nincsen semmi baj. Majd ha megkomolyodott, érzelmi kiforrtak és világnézete érettebb lesz, akkor majd eljön az igazi, értékes, komoly szerelem ideje.

Tanáestalan.

Levél: 18 éves vagyok, egy 32 éves fiú akarja megkérni a kezemet. De félek, hogy ez igen nagy korkülönbség.

Válasz: Téved. A 32 éves férfi még egészen fiatal ember, sőt majdnem az az igazság, hogy a férfi 30 éves kora előtt nem is igen érik meg lelkiileg a házasságra és társadalmilag sem tud elhelyezkedni előbb. Hiszen míg valaki elnyeri diplomáját, 26—27 éves és legalább 3—4 további esztendőre van szüksége, amíg annyit keres, hogy nősülésre gondolhat. És ne felejtse el azt sem, hogy az érett, lebiggadt férfi szerelme állhatatosabb és szilárdabb alapon nyugszik, mint a nagyon fiataloké. Azok a házasságok például, melyeket 22—24 éves fiatal emberek kötnek, a leggyikébb esetben sikerülnek. Vagy pokol az otthoni élet vagy válással végződné.

Szerelmes vagyok.

Levél: Szerelmes vagyok egy hászesztendős, válójelben lévő szép asszonyba. En 21 éves vagyok. Megkértem a kezét, azt válaszolta, hogy rokonszenvesnek tart, de egyébként ezt a rokonszenvel nem igen mutatja ki és bár azt mondta, hogy feleségül jönne hozzám, úgy látom, hogy a kérdést nem kezeli azzal a ko-

molysággal, mint én. Megjegyzem, hogy a házassággal körülbelül két évig várni kellene.

Válasz: Adok egy tanácsot. Ne két évig várjon a házassággal, hanem még legalább öt évig. És addig is keressen egy kedves kis vecek-end partnert, tanuljon, igyekezzen pozíciót szerezni és akkor keresse meg azt az asszonyt, akihez egész életét esatolni akarja. Ma még Önnek halvány sejtelme sincsen az életről, házasságról, párválasztásról, csak éppen utánozni akarja a komoly, érett embereket. Ne siettesse az időt. Elműlik az ügyis magától is!

Margit

Levél: Jómódú, az élet gondjait nem ismerő urilány voltam. Szüleim meghaltak és én a legnagyobb szegénységben maradtam. Nem csüggedtem el, felvettem a harcot az élettel. Állást nem kaptam, elszegődtem cselédnek. Egy főúri családhoz kerültem. Hat év óta egészen nekik élek, minden, amit tudok, amennyit érek, ami vagyok, minden gondolatommal és erőmmel csak őket szolgáltam. De urnőm mégis gyűlölt, soha egy jó szava nem volt hozzám. Pedig én úgy szeretnék mindenben kedvében járni! Nem tudom mit tegyek, merre keressék megoldást?

Válasz: Mélységes megihatottsággal és megértéssel olvastam levelét. Ritkán olvastam még nemesebb, becsületesebb emberi írást. Ön valóban megérdemelné, hogy sorsa jobbra forduljon. Fel a fejjel, bátorság! Hagyja el nyugodtan helyét. Akiben ennyi energia van, aki olyan művelt, intelligens nő, mint amilyenek levele minden sora mutatja, nem veszhet el, mert komoly és ritka emberi érték. Egészen bizonyos, hogy újra el fog tudni helyezkedni. Ki tudja? Talán ezt az üzenetemet is éppen olyan valaki fogja elolvasni, aki segítőkézett nyújt Önnek!

Május nyolcadikáig lehet a magyar női ízlés és ügyességi versenyén részt venni!

A Délbáb pünkösdi számában
hirdetjük ki az eredményt!

Idill az autóbussban írta Nyíri Tibor

Késő este volt. Az utolsó autóbussok valamelyikén történt. Az ablaknál egy nő ült. Nem volt sem szép, sem fiatal, sem vonzó. A túlsó ülésről azonban egy csinos fiatalember fixirozta. A nő nem reagált a kihívásra. Mereven nézett ki az ablakon.

A fiatalember pedig már majd felrobbant az izgalomtól. A nő lába mellett, az ülés alatt egy tömött pénztárca feküdt. Férfi belső zsebtárca. Ezért nézte a nőt.

A nő azonban nem hederített rá.

Közel jártak a végállomáshoz.

A férfi végre cselekvésre szánta magát. A hölgygel szemben lévő ülésre telepedett és hogy leplezze az átülés igazi célját, beszélni kezdett:

— Ne haragudjon... ne tartson aszfaltbetyárnak... Ahogy megláttam, megszerettem...

Ez egy kicsit sok volt, de a fiatalember remélte, hogy a pénztárcában több lesz. A nő ugyanis konokan a tovafutó utat nézte.

— Ön félreért engem, de higgye el — dadogta a férfi és kinyújtotta lábát a hölgy ülése alá, a pénztárca felé.

Ekkor azonban hozzájuk lépett a kalauz és nem túlzottan rejtett célzással jegyezte meg:

— Szakaszhatar.

A férfi új szakaszjegyet váltott.

A nő szintén.

Azán futottak tovább és a férfi folytatta, ahol abbahagyta. A lábával a pénztárcáért nyúlt és tovább öntötte vallomásait:

— Igen... Ezt csak a költőknek

hiszik el, hogy meglátni és megszeretni lehet egy pillanatban.

Biztosan a pénztárcára gondolt, mikor ezt mondta, mert nagyon őszintén hangzott a szava.

Rohant az idő.

A férfinak végre egy jó ötlete támadt.

— Egészen beleizzadtam szívem kitérésébe — lihegte és kivette a zsebkendőjét.

A hölgy még most is az ablak felé fordulva ült. Nagyon komoly természetű lehetett.

A férfi arcát törülgette selyemkeszkenőjével, lábfejének egy ügyes mozdulatával a saját ülése alá húzta a pénztárcát a nő lába mellől.

Ekkor felsóhajtott.

A nő még mindig nem méltatta tekintetere. A férfi kacagott belül. Zsebkendőjét diszkrétén zsebe felé vitte, de útközben leejtette a lábához a pénztárcára.

A többi már csak gyermekjátéknak látszott. Gyorsan lehajolt. Egyetlen mozdulattal zsebkendőjébe takarta a pénztárcát, azután tovább csevegve kiegyenesedett ültében és kabátja zsebébe rejtette zsákmányát.

Pillanatnyi csend volt, majd a nő a férfi felé fordult.

— Tolvaj! — sziszegte halkán. — Ellopta a pénztárcámat. Igazolni tudom, hogy az enyém, mert megmondhatom, mennyi van benne.

A férfi megszédült.

Vége van! Tolvaj lett! Elfogják.

EMILE GABORIAU híres regénye:

A bűn forgatagában

Ára hármentve 1 pengő 10 fillér. Megrendelhető a „DELIBAB” kiadóhivatalában, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12 sz.

A nő azonban folytatta:

— Botrányt csapok vagy fizet.

A fiatal úr a zsebe felé kapott és mentő ötlet villant át agyán: most előrántja a pénztárcát és átnyújtja a hölgynek, mintha csak udvarias szolgálatait teljesítene.

A hölgy, aki nem volt sem szép, sem fiatal, sem vonzó, találékonyan bizonyult. Megérezte a férfi gondolatát és rácsattant:

— Ne mozdítsa a kezét.

— Akkor hogy fizessek? — súgta kétségbeesetten. A nő szeme megvillant. — Hogy mivel?... Ott, azt a gyűrűt adja ide és futni engedem.

A férfi agyát elborította a düh.

— Ez a legdrágább ékszerem! Nem adom!

— Akkor szólok a kalauznak és rendőrt hivatok — telelte a nő és elszántság érződött a hangjából.

Nem volt más hátra.

Az autóbusz az utolsóelőtti megállóhoz ért, mikor a gyűrű az ifjú férfi ujjáról átvándorolt az ifjúnak nem mondható nő tenyerébe.

— Most pedig odaadom a tárcát is — nyúlt zsebe felé a férfi.

— Csak hagyja — ingatta fejét mosolyogva a hölgy. — Dobja el, ha leszáll.

— Dobjam el? — ámult el a másik

— Persze! Hisz az a tárca üres papírral van teletömve — hangzott a magyarázat.

A fiatalember hallgatott.

Megálltak.

— Végállomás! — kiáltotta a kalauz.

A férfi ekkor a nőhöz fordult.

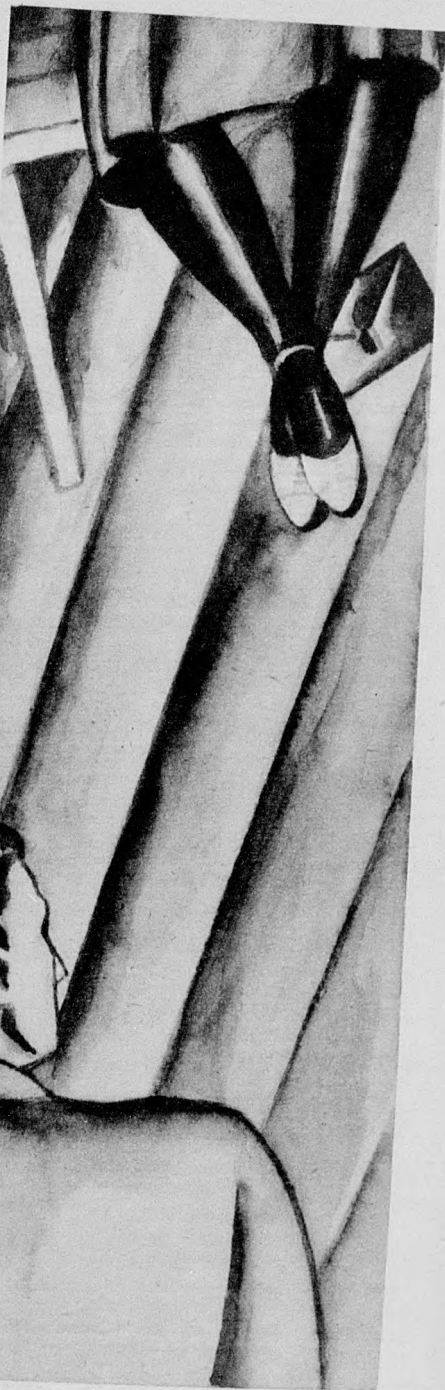
— Nagysád — mondta.

— kvittek vagyunk.

— Miért? — csodálkozott a nő.

A férfi pedig ezt felelte:

— Mert a gyűrűm hamis.

Amikor az író kuruzslással vádolják —
 A betörők kórusa — Shakespeare kassza-
 darabok Londonban — Berlini görög furesa
 konjunkturája — Mennyi a Metropolitan
 Opera deficitje? — A színházi kritikus
 kettétört karrierje és a ventilátor — Szín-
 padi statiszták párizsi kártyaklubban —
 Molnár és Reinhardt — Chanel költözik —
 Kártérítési pör színpadi bukásért

Író még aligha szerepelt vádlottként olyan furesa perben, mint pár nappal ezelőtt Hugo Fried, a bécsi színpadi szerző, akinek Bécsben már két darabját játszották mérsékelt sikerrel. Az előzmények a következők. Két évvel ezelőtt az egyik bécsi napilapban furesa apróhirdetés jelent meg: „Lelkifájdalomban, akaratgyengeségben, búskomorságban, életuntságban szenvedők forduljanak hozzám.” Az apróhirdetésnek, mely mögött Hugo Fried állott, foganatja is lett, az író egész csomó gyógyulást kereső ember látogatta meg. Azt hinné az ember, Hugo Friedben volt annyi humor, hogy a kedélybetegeket saját vígjátékainak felolvasásával akarta felvidámlani. De nem. Fried egész komolyan hipnotizálta őket. Persze, ez a dolog nem maradt titokban és az ügyészség csakhamar hivatalos vádindítványt tett Fried ellen kuruzslás címén. Elsőfokon tiznap fogházra ítélték az író, másodfokon azonban felmentették, minthogy bebizonyosodott, hogy Fried mindig orvosok közbenjöttével és teljesen díjmentesen foglalkozott az emberi lelkekkel. A bécsi lapok persze a felmentés ellenére a maliciózus megjegyzések egész özönét zúdítják az író fejére ez alkalommal. Ha darabjaiban is annyi szuggesztívitás nyilvánult volna meg, mint tekintetében és ha a lélekanalízist a színpadon is olyan

szerencsésen alkalmazta volna, mint az életben, akkor ma egy új Shaw-al kellene számolnunk. Ehelyett azonban csak egy dilettáns hipnotizőrrel és — íróról van szó.

London felfedezte Shakespeare-t. Soha még olyan konjunkturája Shakespeare-daraboknak Londonban nem volt, mint ezidén. A Haymarket Színház táblás házak előtt havonta hatszor hozza a „Hamlet”-et. A Wells-Theatre a Roseberry Avenuen népszerű helyárok mellett hozza a „Julius Caesar”-t és ugyanakkor ugyanezt a Shakespeare-darabot telt házak mellett játssza Oscar Asche rendezésében a His Majestys Theatre. Az Embassy Színház a „Romeo és Juliá”-val csinál rekordbevételeket. Shakespeare-darabok 1932 hanyatló szezonjának kasszadarabjaivá avanzsáltak. Nem furesa?

A berlini Városi Operaház intendánsa, professzor Karl Ebert a legmodernebb operák kedvelője. Ezek a modern operák a Beggars Opera hallatlan sikere óta csak úgy burjánznak elő. Az intendáns most megint egy modern operát hozott, melynek érdekessége, hogy szövegét egy színpadi díszletfestő, Kaspar Neher írta Kurt Weill muzsikájára. A darabnak ugyanolyan éles politikai tendenciái vannak, mint amilyeneket annakidején a „Koldusoperá”-ból oly szerencsés kézzel sikerült a Vígszínháznak kigyomlálnia, hogy a darab megbukott. Kaspar Neher operájának címe: „Die Bürgschaft”. Az operakórusal párhuzamosan egy prózai szavalókórus működik benne és így a legbizarrabb színpadi és zenei hatások jönnek létre. A legfuresább betét a darabban azonban a „Betörők kórusa”, melyet a közönség nyíltszíni táppsal fogad. Különös konjunkturája volt két napig a berlini színházi görögöknek. Az elmúlt hét

vasárnapján és hétfőjén tartották ugyanis a Zoo márványtermében a világ összes dívatosabb nőifodrászai nemzetközi fésülőversenyüket. Hogy az eredmény biztosabb legyen, a fodrászok csaknem kivétel nélkül színpadi görbőket szerződtek modellnek. A fésülőverseny így úgyszólván egyúttal szépségversemnyé is alakult át. Szegény görbők peche: Tegyszer van Berlinben görbőkonzunktura és akkor is — a fodrásziparban és nem a színházaknál.

Az amerikai méretekre jellemző: nyilvánosságra kerültek érdekes számok a Metropolitan Opera deficitjének nagyságáról. Ezek szerint egyedül ebben a szezonban kereken félmillió dollárt fizetett rá az opera előadásaira. Ennyi pénzért alighanem Budapest három-négy színházát szöröstől-bőröstől meg lehetne venni.

Ismeretes az az anekdóta, hogy az operakritikusok babonából mindig elmennek azokra az operai előadásokra, melyekről írniök kell, noha az opera már a könyökükön jön ki és hasból is tudnának róla írni. Mégis elmennek, mert hátha a „nagy csillár leszakad” és ők erről nem tudnak aztán írni. Nos, ez az anekdóta a napokban valósággá vált a berlini állami Schiller Theaterben. A Goethe-centennárium tiszteletére a színház a „Testvérek”-et és a „Bűnlársak”-at mutatta be. Az előadás

botrányba fulladt, mert a színház szellőző készülékei elromlottak és elviselhetlenül hideg légáramlat, valósággal északi szelek söpörtek végig a nézőtérén. A tűzoltóság közbenjöttével sem tudták a hibát kijavítani s az előadás megszakadt. W. A., az egyik nagy napilap kritikusa nem ment el az előadásra. Goethéről tudok hasból is írni — gondolta. Megírta és leadta a kritikát, melynek befejező sorai szerint a közönség áhítatos csendben hallgatta végig a darabokat. A kritikus másnap megkapta felmondólevelét a laptól.

Az egész világsajtót bejárta Falk asszony, egy dúsgazdag dán hölgy legendás párizsi kártyavesztésének híre. A dán hölgy egy hamiskártyás klub hálójába került és egyetlen éjszaka ötmillió frankot vesztett. A rendőrség csakhamar elfogta a hamiskártyások bandájának vezetőit, köztük Hopkins, egy angol szélhámost, egy Antonio Alfonsi nevű volt krupié és betörőt, továbbá egy Damiani nevű Korzikáról származó banditát. Most aztán kiderültek a hamiskártyásklub kulisszatitkai is. Hopkins, aki rendkívül elegáns megjelenésű és egyideig az egyik revűszínházban kisebb szerepben is fellépett, kitűnő táncos. Ő ismerkedett meg az elegáns külföldi hölgyekkel, ő volt a felhajtó és a külföldi dámákat azzal szédítette meg, hogy elviszi őket egy rendkívül elegáns

A berlini fodrászverseny „rohamszázada”

klubba, ahova generálisok, arisztokraták és földbirtokosok járnak. Mint most kiderült, az elegáns klubban napidíjjal szerződöttest frakkos színházi statiszták üldögéltek és ezért az üldögélést naponta 40 frankot kaptak. A színházosok olyan furfangosan dolgoztak, hogy ezek a statiszták egyáltalán nem fogtak gyanút.

Most, hogy Reinhardt megy, érdekes apróságot elevenítenek fel a távozó rendezőkirályról. Reinhardt nak már évekket ezelőtt egyszer kemény harcai voltak színházaiért, mert akkor még kedve volt harcolni és ragaszkodott színházaihoz, nem úgy mint most. Akkor úgy szánálta magát, hogy szövetséget kötött két másik színgazgatóval, anyagi és erkölcsi szövetséget „Reibaro” néven. Ez a név abból ered, hogy Reinhardt társai Barnowsky és Robert, az ismert igazgatók voltak és hármuk nevének első szóttagját ragasztották össze. Mikor a szerződés aláírásának hírére meghozták a lapok, Molnár Ferenc berlini törzskávéházának márványasztalára ütött és kategorikusan csak ennyit mondott: — Már is érvénytelen a szerződés! — Miért? — kérdezték asztaltársai. — Azért — felelte Molnár, — mert Reinhardt valódi neve Goldmann, Barnowskyt, mint tudjátok, Abramovics-nak hívják és Robert valódi neve Kovács. Tehát mind a hárman hamis nevet írtak alá és már holnap reggel joggal kijelenthetik, mi semmiről sem tudunk...

Chanelt, a világhírű szabót és parfümöst

Molnár Ferenc

súlyosan érinti az angol védővamos politika. Egész egyszerűen megszűnt számára a londoni piac. Az ilyen világcég azonban amerikai eszközökkel dolgozik. Chanel egész egyszerűen

megvett egy skót szövőgyárat, épít egy parfümlaboratóriumot London közelében és a Mayfair negyed egyik előkelő ucaájában máris megnyitotta londoni fiókját. Így oldotta meg a fából vaskarika problémáját, egyidejűleg angol árút adni a közönségnek és az az árú mégis Chanel márka legyen. A haszon persze az árak angolsága ellenére Párizsba vándorol.

Alighanem fogas kérdés elé fogja állítani a berlini bíróságokat az a furcsa per, melyet egy megbukott színpadi szerző, Alexander Lernet-Holenia szándékszik indítani a Komödie igazgatója, Edgar Licho ellen. Holeniának „Liebsnächte” címen színpadra került egy darabja, s a harmadik előadáson öt ember ült a nézőtérben. Negyedszer már nem adták. A bukás érdekes kulisszatitkai: Holenia darabja eredetileg dráma volt és egészen csekély változtatással a rendező burleszket csinált belőle. Holenia most az igazgatót okolja a bukásért: nem elég, hogy darabom megbukott, de még neveltségem is telt azzal, hogy az én komoly drámámat burleszkként is el lehet játszani. Az igazgató ezzel szemben arra hivatkozik, hogy a szerző jelen volt a főpróbán. Nincs kizárva, hogy per lesz a dologból, mely mindenesetre jellemző a német rendezők önkényuralmára — mint egyik nagy lap írja.

ESCHSTRUTH NATÁLIA

LENGYELVÉR

című 447 oldalas világhírű regénye díszes kötésben újra kapható 2 pengő 60 fillérért bérmentve a pénz előzetes beküldése mellett. Beszerezhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12.

KÉZIMUNKAKINCSEK KÖNYVE

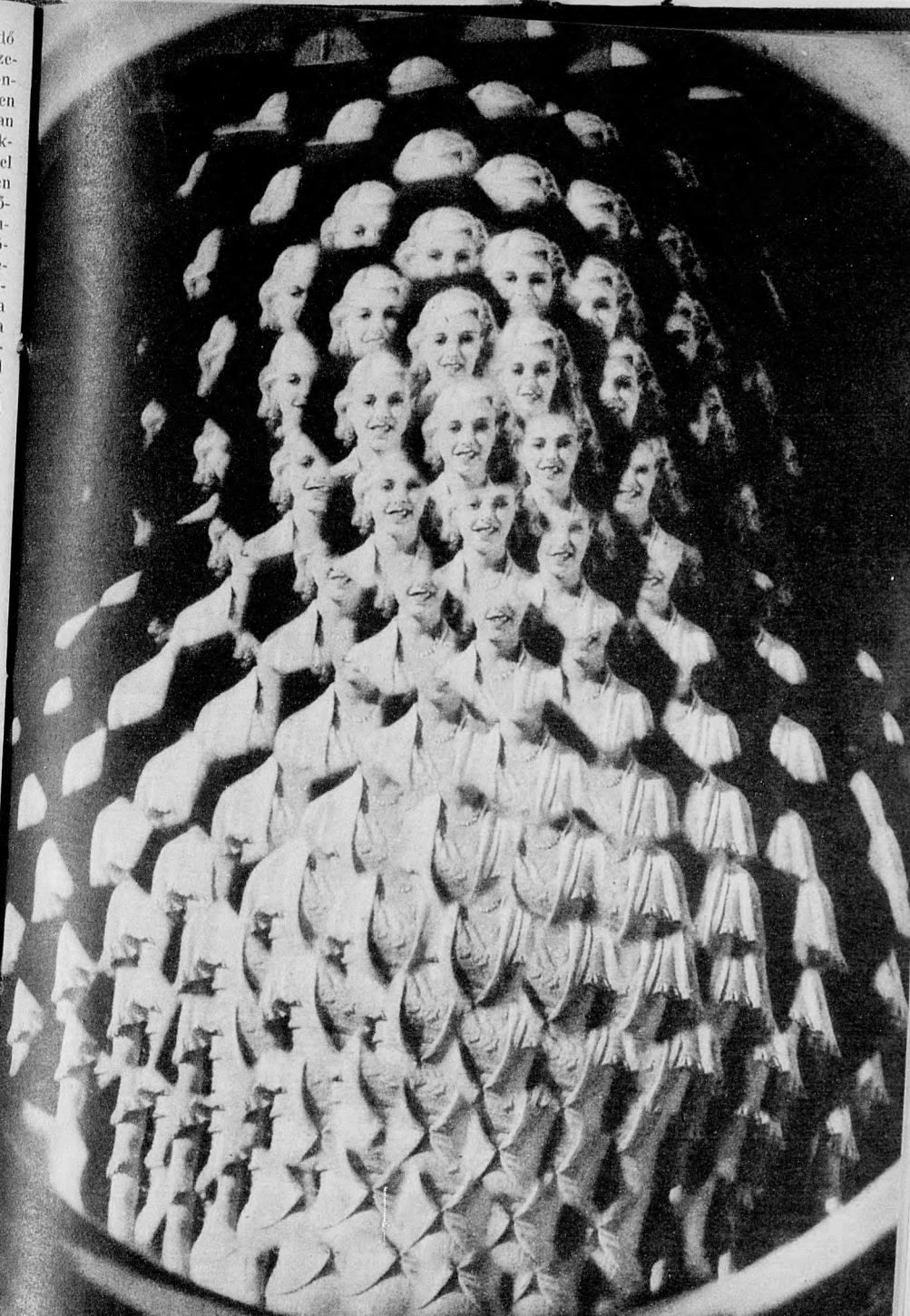
a címe annak a nagyértékű műnek, amely 147 csodaszép modern kézimunkát, valamint leszámolható öltésmintákkal ellátott kézimunkafvet tartalmaz. E könyvben között minták alapján rövid idő alatt kevés költséggel szép és izlées, hasznos dolgokat készíthet a kézimunkában kevésbé jártas nő is. Ára bérmentes küldéssel 90 filliér. Beszerezhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12 szám

angol védő
gész egyszere-
mára a lon-
n. Az ilyen
azonban
eszközök-
ik. Chanel
egyszerűen
köt szövő-
parfüm-
ondon kö-
ayfair ne-
elő uccájá-
egnyitotta
gy oldotta
rika prob-
üleg angol
zónságnak
gis Chanel
A haszon
angolsága
vándo-

a állítani
r, melyet
Alexander
ni a Ko-
len. Ho-
zínpadra
lőadáson
szer már
zaitikai;
volt és
rendező
most az
ég, hogy
tségessé
máimat
gazgató
a szerző
a, hogy
etre jel-
nára —

EK

meiy
mint
kézi-
özött
köt-
ké-
s no
11ér
niva-
hány

Roberta Gall

Amerikai filmszínésznő olyan szép, hogy a fényképész egyszerre ezer fejjel örö-
kítette meg. Viszont aki ránéz, egyetlen fejét is elveszti

KÉK CSILLAG

IRTA SZTOKAY KÁLMÁN

Aznap reggel jelent meg az újságban új regényének első folytatása s délelőtti tizenegykor ült hozzá, hogy megírja a következőt. Volt már néhány szép sikere ezekkel a kalandos detektívregényekkel, teljesen ura volt a műfajnak, s ezért úgy dolgozott, hogy előbb kitalált egy jó címet, kiesztelt egy különös helyzetet s nem törődve az elkövetkezendőkkel, elkezdte írni a történetet. Bizott a leleményességében, meg a logikájában, hogy minden tervezgetés nélkül is rendesen elkészül a regény s külön izgalom volt számára, hogy mindennap feladott magának valami nehéz megoldást. Sohasem tudta biztosan, hogy mi lesz másnap. Mindennap valami érdekesítő ponton fejezte be a folytatást s mikor reggel elolvasta a nyomtatást, akkor kezdte törni a fejét, hogy hát micsoda váratlan, különleges fordulattal lepje meg olvasóit. Egyetlen elve az volt, hogy mindig olyasmit kell kiesztelni, ami a legvalószínűtlenebb, amire senki sem gondolna s ezért valóban mindig nagyon érdekesek voltak a regényei.

Írógépébe papírt tett, felül ráírta: „Kék csillag. II.”, aztán meg egy cigarettára rágyújtva, rendbeszédte kicsit gondolatait. A „Kék csillag” egyelőre nem jelentett semmit és még ő sem tudta, hogy mi lesz belőle. Erre azonban még ráért nyolc-tíz folytatás mulva is. Most egyszerűbb dologról volt szó. Az ünnepeit művésznőt az első folytatásban titokzatos módon megölték este, a második

felvonás közepében, mikor öt percre felszaladt az öltözőjébe, hogy felvegye következő jelmezt. Erre az átöltözésre, leszámítva az oda-visszamenést, pontosan négy perc húsz másodpercenyi ideje volt. Az operett eddigi kilenvenkilenc előadásánál zavartalanul elkészült. A negyedik perc utolsó öt másodpercében az öltöztetőnője előrerohant a színpadra a hermelinköpennyel, ő még a tizenöt másodpercet frizurájának megigazítására használta fel s azután szaladt le, útközben is kapcsolva még ruháján két kapcsolót.

A századik előadáson a tizenöt másodperc után sem érkezett a színpadra, a hermelinköpeny hiába várta s az előadás dőcögni kezdett. Az ügyelő rémülten csöngetett fel az öltözőbe, aztán toporzékolva szaladt fel s akkor fedezte fel a gyilkosságot. A művésznőt tőrrel szúrták szíven a toalettasztala előtt a tizenöt másodperc első felében. A tőr nyele ott meredt ki, dekoltázsának szélén, bal lapockája alatt s a szép nő holtan borult a tükör elé.

Igy állt a helyzet. Sem az ügyelőnek, sem az összesreklő kollégáknak, sem az írónak nem volt e pillanatban sejtelve sem arról, hogy ki ölte meg a művésznőt, miért ölte meg, hogyan veszett nyoma a gyilkosnak tíz másodperc alatt?

Különösebb fejtevést nem okoztak ezek a kérdések az írónak. Mai folytatásában nem volt egyéb célja, mint azt megírni, hogy a

Külön könyv-portó 5 Beszerző Budapest

rendőrség helyszíni szemléje mennyire kézenfoghatóan bizonyította be, hogy a gyilkos nem lehetett előzően az öltözőben, hogy senki nyomát sem látta, hogy sem az ajtón, sem az ablakon nem távozhatott, bűnjelet nem hagyott hátra, egy szóval, hogy a gyilkosság szinte meg sem történhetett. Öngyilkosságról természetesen szó sem lehetett a hát közepébe szúrt tör esetében.

Éppen leült a gépéhez s elkezdte kopogtatni a rendőri bizottság érkezését, mikor az előszobából éles csöngetés hallatszott be. Megnézte az óráját. Tán már a kéziratért jönnek? Dehogy! A cseléd benyitott és jelentette, hogy egy úr akar azonnal beszélni a mesterral. A mester meg nem is válaszolhatott, az idegen már meg is jelent az ajtóban, előresietett, odalépett az írógép mellé, ráncélt a papírosra, aztán megtörölvé zsebkendőjével verejtékező homlokát, megkönnyebbulva sóhajtott fel:

— Hála Istennek, csakhogy még idejében érkeztem meg!

Az író bámulva és bosszankodva nézett rá.

— Mi ez kérem?

Az izgatott látogató szemmel láthatólag igyekezett visszanyerni higgadtságát s egyre rendesebb mondatokban mondta el a következőket:

— Bocsánatot kérek... Biztosan különösnek találja, de... nem tehetek róla... muszáj volt eljőnnöm önhöz, mihelyt elolvastam a Kék csillag mai első fejezetét.

Az író már mosolygott magában, hogy biztosan nagyon kíváncsi ez az úr, s máris szeretné tudni a folytatást! No, hiszen jótól kérdezi! Annál nagyobbbat csodálkozott, mikor a regényolvasó így folytatta:

— Igen, kérem elolvastam és rohantam önhöz. Azt akarom önnek megmondani, hogy ezt nem lehet, nem szabad csinálnia. Miért ölte meg ezt a szép, pompás, nagyszerű nőt?

— Micsoda nőt? Én?

— Igen, ezt a színésznőt az öltözőben.

— No, nem kell azt olyan szigorúan venni — mosolygott az író. — Hiszen csak regény, mese, kitalált história.

— Bocsánat, éppen ezt akarom mondani. Igaz, hogy kitalált, de én, az olvasó, mégis úgy veszem, hogy eleven emberekről van benne szó s ezért rendkívül megdöbbenett az, hogy ön minden ok nélkül, vagy mondjuk csak azért, mert még ötven folytatást akar írni, megöl egy ártatlan, rokonszenves embert.

Az író örülte sejtett az idegenben, de azért valóban érezni kezdett magában egy kis lelkifurdalást. Erre még sohasem gondolt. Sok embert ölt már meg így ártatlanul s ha,

A bűvészet könyve

Különféle bűvészműtárgyakat tartalmazó könyv 400 ábrával. Ára fűzve 4 pengő 50 fillér, portó 50 fillér, utánvétellel 40 fillérrel drágább. Beszerezhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12. sz.

természetesen, mindig kegyetlenül meg is büntette a bűnösöket, soha nem jutott eszébe, hogy ezzel nem támasztja fel a megöltöket, akiktől oly könnyedén vette el mindig legnagyobb kínsüket, az életüket.

A látogató valamivel szigorúbb hangon folytatta:

— Az ilyen gyilkosságok ellen tiltakozni kell. Legjobb volna, ha fel lehetne jelenteni a rendőrségen, hiszen lényegében ön legalább is értelmi szerzője a gyilkosságnak s olyan raffineriával tervezi ki az egészet, ami igazán megdöbbenő. Az igazi gyilkosok tanulhatnak öntől s nem csodálnám, ha akadna rendes ember is, akit elkápráztat ez a leleményesség s engednek a csábításnak, maguk is megpróbálják a dolgot. Hiába, csak papíralak az, akit megölnék, de ha az újságok rendőri riportjait olvasom, akkor is csak papíralakot látok a legvalóságosabb büntetteknél is.

— Ön túlszigorúan veszi ezt a dolgot — vetette közbe az író. — Biztosíthatom, hogy elrettentő büntetést mérek majd a tettesre.

— Az nem elég nekem.

— Hát mit óhajt akkor? Sajnos, a gyilkosságot már elkövettem, de megnyugtatólag megígérem, hogy legközelebb tekintettel leszek erre a szempontra s takarékoskodni fogok alakjaim életével. Van egy kis igazság abban, amit mond s köszönöm szíves figyelmzetését. Meg van elégedve?

Az idegen a fejét rázta.

— Nem. Ugyan nem vagyok olyan híres író, mint ön, de azért el tudom képzelni, hogy másképp is lehet csinálni az ilyesmit. Ez a színésznő olyan rokonszenves volt előttem, ön az oka, hogy nem engedem meghalni.

— De már megölték!

— Mindegy. Hallottam, hogy ön napról napra írja a regényt, hát én már el is hoztam a holnapi folytatást. Persze, csak úgy nagyjában papírra vetve.

— S feltámasztja benne a művésznőmet? — mosolygott az író.

— Tessék elolvasni.

Az író átvette a kéziratot s átfutotta. Az volt benne, hogy mikor a rendőrorvos meg akarta vizsgálni a holttestet, megdöbbenve vette észre, hogy az nem a művésznő, hanem annak viaszból készített hű mása.

— És hová lett a művésznő? — kérdezte az író.

— Eltűnt. Nem ölték meg. Önnek úgyis ki kell eszelnie, hogyan tűnhetett el a gyilkos, hát ugyanazzal a fáradsággal azt is kieszelheti, hogyan tűnt el a művésznő s ki tüntette el. Fő az, hogy nem ölték meg.

Az író elgondolkodott. Szamárság. De tulajdonképpen az is szamárság, amit ő csinál. És csakugyan, fordulatnak is érdekes így, hogy nem történt gyilkosság.

— Rendben van kérem — szólott az idegenhez. — holnapra ez fog megjelenni. Természetesen majd egy kissé plauzibilisebbé teszem a dolgot: de legyen nyugodt, a művésznő él. Igaza van. Miért is ne éljen?

Ezen darab előadási joga bármely nyelven kizárólag dr. Marton Sándor színpadi kiadótól, Budapest, IV. Bécsi uca 1, szerzhető meg. Copyright 1930. by dr. Alexander Marton, Budapest

Személyek:
 Igazgató
 Igazgatóné
 Farsang
 Rendező
 Ügyelő
 Díszletmester

(Szín: Idő másfél órával az előadás előtt. Színpad teljesen szabad. Hátul egymásnak támasztva, meglehetősen rendtelenségben különböző alakú és nagyságú díszletdarabok hevernek. Gépek, kötelek, világosítók. Amikor a jüggönyt felhúzzák, a színpadon nincs senki)

ELSŐ JELENET

Díszletmester (jön): Halló! Mozsás! Emberek, gyerünk, este lesz.

(Kétoldali motoszkálás.)

I., II., III. díszletező (belépnek az oldal-falak mögül).

Díszletmester: Előkészítettetek mindent?

I. díszletező: Igen.

Díszletmester: Állítsátok fel a három bordó-vörös falat.

Díszletezők (el, hozzák a falakat).

Díszletmester (rendelkezve): Ebben az irányban. A két oldalfalat erre, kijebb.

Díszletezők (csinálják).

Díszletmester: Hozzátok be a barna kandallót, a nagy fekete vitrint, a négy bőrfotel, a fiókos íróasztalt, a nagy szőnyeget és akasszatok két képet a a fenékfalra.

Díszletezők (behordják a bútorokat).

Díszletmester: Az asztalt ide, a kandallót ide velem szemben, erre az oldalra. Az

ajtókat nézzétek meg, ez a bal ajtó a multkor nem zárt.

Igazgató és Farsang (jönnek).

MÁSODIK JELENET

Igazgató (a díszletmesterhez): Gyerünk. Hajtsa egy kicsit az embereket.

Díszletmester: Azonnal megleszünk.

Igazgató: Ez a szoba így üres.

Díszletmester: Asztal, kandalló, a fotelek, mit tegyek még bele?

Igazgató: Még egy asztalt. Oda hátra pedig hozzanak egy divánt.

Díszletmester (a díszletezőkhöz): A nagy divánt. (Az igazgatóhoz.) Az asztal fölösleges.

Igazgató: Akkor tolassa összebb a falakat.

Díszletmester: Nem lehet. Az ajtók a sarkokba esnek.

Igazgató: Hány ajtó kell?

Díszletmester: Kettő.

Igazgató: Jó, akkor maradhat. Csak több képet a falakra. (Kiveszi az óráját és megnézi. Farsanghoz.) Hét óra.

Farsang: Mikor érkezik a vonat?

Igazgató: Hat negyvenkilencor.

Farsang: Akkor mingyárt itt lesz.

HARMADIK JELENET

Igazgatóné (jön): Szervusztok.

Igazgató: Szervusz.

Igazgatóné: Hol van Keresztes?

Igazgató: Miért kérded?

Igazgatóné: Azért, mert azt hittem, hogy már itt találok. A pesti gyors ezéltől tíz perccel beérkezett.

Igazgató: Megjött a pesti gyors?

Igazgatóné: Meg. Az autóbusz, amikor jöttem, akkor fordult be a piacra.

Igazgató: Akkor mingyárt itt lesznek. Kovácsot küldtem ki elébe. Bizonyosan gyalog jönnek.

Farsang (az óráját nézve): Hét óra öt perc. Már itt lehetnének.

Igazgatóné: Ez az első előadásunk pesti hírességgel. Minden jegyünk elkelt.

Farsang: Milyen színész ez a Keresztes?

Igazgató: Közepes.

Igazgatóné: Ugyan, kérlek, hogy mondhatasz ilyet!

Igazgató: Széltoló. Az asszonyok élnek-halnak érte.

Igazgatóné: Nagy színész és elbűvölő ember.

Igazgató: Hát majd elvállik. Itt nem lehet a közönséget olyan könnyen levenni a lábáról mint Budapesten. Itt tudni kell.

Igazgatóné (idegesen): De hol késnek?

NEGYEDIK JELENET

Rendező (jön, egészen ki van julladva): Képzeljétek!...

Igazgató: No, mi az?

Rendező: Rettenetes...

Igazgatóné: Beszélj, szerencsétlen!

Rendező: Nem jött meg!...

Igazgató, Igazgatóné, Farsang (egyszerre): Nem jött meg?

Igazgató: Nem jött meg Keresztes?

Rendező: Nem.

Igazgató: Jól megnézted?

Rendező: Öten szálltak ki mindössze a vonatból.

Farsang: Lekészt.

Igazgató (a haját tépve): Lekészt a vonat-

Modern Magyar Művészek (Mo. Ma. Mű.) bemutatkozó estje a Zeneakadémia kamaratermében. Ápr. 2-án este fél 9-kor rendezték fiatal költők, szerezzerzők és előadók művésztalálóját. Az érdekesnek ígérkező esten Bihari Klára, Nógrádi Béla, Mikes György, Sziklay László, Szász Károly, Vándor Lajos, stb. verseit, novelláit és egyfelvonásosait, továbbá Gonda Jenő és Práger György zeneszámaival Hollán Lily, Fenyő Rózsi, Simon Zsuzsa, Szász Eta, Vaál Vera, Vadász Ili, továbbá Báltint György, Juhász László, Kabos László, Ladányi Ferenc, Szigeti Pál stb. adták elő. A Mo. Ma. Mű. első estjét nagy érdeklődés kísérte.

ról, nem jött meg. Ébresszetek fel, én ezt nem hiszem. *(Levágja magát az egyik fotelbe.)* Mondtam, úgy-e, hogy be fog csapni ez a gazember. Előre megjósoltam, hogy így lesz. Mit fogok mondani, mit fogok hazudni a közönségnek!...

Farsang: Ne ess rögtön kétségbe. Autó is van a világon. Azon is jöhet.

Igazgató: Szélhámos, alávaló lelketlen gazember. Én ismerem már ezeket. Engedi, hogy a tiszteletére díszelőadást hirdessek, felveszi az előleget, azután nem jön el.

Farsang: Meg fogod látni, idejében itt lesz.

ÖTÖDIK JELENET

Első díszletező (bedugja a fejét): Sürgöny a direktor úrnak.

Valamennyien (megdermednek).

Igazgató (felugrik): Adják ide. *(Átveszi a sürgönyt, feltépi, hangosan olvassa.)* „Előadást elhalasztani, operáció miatt nem mehetek — Keresztes.” *(Széttépi a sürgönyt, ordítva.)* Mondtam, úgy-e, hogy nem jön. Vakbélgyulladás van, nem jöhet. Előbb kifosztott és kirabolt, aztán itthagytott, hogy dögöljek meg. Gyilkos, bitang, orgyilkos, gazember.

Igazgatóné: De, Béla, csillapodj, kérlek.

Farsang: Egyszerűen lemondta az előadást. Nem olyan világraszóló eset.

Igazgató: Hogy én egy percig is hittem ennek a rablóvezérnek. Ennek a tehetőségtelen, elvetemült zsebmetszőnek. Most mit tegyek? Hogy álljak ki a közönség elé, hogy vége, fuccs, a díszelőadás elmarad, mehét mindenki haza, mert ez a kasszaőr, Keresztes úr, a bálvány, a hősszerelmesek mogulja, nem jött meg, kirándult a vakbele, füttyül ránk, őripacssága füttyül Kaposztásbükkekre. Szét fogják szedni a színházat és valamennyiünket agyonvernek.

Farsang: A közönség meg fogja érteni és belátással lesz. Különben sincs még minden elveszve.

Igazgató: Ne mentesd. *(Majdnem sírva.)* Mi lesz velem? Miből váltom vissza a jegyeket? Mehetek egyenesen a börtönbe.

Farsang: Ha követelik, vissza fogjuk fizetni az egész bevételt.

Igazgató: Menjetek. Hagyjatok magamra. Engedjétek, hogy megőrüljek.

Igazgatóné: De, kérlek szépen, csendesedj már meg.

Farsang: Hallgass ide.

Igazgató (belerögyva az egyik jotelbe):
Végem van. Elvégeztetett.

Farsang: Nekem van egy ragyogó ötletem.

Igazgató (felugrik, maga elé a levegőben):

Tönkretettél, börtönbe juttattál, megöltél, bitang, de megállj — megfizetek!

Farsang: Ne dühöngj már, úgysem még vele semmire.

Igazgató (fogait vicsorgatva): Kutya!...

Farsang: Ne lármázz. Nem szabad megtudni a dolgot senkinek sem. Meg fogjuk tartani az előadást nélküle.

Igazgató (a fejére mutatva): Mi az? Hát neked már az agyadra ment?

Farsang: Embereld már meg magad végre. Legyen eszed és figyelj ide.

Igazgatóné: Engedd, hogy beszéljen.

Farsang: Én fogom eljátszani helyette a főszerepet.

Igazgató (mozdulatot tesz):

Ne csinálj grimaszokat. Egész nyugodtan kiadhatom magam Keresztesnek. Engem itt senkisésem ismer.

Igazgató: De hiszen nem tudod a szerepet.

Farsang: Dehogyan nem. Keresztes itt ma este a saját darabjában lépett volna fel. úgy-e? Ezt a darabot eddig még nem adták elő sehol sem. Következésképpen egész nyugodtan eljátszhatunk egy másik darabot helyette.

Igazgató: Mit? Melyiket?

Farsang: A saját darabunkat.

Igazgató (a felesége felé): Mondtam. Megőrült.

Farsang: Figyelj ide. Drámát hirdettél, hát maradjunk a dráma mellett. Nincs szükségünk idegen szövegre, egyszerűen eljátsszuk a saját esetünket.

Igazgatóné (az igazgatóhoz): Hallod?

Igazgató: Hallom. Folytasd.

Farsang: Nem kell se szöveg, se jelenetelés, se próba, mind a hárman tudjuk a szerepünket. Mindössze a valósághoz kell tartanunk magunkat.

Igazgató: Nem értelek.

Farsang: Pedig világosan beszélek.

Igazgatóné (az igazgatóhoz): Hallgasd csak meg.

Farsang: Tehát el fogom mondani sorrendben az eseményeket.

Igazgató: Tessék. Figyelek.

Farsang: Kezdjük tehát 1914-ben. Amikor elmentem és ithagytalak téged és Margitot, a feleségemet. 1916-ban eltűntem. 1917-ben megkaptátok a hivatalos értesítést, hogy elestem, erre te feleségül vetted a feleségemet.

Igazgató: Eddig értem.

Farsang: Boldogan éltetek, multak az évek, amíg aztán egyszer te megtud-

tal, hogy én nem haltam meg, hanem élek.

Igazgató: Szóval szóról-szóra úgy, ahogy a valóságban megtörtént.

Farsang: Igen. A szörnnyű hírt azonban nem mered elárulni a feleségednek, mert nem tudod, hogy kit fog választani, téged-e, vagy engem, az első férjet, ha majd megérkezem, mire próbára teszed. Egy rögtönzött drámái jelenet során megmondod neki, hogy élek. Én erre csakugyan megjelenek.

Igazgató: No jó. Hát ez idáig a hármunk esete. De ez tragikomédia, nem dráma.

Farsang: Várj, kérlek. Amit eddig elmondtam, az a valóság volt, most következik a költészet. Én a darabban nem nyugszom bele, hogy Margit most már a te feleséged, hanem visszakövetelem. Izgalmas és viharos szöcsata után végül is Margit fogja eldönteni a küzdelmünket. Azzal, hogy engem választ, az első férjet, Te erre megdöbbensz, összeomlasz, majd egy nagy dikcióval eltemeted szerelmedet és rombadőlő életedet és agyonlövőd magad. Sorsod ezzel be is teljesedett. Margit meg én összeborulunk, függöny, a drámának vége.

Igazgatóné: Ez egy kicsit háborzongató.

Igazgató: Ragyogó. Kolosszális.

Igazgatóné: Mindenki ránk fog ismerni.

Farsang: Senki. Engem itt senki sem ismer. Senkisésem tudja itt, hogy valamikor én voltam a férjed.

Igazgató: A hármunk litka, hogy ez valóság és nem mese. Drámának pedig ezzel a befejezéssel egyenesen fenomenális. Meg vagyunk mentve.

Farsang: Amikor tegnapelőtt megjöttem, mint férjet és feleséget láttalak viszont benneteket. Azt a jelenetet, amikor beléptem és kijelentettem, hogy már tudom, hogy ti engem halottnak hittetek és egybekeltetek, a valóságból egyszerűen áttesszük a színpadra és megismételjük. Minden marad, csak a miliót változtatjuk meg. Átvedlünk földbirtokosokká. Tehát a darabban nem színészek leszünk, akik úgy intéznek el egy ilyen dolgot, mint ahogy mi tegnapelőtt barátságos megegyezéssel elintéztük, hanem mint gentlemanek. Ami ezután következik, a vitát, hogy Margit kié legyen, meg fogjuk rendezni a saját érveinkkel. A viaskodást végül természetesen majd Margit dönti el. Úgy, amint már megmondtam, hogy igazat ad ne-

Odol az egész világ szájlve

Egyedár
Gold
trógepe n
ban, vag

kem, az első férjnek és én mellém áll.

Erre te golyót röpítsz az agyvelődbe.

Igazgató (az igazgatónéhez lelkesen): No? Mit szólsz hozzá?

Igazgatóné: Mondom, hogy remek, csak egy kicsit kísérteties.

Igazgató: Ez egyszer magunk írtuk meg a komédiát. Látjátok, ezek szerepek. Így főzi le még a legnagyobb író is az élet.

Farsang (az igazgatóhoz, sötéten): Nagyszerű, mi?

Igazgató: Grandiózus. Csak aztán vigyázz, a darabban ne vágj olyan ijedt és szomorú képet, mint amilyennel tegnapelőtt rámijsztettél. Légy erősakos, vad és fenyegető, hogy megrettenjünk tőled.

Farsang ((rekedten): Bízd csak rám. Könyörtelen leszek.

Igazgató: Hát akkor kezdhetjük is. (Háttra.)

Díszletmester!

Díszletmester (jön): Tessék.

Igazgató: Készen vannak?

Díszletmester: Készen.

Igazgató: Farsang úr fog beugrani Keresztes helyett. A dolgról nem szabad tudni senkinek.

Díszletmester: Helyes.

Igazgató: Kerítsék azonnal elő a revolvert. A kelléktárban, úgy tudom, van egy.

Díszletmester: Megnézem. (El.)

Igazgató (hátra): Kovács!

Rendező (jön): Tessék.

Igazgató: Hát, kérlek szépen, az eredeti darab megy. A feleségem, Farsang és én fogjuk játszani a szerepeket. Farsang lesz Keresztes, de szót se senkinek, mert ha véletlenül kiszül a turpiság, rettenetes botrány lesz. Holnap aztán majd én megírom és kimagyarázom Keresztesnek a dolgot egy levélben.

Rendező: Elsőrangú ötlet.

Igazgató: Legyetek itt, te is, az ügyelő is, mert vigyázni kell nagyon a függönyvel. A darab ott végződik, ahol majd én intek. (Farsanghoz.) Siessetek ti is, menjetek és öltözzetek.

Farsang: Az én ruhám teljesen megfelel.

Legfeljebb kifestem egy kicsit magamat.

Díszletmester (jön): Itt a revolver.

Igazgató (elveszi tőle): Nagyszerű. (Csatoltatja.) Kapszli van?

Díszletmester: Öt darabot találtam.

Igazgató: Adjon csak egyet ide. (A kapszlit ráteszi a revolver kakashára s a ravaszt elrántja. Dörrenés.) Kitünő. (Farsanghoz.) Tehát hogy is? Amikor Margit kimondja az utolsó szót — lövök.

Hova? (Mutatja.) Szíven vagy fejen?

Farsang: Ide fogod illeszteni a csövet a halántékhöz és úgy sütöd el a fegyvert.

Igazgató: Meglesz. Mesterlövés lesz.

Farsang: A revolvert tedd az íróasztal fiókjába. Majd onnan fogod kivenni.

Igazgató: Helyes. (Beteszi a revolvert az íróasztal fiókjába.)

Igazgatóné: Hát akkor én megyek.

Igazgató: Várj, megyek én is.

Farsang (az óráját nézve): Nyolc perc van már csak, siessetek.

(Igazgatóné és Igazgató el.)

HATODIK JELENET

Farsang (nem bírja tovább palástolni az izgalmát, az igazgatóék után siet, kinyitja az ajtót, látva, hogy a közelben nincs senki, vissza szalad, a nád-rágya hátulsó zsebéből revolvert vesz ki, nézi, viharos gyűlölettel): Majd ezzel. Nem üres revolverrel. Hanem ezzel a töltöttel. Hogy mondtad? Mesterlövés lesz. (Kacag.) Engem temettél te el? Engem? Hát én élek — te döglész meg. Te törlesz le rólam minden szenvedést és minden szennyet. Szemet szemért, életért életet. (Az íróasztalhoz siet, kiveszi a revolvert.) A pokol is kedvez. Mind a kettő ugyanaz a revolver. Csak át kell tennem a töltényeket. A vizsgálat majd meg fogja állapítani, hogy közönséges gondatlanság történt. Tragikus véletlen. Valaki benne hagyta a golyókat a revolverben. (A saját revolveréből átteszi a golyókat a színházi revolverbe és bedobja a

Az Ön levele egyéniségének fényképe!
Büszkén küldheti el leveleit, ha valódi

**Gill Brand
Majestic**

gyöngyírású
írógépszalagot és

pókhálókéony
Carbonpapírt használ.

MAJESTIC kézírású indigó nem piszkít!

Egyedárusító:

Goldberger Géza

írógépvállalata VI, Jókai u. 11. Tel.: Aut. 281-68

írógépe mindig tökéletes lesz, ha legmodernebbül felszerelt műhelyem tartja jókarban, vagy garanciával javítja * Használt és új írógépekben nagy raktár

fiókba.) Így. Most már mehetek. (Pózzal.) A tragikomédiát befejezzük... (Elrohan.)

HETEDIK JELENET

Igazgató (sietve jön, izgatottan nézi az óráját): Még két perc. (Kinéz a fal egyik repedésén, mintha a nézőteret vizsgálná.) Telt ház. És még mindig jönnek. A főispán, a polgármester, itt van minden épkézláb ember. Félelmetes tombolás lesz. (Igazgató, Rendező, Ügyelő jönnek.)

NYOLCADIK JELENET

Igazgatóné: Olyan különös, furcsa szorongás fogott el.
Igazgató: A siker. A siker előérzete.
Igazgatóné: Nehéz lesz. Eljátszani a saját szerepeinket.
Igazgató: Ez a legszebb. Az igazság. Az élet. (A kezében lévő órát nézve, halkán az ügyelőhöz és a rendezőhöz.) Mehetek. (Az igazgatónéhez.) Állj ide, ide az ajtó mellé, amikor a függöny felmegy, te éppen akkor nyitsz be. (Kifelé.) Vigyázat. Olvasok. Tíznel a függönnyt fel. Egy, kettő, három, négy... — fel!
Megkezdődik az előadás. A színész vigyázson és legyen egy kicsit szögletes és félszeg. Vidéken vagyunk, úgy játsszon, igyekezzen és verejtékezzon tehát, mint egy igazi vidéki színész, aki a maga titáni elképzelésében oldja meg a drámai részleteket.)
Igazgatóné (az ajtóban, belépve): Már felkeltél?
Igazgató: Fel.
Igazgatóné (kiszól az ajtón): Mari. A reggelit.
Igazgató (hátratett kezekkel fel és alá jár-kál):
Igazgatóné: Hallom, a hét végére végezni fognak a csépléssel. Alig várom már, hogy ennek a lázas munkának vége legyen. Maga az utóbbi időben kissé ideges.
A cseléd behozza a reggelit és el.)
Igazgató: A sok gond. Az örökös hajsza. Az embert végül mégis csak kimerítik.
Igazgatóné (a reggelit készítve): Kávét vagy vaját akar?
Igazgató: Köszönöm. Már reggeliztem.
Igazgatóné (miközben kávét önt magának): Hallotta, hogy Karanesi, a pap itt fog hagyni bennünket?
Igazgató: Hallottam.

**Mindenkit érdekel!
Mindenki olvassa!**

A ⁸ÓRAIÚJSÁG

szenzációs új cikksorozata:

Az Orczy-ház rejtelmerei

Egyes szám ára:

6

FILLÉR

⁸ÓRAIÚJSÁG

Igazgatóné: Egy jóbaráttal megint kevesebb.

Igazgató: Majd jön másik helyette. (Az íróasztalhoz megy, az iratokat között keresgél.) Most jut eszembe, hogy még nem is említettem.

Igazgatóné: Mit?

Igazgató: Egy ember, aki most jött haza Oroszországból... (Iratot vesz fel.) Hát ez hogy került ide?

Igazgatóné: Mi történt azzal az emberrel?

Igazgató: Melyikkel?

Igazgatóné: Éjnye, hát nem így kezdte: „Egy ember, aki most jött haza Oroszországból...”

Igazgató: No igen. A Mucsi bognár fiáról beszéltem. Most jött haza Turkesztánból. Azt állítja, hogy látott ott valakit.

Igazgatóné: Kit?

Igazgató (szórakozottan és fitymálva): Nevetséges...

Igazgatóné (rejtett izgalommal): Ne várja, hogy harapófogóval húzzak magából minden szót. Legyen szíves és beszéljen értelmesen. Kit látott az az ember?

Igazgató: Mondom, hogy ostobaság.

Igazgatóné: Arra feleljen, amit kérdeztem.

Igazgató: A maga első férjével, Somogyival találkozott.

Igazgatóné (megdermedve): Lehetetlen...

Igazgató: Én is ezt feletem.

Igazgatóné: Láttá? (Feláll.) Beszélt vele?

Igazgató: Együtt dolgoztak egy szénbányában.

Igazgatóné (nem bírja elhinni): Nem. Nem. Ez mese.

Igazgató: Ostoba tréfa lehet. Az illető bizonyosan ismerte Somogyit, ott lehetett mellette, amikor elesett, elvette az írásait és most szélhámoskodni akar a nevében.

Igazgatóné: Dehát ez rettenetes.

Igazgató: Legenda. Mese.

Igazgatóné: Nos és? Az az ember, az a Somogyi mit üzent?

Igazgató: Azt, hogy él, eddig nem írhatott, most azonban elindult és jön haza.

Igazgatóné: Ide?

Igazgató: Ide.

Igazgatóné (olyan szenvedéssel, aminek már nincs neve): Ez nem lehet.

Igazgató: Nem.

Igazgatóné: Dehát mégis. Maga ennyibe veszi csak az egészséget?

Igazgató: Ennyibe. Csak nem gondolja, hogy elhiszem ezt a képtelenséget.

Igazgatóné: De tegyük fel... Nem. Még elképzelni is lehetetlen. Hogy egy ember, aki meghalt, akit eltemettek, hogy az visszatérjen.

Igazgató: Hiszen lehetetlennek éppen nem lehetetlen. Fordultak már elő hasonló esetek.

Igazgatóné: De ilyen még nem.

Igazgató: Somogyi is csak ember volt, vele is megeshetett...

Igazgatóné (közbevágyva): Szóval maga feltételezi, hogy élhet?

Igazgató: Feltételezem.

Igazgatóné: Hogy beszélhet akkor így? Magát nem szédíti ennek a gondolatnak az örvénye?

Igazgató: De... (Kitörve.) Három nap óta fojtogatja ez az iszonyat a szívemet. Az agyamon ül és itt a mellemen. Hétfőn hallottam a hírt és azóta pereről-perere jobban rettegek. Ma reggel már rémlátások gyötörtek. Minden lépéssel és minden gondolatommal beleütköztem.

Igazgatóné: De hát ebbe bele kell örülni. Hát ha valóban igaz, hogy él, hogy jön, akkor ne várja itt meg. Rohanjon elébe, állítsa meg, tartóztassa fel, készítse elő erre a dermesztő és halálos meglepetésre, ha csakugyan jön, nem érkezhetik csak úgy ide, nem lépheti át ezt a küszöböt, hogy itt találjon engem, a volt feleségét egy emberrel, egy másik férfival?

Igazgató: Mit tegyek? Nem mozdulhatok innen, akármit csinállok, ebből a szobából nem távolíthatom többé el, mert már itt van, itt áll közöttünk, én már érzem magamon a tekintét, hiába kiáltok rá, hogy menjen, hiába taposom el, hiába lököm vissza a sírgödörébe — megint fölkel, megint visszajön, hol a küszöbről, hol az ablakból mered rám. És egyre csak azt hallom, hogy mondja: „Itt vagyok, visszajöttem, élek”.

Igazgatóné: Hát akkor kiáltson vagy szaggassa szét magát, hogy omoljon össze minden és semmisüljünk mi is meg.

Igazgató: Nincs menekülés, veremben vagyunk. Meg kell várunk, amíg csakugyan megérkezik.

(Csend)

Igazgatóné (hidegletősen): Maga elhallgalt valamit? Maga nem mondott meg mindent?

Igazgató (hallgat).

Igazgatóné: Az az ember, aki beszélt vele... Nem igaz. Senki sem beszélt vele, hanem ő írt.

Igazgató: Nem írt.

Igazgatóné: Hanem?

Igazgató: Táviratozott.

Igazgatóné (visszafojtott sikollyal): Táviratozott?

Igazgató: Igen. Pestről sürgönyözött a maga címére, hogy ma reggel hajnalban vonatra ült és délelőtt itt lesz.

Igazgatóné: De hiszen akkor minden percben itt lehet?

Igazgató: Itt.

Igazgatóné (közel ahhoz, hogy az eszméletét elveszítse): Mire vár hát? Nem bírom... Nem látja, hogy nem bírom. Megfulladok. Nem jöhet... Nem jöhet ide. Öljön meg, végezzen akkor legelőbb velem.

Igazgató: Uralkodjék magán. A kétségbeesésével csak ront a helyzeten. Szembe kell néznünk vele.

Igazgatóné: Ne legyen ilyen aljas és kegyetlen. Én azt az embert szerettem. Ha él, akkor még most is a férjem. Hogy fogok megállni előtte? Én, a felesége beszenyvezve és megbecstelenítve. Meztelenül, amikor még ki sem hullt rajtam a maga utolsó ölelése. Mit mondok neki, mivel takarom el magamon ezt az utolsó öt évet. Erre feleljen?

Igazgató: Nem tudom. Erre nincs felelet.

Igazgatóné: Hát akkor... *(Menni akar.)*

Igazgató: Maradjon. *(Megfogja és visszatartja.)*

Igazgatóné: Engedjen! Én megyek, valamit tenni kell...

(Dulakodnak.)

Igazgató: Maradjon, szerencsétlen. Hát nem hallja, hogy már itt is van, hogy már megérkezett.

Igazgatóné (ki akarja magát szabadítani az igazgató karjaiból): Engedjen el...

(Az ajtó felnyílik.)

KILENCEDIK JELENET

Farsang (megjelenik).

Igazgatóné (velőtrázó sikollyal): György... *(Hátrátántorodik.)*

Igazgató: Ő az. Itt van.

Farsang (míntha valóban a sírból jönne, kimért, tálvilági, fölemelt karral): Csill.

Hallottam. Már mindent tudok.

Igazgatóné (feléje lép).

Farsang (fölemelt karral): Ne közelíts. Nem ítélek, hanem meghalni jöttem.

Igazgatóné (görcsös zokogással): György...

Farsang (néhány lépést tesz, körülnézve a szobában): Miért dermedtetek egyszerre meg? Ne reszkessetek, csak körülnéztek. Amikor tegnap, Budapestre érkezve, megtudtam, hogy ezelőtt tíz évvel meghaltam, hogy ezek után nincs mit keresnem, vissza akartam fordulni. Az uccákon ödögtem, kerestem az emlékeimet, kutattam elveszett életemet. De nem talákoztam ismerőssel és ekkor határoztam el, hogy mégis eljövök, megnézem még egyszer ezeket a székeket, ezeket a képeket, a kandallót, az udvart, a kertet, a helyet, ahol születtem, elhatároztam, hogy meglátogatlak benneteket *(Az igazgatóhoz)*, téged, *(Az igazgatónéhez)* a feleségemet, vonatra ültem és eljöttem, hogy harag, megindulás és gyűlölet nélkül a szemetekbe nézzek.

Igazgató: Itt vagyok. Rendelkezz velem.

Farsang: Mondom, nem ezért jöttem. Csak azért, hogy lássalak benneteket, lássatok ti is, hogy — élek.

Igazgató: Számunkra meghaltál.

Farsang: Hazudsz. Élek!

Igazgató: Későn támadtál fel.

Farsang: Azért jöttem, hogy a jogaimat követeljem.

Igazgató: Halott vagy, semmit sem követelhetsz.

Farsang: Itt vagyok, hogy azt, ami az enyém volt, elvigyem.

Igazgató: Ami az enyém, azt hiába kéred.

Farsang: Az asszony — az enyém.

Igazgató: Nem igaz, nem a tied.

Farsang: Ha a tied, akkor is elviszem.

Igazgató: Nem adom.

Farsang (most már természetes hangon):

Majd kényszerítetek. Azt hitted, nem tudtam már akkor mindent, amikor elmentem? Már akkor tudtam, hogy szereted a feleségemet, már akkor észrevettem, hogy minden szavaddal és minden lépéseddal kerítéd. Már akkor láttam, hogy csak azt lesed, mikor ragadhatod el tőlem. Már akkor figyeltelek és megéreztem benned ezt a végzetes tüzet.

A BUDAPESTI HIRLAP
vasárnapi képes melléklete
a magyar újságírás szennzációja

Igazgató: Így hát tudnod kell, hogy mindig az enyém volt, sohasem volt a tied.

Farsang: Éppen azért veszem el tőled. Most, amikor még nem teltél be vele, most, amikor a szomszóság még éget, amikor még fáj a kék, amit az utána való vágyakozásból merítesz. Most veszem el, hogy bosszút álljak rajtad, hogy ezzel a bosszúval korbácsoljalak véresre.

Igazgatóné: Irgalom...

Igazgató: Harcolni fogok érte.

Farsang: Ó fogja kiütni a kezedből a fegyvert.

Igazgatóné: Irgalmaztatok!...

Farsang (az igazgatónéhez): Én a sírból jöttem, az én időm kimért. Határozz le, melyikünk a férjed?

Igazgatóné (kimondhatatlan szenvedéssel és gyötördéssel): Nem tudom...

Farsang: Ne reszkess és ne félj. Mondd bátran a szemébe.

Igazgatóné: Kegyelmezzetek!

Igazgató (az igazgatónéhez): Uralkodj az idegeiden. A halál és az élet órája elkövetkezett. Egyikünk el fog merülni a feledésben. Hünyd le a szemed és mérd fel az utat, amit a bölcsőtől idáig megtettél. Szállj alá és tekints fel az életedre, úgy nézz fel rá, mint ahogy az égre fölnezel, hogy lásd a csillagot, amely a kezéd intésére lehallik és örökre eltűnik a semmisségben. A kérdést hallottad — felelj.

Farsang: Mondd meg te, hogy melyikünk a férjed.

Igazgató: Ne reszkess, emeld fel a fejed, értsd meg, neked kell eldöntened. Nézz ide, itt állunk mind a ketten. Ne gondolkozz, ne tétovázz. nincs mitől félned, mulass rá a férjedre.

Igazgatóné: Hogy melyiktök?... Hát hogy kérdezhetitek tőlem most ezt. Adjatok időt, hogy rendbeszédjem magamat, a gondolataimat, már egy félóra óta hajszolok egy világos pillanatot, valamit, amibe belefogózkodhatok. Csak magatokkal törődtek, velem nem? Nem látjátok, hogy én ezt nem bírom ki, hogy én képtelen vagyok... (A székbe fogózkodik, hogy össze ne essen.)

Igazgató: Egyetlen szót kell csak mondanod.

Farsang: Egyetlen szót csak.

Igazgatóné (Farsang felé húzóva, az igazgatónak): Ne közelíts, látod, hogy félek tőled.

Igazgató: Félsz tőlem? Hová menekülsz előlem? Látod, ez elég, beszélned sem kell. Ez a félelem többet mond mindennél.

Igazgatóné (könyörögve Farsang felé): Boesáss meg!... Azt hittem, meghaltál, eltemettünk, eltemettelek... Még mindig téged szeretlek.

Farsang: Kelj fel.

(Csend, egymásra merednek.)

Igazgató: Margit, szeretlek.

Farsang: Margit, szeretlek.

Igazgató: Hárman vagyunk. Úgy gondolom, hogy ezek után a harmadik fölösleges.

Farsang: Fölösleges.

Igazgató: Úgy van. Amikor meghaltál, én örököltem a feleségedet. Most feltámadtál, melyek tehát és elfoglalom a sírgödördet.

Farsang: Nyitva van, belefekhetsz.

Igazgató: Megyek. Belefekszem. (Az íróasztalhoz megy, kiveszi a revolvert.)

Farsang: Siess.

Igazgatóné (az igazgató felé): Mi az? Mit akarsz?

Farsang (lefogja): Maradj.

Igazgatóné (meglátja a revolvert, hangos sikollyal): Nem! Nem! Ezt nem engedem. (Birkózni kezd Farsanggal.)

Farsang (az igazgatóhoz): Siess hát. Mire vársz? Elvégezted. Ott van a revolver a kezdben.

Igazgató: Férfi szavának áll. De utoljára még lélekzem egyet. Még egyszer magamba szívom a mindenséget, a levegőt, a földet, az eget. Érezni akarom, hogy életem.

Farsang: Elég. Siess.

Igazgató: Megyek. (Rájuk néz, pózzal.) A komédiának — vége. (A halántékához emeli a revolvert.)

Farsang (kacag):

Igazgatóné (dulakodva Farsanggal): Ne engeddd... György!... Meghalok...

Igazgató (még mindig halántékánál tartja a revolvert, hirtelen felvillanó gondolat): Dehát miért én? Miért én haljak meg, az erősebb? Hát nem én voltam-e mindig és nem én vagyok-e most is a hatalmasabb? (Farsangra meredve.) Én fussak meg teelőled? Halj meg te helyettem. (Farsangra fogja a revolvert.) Vissza a sírba, kísértet!

Farsang (meghökken):

Igazgatóné (szintén):

Farsang (figyelmeztetve az igazgatót, hogy kizökken a szerepéből): Neked kell meghalnod, nem nekem.

Igazgató (egészen belemelegedve a rögtönzésbe): Miért?

Farsang (hoggy észreterítse, olyan mozdulattal és hangsúllyal, hogy a közönség is értsen belőle): Mert én így akarom. Így parancsolom! Nem értem? Neked kell meghalnod, nem nekem.

Igazgató: Hazudsz! Csapdát állítottál fel, hogy megfogj. Kibaszálta a helyzetet, tudtad, hogy ez a szerencsétlen asszony, ha megkérde, össze fogja tévesztetni a szerelmet a könyörülettel. Elpártol főlem és hozzád áll. De elszámítottad magad, mert én is itt vagyok. *(Farsang fejének irányítja a revolvert.)* Készülj. Meghalsz. Meg foglak ölni. Kiirtalak. Visszaparancsolok a sírba.

Farsang (tettetett megvetéssel): Gyáva. Nem mersz meghalni. Hát akkor legálább takarodj, hordd el magad.

Igazgató (teljes drámai és színészi dühön-géssel): Haha! Állj!

Farsang (aki abban a beszédelemben van, hogy az igazgató komolyan agyonlővi): Béla!?

Igazgató (egyre jobban fenyegetve): Imádkoz!

(Formális vadászat kezdődik)

Farsang: Hallgass meg... *(Az asszony felé, sügőre.)* Ez megőrült. Elrontja a leghatásosabb jelenetet.

Igazgató: Gyáva. Te akartál engem kifosztani és megrabolni? Te akartad beszennyezni az életemet? A boldogságomra áhítottál, a gyönyöreimre, az éjszakáimra éheztlél? Csak így, ilyen olcsón, ilyen egyszerűen? Kiástad magad a sírból, hogy visszatérj? Azt hitted, félretolsz, a sárba gázolsz, hogy majd el fogsz taposni, mint egy férget?

Farsang (iszonyú félelemmel az igazgatónéhez): Beszélj hát te, mondd még egyszer a szemébe, hogy engem szeretsz.

Igazgató: Nem kell. Szükségtelen. Az imént már megmondtá. Már egyszer hallottam. Téged választott, éppen ezért dögölsz meg.

Farsang: Béla, várj! Ne lőjj!

Igazgató: Térdelj le.

Farsang: Fékezd meg magadban a vadállatot, ne vesztisd el teljesen az eszed. Az élet szent. Csak az Isten veheti el. Te nem bíraskodhatsz, nem ítélkezhatsz, te nem ölhetsz meg engem. Én nem tehetek róla, hogy élek, én ezzel nem vétettem senkinek. Én egyszerűen csak visszajöttem, én nem követelődztem, te erősködtél, hogy az egyikünk fölösleges, én... én nevettem, én nevettelek.

Igazgató: Ne reszkess, ne remegj, néhány

másodperccel még adok, hogy érezd te is azt, amit én éreztem az imént, amikor a revolvert a halántékomhoz emeltem. Azt akarom, hogy a fegyverem csövébe nézz, figyeld a kezemet, hogy mikor illesztem az ujjamat a ravaszra, hogy mikor csattintom el. Látni akarom a könyörgést, a halálfélelmet, az állati rettegést a szemeidben, azt akarom, hogy előbb sírj, fetrengj előttem, imádkozz és üvölts, mielőtt szétloccsantom az agyvelődöt.

Farsang: Állj! Ember. Megőrültél? Ne tartsd felém azt a revolvert.

Igazgató: Nézz rám, háromig olvasok, akkor véged.

Farsang: Engedd, hogy beszéljek.

Igazgató (számolva): Egy...

Farsang: Állj! Mindenre, ami szent...

Igazgató (tovább számolva): Kettő...

Farsang (sziszegve, csak neki): Barom. Felborítod az egész jelenetet. *(Hangosan.)* Várj!

Igazgató (int neki, hogy csak bizza rá, így jobb lesz, mint ahogy megbeszélték; csak neki): Hallgass! Így hatásosabb. *(Hangosan.)* Kész vagy? Elmondtad az utolsó imádat?

Farsang (tehetetlenül az igazgatónének): Nyilatkozz hát. Magyarázd meg neki, hogy gázságot akar. Mond még egyszer a szemébe, hogy engem választottál. Hogy még mindig engem szeretsz.

Igazgató (az újját a revolver ravaszára teszi): Ne papolj! Még egyszer számolok. Egy...

Gömbösné-Galamb Margit:

AZ URIASSZONY

Ez a tartalmas, rendkívül tanulságos könyv, amely az írás művészetével tárgyalja mindazt, ami az igazi uriasszony alkotó lényege; a magyar irodalomban páratlan sikert ért el. Figyelmebe ajánljuk az „Uriasszony”-t mindazoknak, kik lelki finomságra és úri gondolkodásra törekednek. A mű csinosan van bekötve. Ára bérmentve 2 pengő 20 fillér. Megrendelhető a D E L I B Á B kiadóhivatalában Budapest, VII, Dohány u. 12 sz.

100
PENGŐ

helyett

1
PENGŐ

A könyvpiacra havonként legalább 100 pengő értékű újdonság jelenik meg. Minden nyelven megjelenő újdonságot már a megjelenés napján megkaphat az

UJSÁG

KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBAN

VII. ERZSÉBET KÖRUT 43 SZ. A.

mely teljesen átszerveve és a legújabb kiadványokkal bőven felfrissítve áll olvasóink rendelkezésére.

K Ö L C S Ö N D I J :

az Ujság előfizetőinek havi **1** pengő
nem előfizetőknek havi . . . **2** pengő

Vidéken csakis előfizetőink vehetik igénybe
könyvtárunkat

Szépseglexikon

XIX.

A haj kozmetikája. A megváltozott világrenddel és divattal, szükségszerűen bekövetkezett a rövid haj reneszánsza is, amelyet annakidején a régi rómaiak asszonyai kultiváltak előszeretettel.

A mai nők szemében, akiknek haját modern villamosgép segítségével, az ú. n. „dauerhullámmal” egy óra alatt hat hónapra szalonképessé teszik, elképzelhetetlen az az önsanyargatás, melyet ösanyaink egy-egy bálí frizura épségbenlartása miatt elszenvedtek. Még nem is olyan régen a haját higiéniaellenes és egészségtelen segédeszközökkel, különböző hajbetétekkel és álhajjal, kemény toronyalakba magasztották fel, hatalmas fésűkkel, virággal és díszítő figurákkal (parfómós flakonok) ékesítették.

A haj ápolását eddig a férfiak hanyagolták el leginkább, néhány év óta azonban — mióta a rövid haj a „kötelező”, — a nők sem fektetnek elég súlyt fejbőrük gondozására és azt hiszik, hogy rendszeres ondolással vagy hajfestéssel elegendő tettek a hajápolás összes követelményeinek.

Amióta a történelem nőt ismer,

azóta ismeretes a nőnek az a törekvése, hogy testének tökéletességét mennél jobban feltüntesse és esetleges fogyatékosságait lehetőleg leplezze. Minden kérdésre ad választ és minden kozmetikai ügyben hasznos útbaigazítást és tanácsot ad ez a két kötetből álló kis kézikönyv. Nélkülözhetetlen minden nőnek! Mindkét kötet ára bérmentes küldéssel 1 pengő 60 fillér. Utánvételes küldésnél 40 fillérrel drágább. Megrendelhető a Déli Báb Klónohivatalában, Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12 sz.

Ez a felfogás éppen olyan téves, mint a férfiaknak az a meggyőződése, hogy hajnövesztő szerek használatával vagy a hajlevágásával sikerül megakadályozni a hajhullást. Ilyen módszerrel éppen az ellenkező célt érik el, mert a megbetegedett hajhagymák a rájuk ható külső inger következtében mindig gyöngébb, csökevényesebb hajszálat tudnak csak produkálni s így lassanként a túlságos igénybevétel következtében elpusztulnak. Az ilyen módon beálló sorvadásos hajhullást többé semmi úton megakadályozni nem lehet.

Az egészséges, ápolt haj kellemes tapintatú, tompafényű, puhán omló; tapintata függ az egyes szálak vastagságától is, ami a haj színe szerint, sőt egyenként változó. A hajszálok élettartama 3—4 év. Ezen idő elteltével a hajszál kihull és helyébe új nő. *A hajhullás tehát csak akkor nevezhető korosnak, ha az meghaladja az élettanilag meghatározott mennyiséget, ami általában napi 50—60 szálnak felel meg.*

A kihullott hajszálok mennyiségét legjobban úgy ellenőrizhetjük, hogy 2 héten át a fésülködésnél elhullatott hajszálokát megszámlálva külön borítékba tesszük és végül ellenőrizzük, hogy fokozódott vagy csökkent-e a kihullott hajak száma. A hajhullás első stádiumában a szálak fokozatosan megrövidülnek, megvékonyodnak és tördezettekké válnak.

A haj őszülése öregedő egyéneknél élettani folyamat. A haj színét ugyanis a benne foglalt festékanyag (pigment) és a velőállományban felhalmozott levegő szabályozza. A szürkülő, fehér hajban a hajállomány sejtjei közt is levegőt találunk. Az őszülésnél vagy nem képződik a hajban többé festékanyag vagy a léggel telt üregek szaporodnak fel.

A haj természetes zsírfényét a fejbőrben elhelyezett faggyúmirigyek váladéka biztosítja. Ha ezen mirigyek fokozott mértékben termelnek faggyút, úgy a fölös zsíradék beszáradása következtében létrejön a fejkorpa. A korpaképződés pedig gyakran előhírnöke az időelőtti kopaszodásnak.

A hajápolásról és a fejbőr megbetegedéseiről következő cikkeimben fogok részletesen megemlékezni.

Dr. Heks Imre.

Kozmetikus orvosunk megcímzett és bélyeggel ellátott válaszboríték ellenében a hozzáintéztelt kozmetikai kérdésekre levélben is válaszol. Levelek címére a szerkesztőségbe küldendők.

Amin az egész világ nevet

Következtetés

— A szobalányunk megint hűtlen kedvesére, arra a sofőrré gondol.

— Honnan sejtet ezt?

— Nézd, milyen átszellemült arccal szagolja a benzines üveget.

(London Opinion)

Gyermekszáj

Apa: Látod, megint hazudtál! Amikor én olyan idős voltam, mint te, soha nem hazudtam!...

Tommy: És mikor kezdted?

(Passing Show)

A selyempinesí

— Micsoda, hatszáz márkát kért ezért a kis selyempinesíért?

— De nagyságos asszonyom, ez egy többszörösen díjjal kitüntetett japán selyempinesí! Valódi!

— Mondja, nem tudna olcsóbban adni esetleg egy műselyempinesít?

(Karikaturen)

Azok az édes emlékek!

— Papi, gyere, játsszunk szembekötösdit!

— Csak azt ne, fiaeskám! Ugy ismertem meg az anyádat!

(Le Sourire)

Skóciában történt

— Mac, az Istenért, a kis Jonny éppen most nyelt le egy shillinget!

— Nem baj! Holnap úgyis születésnapja van!

(London Opinion)

A villám

A nemrégien elhunyt Jarno-val kapcsolatban mesélik Bécsben a következő anekdotát:

Amikor Jarno a Carl Theater igazgatója volt, egy tűzrendészeti vizsgálat alkalmával a rendőrség kötelezte vasfüggöny építésére, valamint arra, hogy a tetőn villámhárítót helyezzen el.

— A vasfüggönyt még csak értem — válaszolta Jarno, — de hogy a villámhárító minék kell — hiszen ebbe a színházba még soha nem ütött be semmi.

(Die Bühne)

Színház

— Mit hallottál tegnap este az Operában?

— Semmi különösét: Smithék válnak, az öreg Bergh egészen megöszült, a Lehmannék teljesen tönkrementek, egyebet nem...

(Tit-Bits)

Gondolattársulás

— A te irántad érzett szerelmem akkora, hogy tűzön-vízen keresztül víz és a sárkánnyal is megbírkózni érted!

— Kérlek, beszélj akkor a mamával!

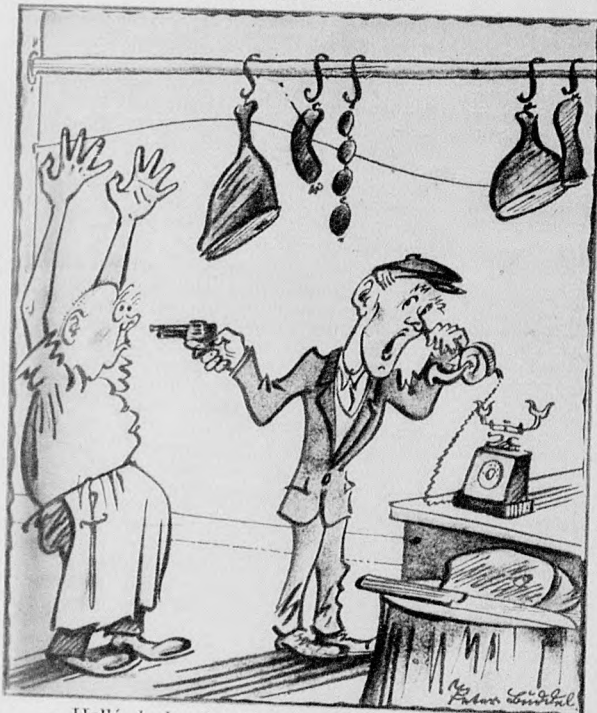
(Schweizer Illustrierte)

Az aggóató feleség

— Már megint fagyosak a kezeid! Pedig hányszor mondtam neked, hogy télen ne beszélj az uccán!

(Münchner Illustrierte Presse)

Bablás a hentesüzletben

— Halló kedvesem, mit vigyek neked haza? Borjúszületet óhajtasz vagy talán inkább báránycombot?

(Hamburger Illustrierte Z.)

Álarcos bál után

— Nem is tudtam, hogy haragban vagy Eriichel? Min vesztelek össze?

— Hogyne vesztünk volna össze! Tegnap álarcos bálon voltunk és előtte szentül megígérte nekem, hogy nem fog megcsókolni! És — képzeld csak ezt a szemtelenséget. — betartotta az ígérelét.
(Jugend)

Ha a kereskedő felesége zenebarát...

— Csodálatosan szép volt a tegnapi koncert! — referál Frau Neugeld bridgepartnereinek.

— És mit játszottak? — kérdezik a barátnök.

— Valami gyönyörűt: Händel nagy moratóriumát!
(Kölnische Illustrierte Z.)

Erős kritika

— Mit szól a lányom gajához? Tőlem örökölte.

— Örüljön, hogy megszabadult tőle!
(Lustige Kiste)

Gazdasági problémák

— Sokat használsz el naponta fűtésre?

— Na — kibírható! Nyolctíz stampelli konyak elegendő.
(Lustige Blätter)

Iskolában

— Mondj nekem egy esilagot, amelynek farka van!

— Rin Tin Tin!
(Punch)

Egy kis tévedés

— Gyönyörű Rubenset vettem tegnap! — meséli az egyik úrgazdag.

— Hány loerős? — kérdezi a másik.
(Ulk)

Külvárosi beszélgetés

A házmesterné: Mi volt az a nagy láрма nálatok az éjjel?

A gyerek: Lakodatom volt. A papám feleségül vette a mamámat!
(Faun)

Asszonyi logika

— Képzeld csak, tegnap találkoztam az uccán a Hoffmannal és — nem köszönt!

— Az lehetetlen, hiszen a Hoffmann Stockholmban van!

— Ugy? Attól még köszönhető volna!
(Politiken)

Zoológia

— Éppen hogy a szarvak hiányoznak, különben egy tökéletes számár vagy.

— De hiszen a számárnak nincsen is szarva!

— Na látod, akkor már semmi nem hiányzik.
(Karikaturen)

Gyanútlan kérdés

Férj: Meyerrel találkoztam ma a városban! A szerencsétlen fickó igen le van esúszva, folyton azt hangoztatta, hogy a legszívesebben meghalna...

Feleség: Miért nem hívtad meg ebédre?

(Kölnische Illustrierte)

Már késő!

Mimi: Mit szólsz hozzá, tegnap együtt voltam egy fiatalemberrel, aki még sohasem csókolt meg nőt...

Lucy: Ne beszélj, ezt a csodabogarat én is szeretném látni!

Mimó: Sajnos — már késő!
(Péle-Méle)

Az új kalapdivat

— A kalapot hazaküldjem vagy pedig becsomagoljam egy levélborítékba?
(Kölnische Illustrierte Z.)

Ismerlek!.. Segítsek?

A grafológus üzenetei

Választ csak olyan levelekre adunk, amelyhez mellékelve van a „grafológia-szelvény“. Minden íráshoz egy szelvény. Aki levélben akar választ kapni (soron kívül), az mellékeljen megeimzett, felhelyezett borítékot és frásonként 2-2 pengőt. A levelekre a beérkezés sorrendjében válaszolunk. A borítékon jelezni kell a „grafológus“ szót.

20 Rózsaszál. Rendkívül szelíd, alkalmaszkodó természet. Nagyon sok gyengédség és önzetlenség van benne. Természetesen veszi, hogy másoknak több öröme van joga és több szépség lehet az életében. Takarékos és szerény. Jól tenné, ha valamely hivatás után nézne, mert a munkával kapcsolatos áldozatkészségét bizonyosan jobban megbeesülnék, mint a magánéletben hozott áldozatait. Kicsit féltem az élettől, annyira nem vigyáz az érdekeire.

Virágos rét. Nagyon el van keseredve. Nagyrészt elesigázottsága az oka. Ki van merülve, alig tudja tartani magát és inkább idegileg fáradt ki, mint fizikailag. Mindent ún, nem tudja elképzelni sem, hogy valamikor is visszanyeri régi érdeklődését és ruganyosságát. Sürgős pihenésre, kikapcsolódásra volna szüksége. Sok benne az életerő, regenerálódásra való képesség és így hamarosan rendbe fog jönni, amint kedvezőbb körülmények közé kerül.

M. 22. Sokat olvasott, de úgy látom ezenfelül intímebb kapcsolata is van a nyomdafestékekkel. Tehetséges. Nagyon finoman csiszolt esze van. Logikus. Érett gondolkozású, nem esik áldozatul a túlzásoknak. Sokra becsüli a megfoghatatlant és nem zárkózik el az emberfeletti elismeréstől. Nem szenvedélyes. Minél fölényesebb lesz, annál jobban ki fog fejlődni érzelme és humor iránt, de sohasem lesz cinikus. Igen rokon-szenves és magas kultúrájú, fejlett intellektusu egyéniség.

Törekvés I. Keveset vár az élettől, önmaga számára. Sok csalódás érte s azokban kellett csalódnia, akik legközelebb álltak hozzá és akikért a legtöbb áldozatot hozta. Mindennek ellenére nem tört le, még sok fogékonyság van benne és minden percben kész örülni és reménykedni. Nem panaszkodik, általa-

banvéve mindig vigyáz arra, hogy senkinek se legyen terhére.

Törekvés II. Nagyon jó modora van, kitűnően tud az emberekkel bántani, barátságos és mégis energikus. Nagyon vigyáz az érdekeire. Céltudatos és befolyásolhatatlan. Nem hiányoznak belőle az érzések, de nincs döntő szavuk. Egészen másnak képzelet magát, mint amilyen, mert teoriában más, mint a praxisban és az önmagáról alkotott véleményének az előbbi az alapja. Sokra fogja vinni.

Törekvés III. Nagyon érzékeny, intenzíven reagál minden benyomásra. Sok benne a nyugalanság, pedig iparkodik felül-emelkedni a dolgokon. Nem tud végleges igazságokig elvergődni. Nagy társadalmi rutinja van, sokat látott, sokat forog emberek között és ez tágitotta a látókörét. Kévébéd kedvező körülmények között erősebben kifejlődtek volna egyéni tulajdonságai.

Ha ismersz, segíts. Egészséges, jó race. Mindig tudja, hogy mit kell tennie. Távolról sem olyan energikus, mint magabiztos. Minthogy ez a két tulajdonság együtt szokott járni, cselekedetei sokszor meg fogják lepni környezetét. Anyagi kérdésekkel nem szeret foglalkozni. Meglehetősen önző és kényelemszerető. Fél egy kicsit az egyedül-léttől, mert akkor kellemetlen gondolatai vannak. Szeretne sokkal egyszerűbb lenni.

Kisvárdá. Könnyen, fáradság nélkül sikerül mindenhol pozíciót teremtenie magának és ez lefokozta máris ambícióit. Nincs miért megerőltetnie magát. Praktikumossága meg attól tartja vissza, hogy nehezen elérhető célokat tűzzön maga elé. Ha nem volna annyira sokoldalúan intelligens, könnyen színtelenné válhatna az élete. Így egyelőre ez a veszély nem fenyegeti. Kényves izlésű, kicsit fölényeskedő, de alapszabványt meglegkedélyű, nőies természet.

Szemüveges kislány. Még fejlődésben lévő egyéniség. Korához képest igen komoly gondolkozású és alapos tudású ösztönei helyes útra vitték, már ma is különbséget tud tenni aközött, hogy mit kell, mit szabad és mit fölösleges komolyan venni. Ambíciózus és kötelességtudó, de amikor elintézte legjobb lelkiismerete szerint a penzumát: éppen olyan könnyed és gyerekes, mint kortársai. Sokat várok tőle és érdekelne néhány év múlva hallani róla.

Richard 1931 július 29. Pontos, körültekintő, szenvedélymentes egyéniség. Sokkal szigorúbb önmagához, mint az általábanvéve szokás. Ezzel szemben jobban meg is van magával elégedve és nagyon csodálkodik, ha valaki egyik-másik cselekedetét kritizálni vagy pláne kifogásolni merné. Nem könnyű békeességben élni vele annak, aki szintén gondolkodás alapján szokott cselekedni, mert soha más utat helyesnek el nem ismer, csak a magáét.

Szöke asszony. Gy. Nagyon konvencionális. Társadalmi és esztétikai szempontok dominálnak benne. Nagyon sokat ad az emberek véleményére és csak akkor meg-

elégedett, ha a hiúsága ki van elégítve. Élénk fantáziája van, nagyon temperamentumos. Nőies ellágyulások, önfeláldozásra való készség kevés van benne. Nézzen magába és meg fogja látni, hogy mostani nehéz lelki problémáinak is fentemlített tulajdonságai az indítóokai. Talán ezen az úton meg tudja találni a helyes megoldást, ami valószínűleg a lemondás lesz.

Elérhetetlen. Könnyen befolyásolható és nagyon aláveti magát hangulatának. Több életigenlést és bizakodó jókedvet szeretnék látni benne. Csacsiság félni attól, hogy nem fogja megismerni a boldogságot. Az ilyen érzékeny kedélyű fiatal hölgyek bőségesen találkozhatnak vele — és persze a bánattól is. Még nagyon kiforratlan, gyerekes és naiv. Vigyázzon magára.

Hadzsi Halef Omar. Színes, érdekes egyéniség. Sokszor önmagát is meglepi a gondolatai, mert különösek és nem egyszer ijesztően elrugaskodottak. Sok jó és sok rossz lakozik benne és nagyon függ a külső körülményei alakulásától, hogy melyik természet fog valósággá válni. Szenvedélyes. Erősen hatnak rá a dolgok és könnyen sodródik elhamarkodott, exaltált cselekedetekre. Munkájában sokszor szórakozott és felületességre hajló.

Kiesi fehér meszelt szoba. Szereti a romantikát, el-elábrándozik, nagy ellágyulások vesznek erőt rajta és mégis könyörtelenül kemény, határozott, szívtelen tud lenni. Fegyelmezett. Befolyásolhatatlan és esőkönyös. Nagy gondot fordít külsejére. Tartózkodó és zárkózott alaptermészetű.

Május 15. Mercedes. A beküldött írás nem egészen őszinte. Másképp szokott írni, amikor nem gondol arra, hogy bonckés alá veszik az írását. Zárkózott természet. Valami szegényérzettelé mindig visszatartja a teljes őszinteségtől. Nagyon szeretne szép és hódító lenni. Sokat foglalkozik önmagával, de keveset beszél önmagáról. Nagyon hálás mindenkinek, aki közvetlen hozzá, mert ritkán sikerül melegséget kiváltania az emberekből. Komoly alapkedélyű.

D. Pizsenna. Kicsit nehézkes, de logikus gondolkodású és nem áll meg addig, amíg végére nem jár a dolgoknak. Szellemileg nagyot fejlődött és akar is tovább fejlődni. Nem sok emberhez van köze, meglehetősen rideg alaptermészetű. Alapos, nincsenek benne hajlamok a túlzásra. Türelmes, higgadt természet.

Házasság. Mindenféle helyzetben könnyen feltalálja magát. Nagy az alkalmazkodási képessége. Természeténél fogva simulekony, engedékeny. Jókedélyű. A beküldött írásminta nagy része eltörtöltött. Ha részletesebb elemzés érdekli, szíveskedjék újabb írásmintát beküldeni.

Szabó Irmus, Szeged. Az írásmintát megválaszolás után megsemmisítem, de ha kívánja, vissza is küldhetem. Ebben az

esetben szíveskedjék felbélyegzett és megcímezett válaszborítékot mellékelni. A leveleket én bontom ki, nyugodtan elküldheti.

Sors hona. Képzett, határozott tudású és intenzív szellemi életet élő egyéniség. Szerénysége kicsit mesterkélte, a józnlése diktálja ugyan, de ez tulságosan érződik is rajta. Alapjábanvéve erőszakos és nagyon sok indulatot kénytelen magából fojtani, hogy olyanok mutathassa magát, amilyen lenni akar. Materialista, de becsüli másokban az ideálokat és vigyáz, hogy ne rombolja őket. Intelligenciájával kicsit ellenmondásban áll nagyfokú önféjűsége. Szellemes. Logikus. Fejlett matematikai érzéke van. Szereti a humort.

Galvan. Olvassa el a Szabó Irmusnak, Szeged, szólo üzenetel.

Ferkó. Rendszerető, nagyon precíz mindemben. Sokat ad külsőségekre és önmagától el van ragadtatva. Cselekedeteiben mindig józan és tervszerű. Szenvedélyek és indulatok nem játszanak bele az életébe. Józan idealizmus van benne. Érdeklődése sokoldalú és sok benne a személyes kíváncsiság. Anyagi kérdésekben nem kicsinyes, de tud nagyon takarékos és számító lenni.

S. Sz. V.

A 15. számú keresztrejtvényünk megfejtése. — **Vízszintes sorok:** 1. Eszterházy Agnes. 12. Paulina. 13. Mente. 15. Sah. 16. Állam. 18. ÉÉ. 19. So. 20. Ág. 22. Al. 23. Rest. 25. Zs. 26. Lé. 27. Fias. 29. Ül. 30. Mi. 32. Ra. 34. Ls. 35. Létra. 38. Eső. 40. Tiara. 43. Gaál Franciska. 44. Pergő. 45. Olt. 46. Natur. 48. Ut. 49. RR. 51. Hó. 52. Ne. 53. Diva. 56. Eh. 58. EE. 59. Elem. 61. Ég. 62. Na. 63. Cg. 64. Má. 65. Illat. 67. Fis. 69. Rubin. 70. Leadeni. 73. Gombaszög. Frida. — **Függőleges sorok:** 1. Elmerül. 2. Zenés. 3. Epe. 4. Rag. 5. Húsos. 6. Ále. 7. Zihál. 8. Yn. 9. Áaa. 10. Nelli. 11. Samassa. 14. Tét. 17. Laf. 19. Szi. 21. Dér. 24. Elégeti. 28. Alrauns. 30. Malór. 31. Csaló. 33. A tinó. 36. Tar. 37. Rág. 38. Ero. 39. Önt. 41. Isa. 42. Akt. 44. Pudding. 47. Remonda. 50. Rén. 51. Heg. 54. Vélem. 55. Aga. 57. Hafiz. 58. Ecesg. 59. Emu. 60. Lábd. 66. Tla. 68. Idő. 69. Rír. 71. Es. 72. Ni.

MEGFEJTŐK NÉVSORA :

A rejtvénymegfejtők közül Bálint Erzsébet ötvösművészeti brost kapott, az alábbiak pedig könyvjutalomban résztultek : Deutsch Edith, Bp. Székely Imre, Bp. Hahn Jenő, Bp. Guth Mária, N. Holl Sándor, Gy. Schöpplin László, Bp. Csizmarik Mária, Sz. Ábrahám Aranka, S. Jotischsky Alice, Bp. Dr. Pretzenmayer Ernőné B.

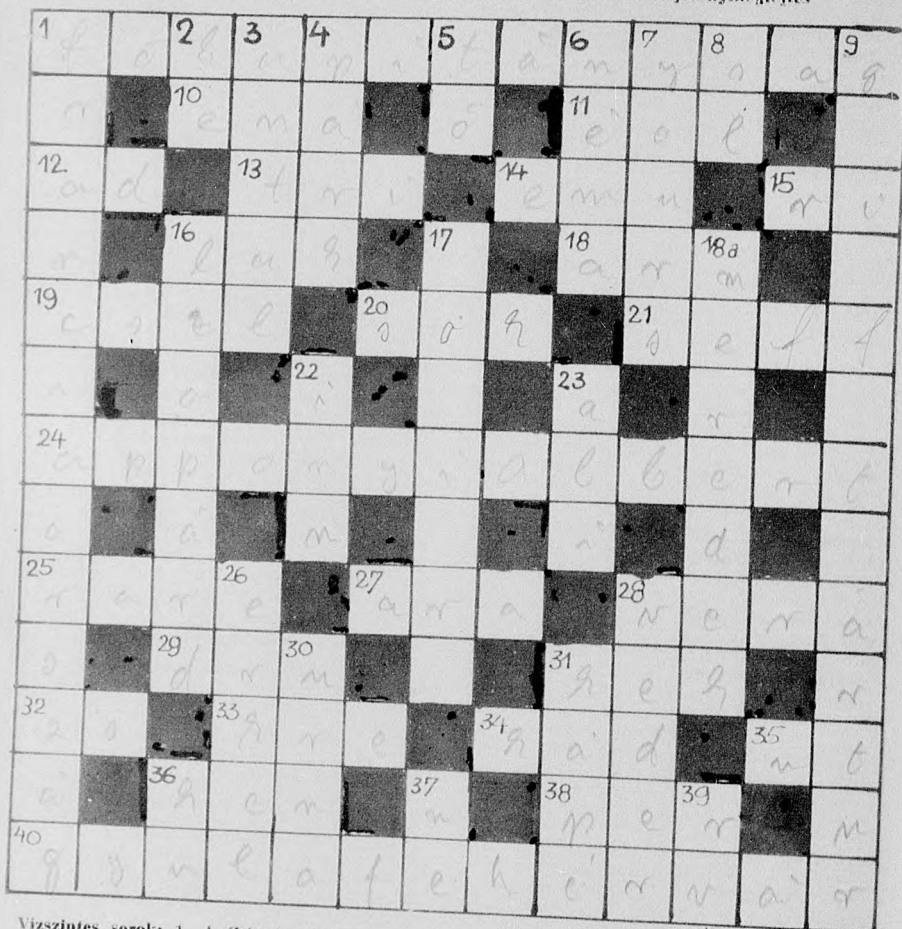

GRAFOLÓGIA-SZELVÉNY

KERESZTREJTVÉNY

A megfejtők között minden héten tíz könyv- és egy ötvösművészeti ékszerajándékot osztunk ki. Megfejtést határidő április 23. Minden borítékra ez irandó: Rejtvénymegfejtés

Vízszintes sorok: 1. A Zeinyi uccában van. 10. Exkirálynő. 11. Ékes hárfa. 12. Könyvületes ige. 13. Három más nyelven. 14. Egzotikus állat. 15. Sir. 16. Villa. 18. Kar más nyelven. 19. Fondorlat. 20. Mennyiséghatározó. 21. Főnök más nyelven. 24. Világhírű magyar politikus. 25. Két helyhatározó rag. 27. Menyasszony. 28. Női név. 29. Az utolsó két betű feleserélésével zenei kifejezés. 31. Ektelen szín. 32. Összetett mássalhangzó. 33. Az utolsó két betű feleserélésével Budapesten tíz van. (Szokásos rövidítés.) 34. Fürdőeszköz. 35. Andrássyról is neveztek el egyet. 36. A masszór igéje. 38. Az ügyvéd kenyere. 40. Alba Julia.

Függőleges sorok: 1. Jelenleg a leggazdagabb európai állam. 2. Kicsinyítő képző. 3. Népszerű

pesti színész keresztnéve. 4. Gondozott terület. 5. Virág része. 6. Csak jelekkel tudja magát megértetni. 7. Francia napok (Y-j). 8. Magánhangzó közbeszúrásával ruhadarab. 9. Filmrendező. 16. Vadállat. 17. Minden idők legnagyobb vigjátékirója. 18a. Ilyen hegyre nehéz feljutni. 22. Osztrák folyó. 23. Török név. 26. Magyar zeneszerző. 28. Edényféle. 30. Ebben vannak a szavazatok. 31. Így fizet az úr. 36. Mássalhangzó fonetikusán. 37. Tiltó szó. 39. Magánhangzó közbeszúrásával mindenki ide szeretne jutni.

A 15-ös számú keresztrejtvény megfejtését és a megfejtők névsorát a 77. oldalon közöljük.

Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélben csak abban az esetben adunk választ, ha a levélíró egy megcímzett és felbélyegzett válaszborítékot küld. A nekünk szóló levelet így tessék megcímezni: „Déliabáb” szerkesztőségének, Budapest, VII, Dohány ucca 12. Felvilágosítást kérek.

Kéziratokat nem örlünk meg

Nachbar. Még akkor is kérhetne a művésznőtől autogramos fényképet, ha nem ismerné személyesen. A leghelyesebb lenne, ha a levéléhez válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékelne és így juttatná el hozzá kérését. — **H. János, Budapest.** Újabb levelezőlapját is megkaptuk és tartalmát tudomásul vettük. — **Bániléd.** 1. és 2. Nem tudjuk, 3. Nem lehet, 4. Kérését nem egészen értjük, mert ha tanult hangszerelést és zeneszerzést, akkor azt is tudja, hogyan lehet ezzel a munkával érvényesülni. Szerzeményeit el kell helyezni és amennyiben azok jók, újak és eredetiek, akkor talán sikerül is. — **Anna Mária;** Charlie Chaplin jelenleg nincs Európában. Ázsiában úton van és legutóbb Singaporéból jött hír róla. — **Dr. Kandurlika** Szíveskedjék közvetlenül a következő hírlapíródához fordulni: Lippa, Bratislava, Novinarostrovo. — **Kivánesi.** A kértézet énekes életrajzi adatai nem állnak rendelkezésünkre és ezért kérésének nem tehetünk eleget. Amennyiben az életrajzot be tudjuk szerezni, készségesen közöljük. — **G. Jánosné.** Az operett zenéjét Fényes Szaboles szerzette. — **Csalódnai fáj.** Ügyvédjének tanácsát helyesnek és elfogadhatónak találjuk. A gyermekhez jelenleg az apának van joga és azt egyelőre semmiképpen sem kaphatja meg. Súlyos hibát követett el akkor, amikor a válóper tárgyalásán nem védte magát és nem bizonyította be, hogy férje vádjai hamisak. Fogadjon szót ügyvédjének és ne „gyanakodjék”. — **Br. L. G.** Ezeket a könyveket a „Déliabáb” könyvesboltjában (VII, Dohány ucca 12) megveheti, ahol a könyvujdonosságokat is megtekintheti. — **Ibolya.** Jókai Mór első felesége Laborfalvi Róza színésznő volt, akivel 1848-ban kötött házasságot. Második felesége, Nagy Bella, szintén színésznő volt. — **Z. Tónika.** Bárkinek válaszol. — **R. Sándor.** 1. Már régebben elvált. 2. Másfél évvel ezelőtt férjhez ment és nem is gondol válásra. 3. Nőtlen, mert közel egy évvel ezelőtt felbontotta az eljegyzést. A közölt címek jók. — **Egri olvasó.** Tekin-

tettel arra, hogy fiatalkorú, csak szülei beleegyezéssel mehet férjhez. Úgyében nem nyilatkozhatunk, mert nem írta meg részletesen azt, hogy mik voltak az előzmények. Nem hisszük, hogy édesapja ok nélkül elnevezné a házasságot, sőt valószínűnek tartjuk, hogy nyomós okai vannak, ezeket azonban valamilyen okból nem akarja magával ismertetni. — **Gombház.** 1. Színművészeti Akadémia, Budapest, VIII, Rákóczi út 21. 2. Nem elég. Magánúton bármelyik középiskolában. 3. Bárhová. 4. Nem valószínű. — **Iluka.** Cseplin, Döglesz Ferbenksz, Janningsz, Frölich, Frics. — **Özv. K. Antalné.** Érdekében semmit sem tehetünk, mert a jólkereső színészeket valóssággal elárasztják hasonló levelekkel. A színész nem azért dolgozik, hogy keresetének nagy részét idegen segélykérőknek adja. Elhasznált ruháikat sem osztogatják, mert ezeket azoknak adják, akik környezetükben dolgoznak. Ne csodálkozzék tehát, hogy választ sem kapott. — **Dr. I. F. né.** Még tavaly férjhez ment és visszavonult a színpadtól. — **Debreceni előfizető.** Állandóan New-Yorkban lakik és nem tudunk arról, hogy Budapestre szándékozna jönni. Amennyiben jön, lapunk hasábjain ügyis beszámolunk róla. — **H. Hózi.** „A macska” című vígjáték szerzője Louis Verneuil. 1927-ben mutatta be a Magyar Színház. — **Berlini.** A Nemzeti Színház igazgatója dr. Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház címén. Az Operaház igazgatója dr. Radnay Miklós, Operaház, Andrassy út. — **T. Angela.** Arcbőre túl van zsírozva, hagyja abba a kenőcsös kezelést és csak akkor használjon egy kevés „fett” púdert, ha levegőre megy. — **Kistarasai előfizető.** Hetenként kétszer mossa meg és előtte való éjszakára talkummal dörzsölje be. 2. Öt naponként mossa meg lúgos szappannal és utána alkohollal dörzsölje be. — **Özvegy 33.** A fényvédő kenőcsnek és púdernek az a célja, hogy a nap ultraviolet sugarait visszatartsák és így a bőrfoltok és szeplők képződését megakadályozzák. 3. A szemölcsirtást csak szakorvos végezheti. — **U. Imre.** Úgy látszik, hogy rosszul címezte meg levelét, mert mi nem kaptuk meg. Mostani levelében nem ismételte meg kéréseit, tehát most sem adhatunk választ.

Előfizetési ár:

¼ évre 2 pengő 50 fillér, ½ évre 5 pengő.
Ausztriában példányonként 40 Groschen.

Szerkeszti: TOLNAI SÁNDOR

Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI
MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT.

Kiadásért és szerkesztésért felel: PAIZS GÉZA
Budapest, VII, Dohány ucca 12.

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszámai:
József 423-39 és József 423-50

A legjobb magyar divatlap
és kézimunkaujság
(LILIAN HARVEY, FOTO UFA)

Dél előtt, dél-
után, este csak úgy
elegáns, ha a
Párizsi divat
modelljei után öltözkö-
döljél.
ÁRA 60 FILLER

BEV
DIADALM
NAGY
HANS A
Urak

Tolnai Nyomdai Műintézet és
Kiadóvállalat